

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger
Mødet 7. september 1998

Mandag den 7. september 1998 kl. 16.00

(Fortsættelse af budgetforhandlingerne)

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): God aften. Mødet er åbnet.

Jeg skal her fra starten byde velkommen, særlig til Else Iversen, der er indtrådt som stedfortræder for Wallait Khan under hans orlov. Velkommen, og vi glæder os til samarbejdet.

(Forsamlingen rejste sig)

Så fortsætter vi – det er ikke noget nyt møde – i eftermiddag behandlingen af forslaget til kommunens budget for 1999 og forslaget til budget for HS.

Til mødet her i eftermiddag og aften er der udarbejdet en foreløbig talerliste, som er omdelt på pladserne. De indtegnede talere vil få ordet i den rækkefølge, de er anført. Medlemmer, som ikke har indtegnet sig på talerlisten, men som alligevel ønsker ordet i 1. runde, vil, når vi er nået igennem talerlisten, kunne trykke sig ind på det elektroniske system.

Ikke mere nu, vi kan gå direkte i gang med talerlisten. Selv om der er tale om en meget lang talerliste, selv om der formentlig bliver tale om en meget lang aften, så vil jeg meget appellere til denne forsamling, som dels er en debatforsamling, dels en beslutningsforsamling, om, at man prøver at tilbringe så meget tid i salen som overhovedet muligt, at man ikke tilbringer den udenfor.

Jeg har overvejet, og det vil jeg i givet fald komme med forslag om til et møde umiddelbart efterfølgende, at vi afbryder mødet eksempelvis kl. 19.00 eller 19.30, holder en halv times pause, hvor vi spiser, så vi alle sammen kan overvære, hvad der foregår i salen, overvære de indlæg, der måtte være, så vi ikke oplever en meget skiftende forsamling. Så det vil være mit forslag.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Både erfaringen i aften og på næste møde vil være afgørende for det, og det vil jeg i givet fald drøfte med gruppeformændene, for jeg tror, der er en vis forståelse for, at vi kan afvikle dette lidt hurtigere, hvis vi alle sammen er til stede og overværer de vigtige ting, der bliver sagt fra talerstolen.

Preben Bille-Brahe (V): Budgettalen giver jo en sjælden lejlighed til også at komme lidt ind på de værdier, som ligger bag mange af de meninger, vi til daglig har i de sager, vi har med at gøre, og det vil jeg også komme ind på. Ellers vil jeg tale om erhvervspolitik og skat.

Jeg tror egentlig, at det største problem for vores samfund er, at der er mange mennesker, der slæber rundt på en forældet ideologi næsten ligesom præstestyret i Iran. Jeg taler egentlig her om marxisme. Vi har alle hørt om arbejderklassens historie i skolen, og derfor sympatiserer vi med arbejderklassens værdier uden at tænke over, at klassesamfundet kun eksisterede i et øjeblik ud af vor tusindårige historie.

Marx forestillede sig i 1700-tallet militærdiktatur og hoveri overført på et nyt industrielt samfund. Men hvad han ikke kunne forudse, var demokratiets komme, fagforeningerne og markedsdynamik. Selv om Marx kaldte sin bog »Kapitalen«, så handlede hans bog ikke om kapital, men om arbejdskraft.

I 1800-tallet har man måske i perioder kunnet retfærdiggøre nogle af Marx' synspunkter, men i dag fremstår de som en anakronisme. At bygge sin politik på Marx' tanker i dag ville svare lidt til, hvis Venstre byggede sin politik på romaner af Jules Verne.

Først og fremmest må man beklage, at Marx havde så dårlig forståelse af kapitalens betydning. Dengang kunne man ansætte folk direkte fra gaden. I dag kræver det investeringer i størrelsesordenen 1 mill. kr. at skabe en arbejdsplads.

Når vi har arbejdsløshed, kan det således i dag beskrives som en kapitalkrise, altså forstået på den måde, at der ikke er kapital nok i samfundet til at beskæftige alle ledige hænder. Derfor efterlyser jeg en større forståelse for kapitalens betydning for vores samfund.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Jeg nævnte før, at vi lærer om arbejderklassen i skolen. Hvorfor lærer vi ikke også om, at Harald Blåtand tog ned til Elbens munding, belejrede en by, tog købmændene til fange og tog dem med til Danmark og grundlagde Hedeby? Hvorfor gjorde han det? Det gjorde han, fordi købmænd var et gode for samfundet. De skaffede varer, man ellers ikke kunne få, og de skabte kapital, som man kunne beskatte, og det kunne tjene statens interesser.

Hvorfor lærer vi ikke også om, at Frederik III gav Borgerrepræsentationen og gav demokrati til købmændene i København, netop fordi staten og det offentlige ikke kunne undvære de indtægter og den service, som købmændene stod for?

Det er i det lys, man skal se Københavns erhvervspolitik. Ved at tiltrække investeringer udefra, ved at tillade erhvervslivet at tjene penge, der igen kan skabe investeringer i regionen, får vi fremskaffet kapital, som arbejderne kan arbejde med.

Copenhagen Capacity skabte vi for nogle år siden. Copenhagen Capacity havde bl.a. som formål at tiltrække miljøinvesteringer, for vi ville gerne være Europas miljøhovedstad. Men hvad skete der? Alt hvad der kom af miljøinvesteringer, blev frosset ud, miljømarkedet i København er en blanding af offentlige og nogle ganske få private virksomheder, som får lov til at være med på banen.

Det synes jeg er synd, fordi det betyder, at de kapitalomkostninger, der skal til at udvikle fremtidens miljøløsninger, skal komme fra skatteborgerne, hvor det private erhvervslivs kasser, deres kapitalbeholdning kunne komme til at arbejde sammen med os for et bedre miljø.

Jeg mener, det er en misforståelse, at vi har uddelegeret stort set alt inden for affaldshåndtering til R 98. Det er jo sjovt nok, at hvis man vil se R 98 dér, hvor de virkelig er dygtige, så skal man tage til Malmø. Hvorfor det? Jo, fordi dér er det udliciteret, og der har R 98 bestræbt sig på at lave en bedre løsning, end københavnerne får.

Vi kan også se, at R 98 via Danwaste servicerer et stort affaldssystem i Ankara i Tyrkiet, og man må sige, at de er smarte, at de har privatiseret det dernede, fordi de får det faktisk billigere, end det kan lade sig gøre at lave det, hvorimod vi er smådumme,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

fordi det er os, der betaler for det.

Det er et stort Venstreønske til miljøpolitikken, at vi inddrager det private erhvervsliv. Miljø- og Forsyningsudvalget har lige været i Stockholm, hvor vi så, hvordan Shell, Volvo, Citroën og Stockholms Stad var gået sammen i et samarbejde om at udvikle biler, som kunne køre på DME og på ethanol og biogas. Det er sådan nogle ting, vi også kan komme til at lave, hvis vi altså vil give erhvervslivet lov.

Skat er vores indtægtskilde. Som enhver anden virksomhed producerer vi en service, som vi tager os betalt for hos borgerne. Der er blot den forskel, at hvor borgeren på indkøb i Brugsen selv kan bestemme, hvilke varer der skal i indkøbskurven, og dermed selv er herre over, hvor meget hun er villig til at betale for de enkelte produkter, så har borgeren ingen indflydelse på hverken pris eller mængde, når det gælder det offentlige gode.

Under normale markedsøkonomiske vilkår vil en virksomhed, som ikke kan få kunderne til at vælge sine produkter, bukke under. Når det ikke sker for det offentlige, så er det, fordi vores indtægter ikke baserer sig på forbrugernes valg. Nej, vi har meget håndfaste metoder til at sikre, at kunderne bliver i butikken. Vi har nemlig noget, som det private ikke har: Vi råder over statens tvangsmidler.

Hvis ikke folk vil betale deres skat, så forbeholder vi os ret til at beslaglægge deres ejendom, gøre udlæg i deres indkomst eller i værste fald spærre dem inde. Vi råder over politi, fogeder, domstole og fængsler, alt sammen en del af det store tvangsmonopol, som skal sikre vores virksomhed, vores indkomst.

Naturligvis skal vi have en velfungerende offentlig sektor, og naturligvis skal vi alle betale vores skat med glæde. Men netop fordi beskatning hviler på principiel tvang, er vi som politikere moralsk forpligtet til kun at opkræve en ydmyg og rimelig skat.

Jeg giver ikke meget for undersøgelser, der siger, at borgerne gerne vil betale mere i skat for mere service. Ser man på befolkningens adfærd, er det tydeligt, at der er en modvilje mod at betale skat og afgifter. Jeg tror selv, at en rimelig skat ligger mellem 30-40 pct. inklusive bruttoskat, stats- og kirkeskat. Så snart skattetrykket når over 50 pct., går det for hårdt ud over den økonomiske incitamentsstruktur i samfundet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Man kan sige, at arbejderen skaber værdierne i samfundet. Arbejderen betaler gerne en del af sin indkomst til fællesskabet som udtryk for solidaritet. Men når arbejderen tvinges til at aflevere over halvdelen af sin indkomst, så er det ikke solidaritet længere, så er det simpel udbytning.

Næste gang du hører eller ser Robin Hood, så tænk på, at det aldrig var Robin Hoods tanke at omfordele indkomst i samfundet. Robin Hood var alene en frihedskæmper, som kæmpede imod et system, som flåede folk i skat. Det var aldrig smeden, mølleren, bageren, købmanden, pottemageren eller bødkeren, Robin Hood bestjal. Nej, det var altid de penge, folk havde betalt i skat, som Robin Hood stjal tilbage.

At mange mennesker i dag ikke opfatter skatterne som rimelige, er desværre kun alt for tydeligt. Vi har desværre eksempler på skatteunddragelse, det sorte arbejde trives i bedste velgående, ikke kun blandt indvandrere, kiosker og pizzeriaer, men også inden for rengøring og håndværk. Hvor mange herinde kan f.eks. sige sig helt fri for at have købt en service uden beregning?

Der findes borgere, som sætter deres egen og familiens formue på spil i tvivlsomme anpartsprojekter. Hvorfor? Ikke fordi det er en god investering, nej, fordi det giver skattefradrag. Andre flytter adresse til en anden kommune eller et andet land for at slippe billigere i skat.

Det er tankevækkende, at mens vi systematisk importerer analfabeter fra den 3. verden, der er chanceløse på det danske arbejdsmarked, så udvandrer mange velstillede. I løbet af de sidste 15 år er der således udvandret 50.000 mennesker fra Danmark, som tilsammen råder over værdier på ca. 60 mia. kr. Fordi disse mennesker er skatteflygtninge, flytter pengene med. Hvis pengene havde været investeret i dansk erhvervsliv i stedet, ville det have svaret til ca. 30.000 arbejdspladser.

Vi kender jo også migration fra vores egen kommune. I mange år har det været sådan, at velbjærgede flyttede i skattely på Frederiksberg, samtidig med at de havde fuldt ud samme adgang og nærhed til byens herlighedsværdier. Det er kun naturligt, at vi på lang sigt tager konkurrencen op med f.eks. Frederiksberg.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Der kan faktisk være rigtig godt købmandskab i at sætte skatten ned. Det kan være et vigtigt signal til borgeren om, at vi ikke kun ser på vores eget ressourcebehov, men også synes, det er væsentligt, at borgeren har noget tilbage til sig selv. Dermed kan borgeren også have tillid til os, for vi har jo vist, at vi også tænker på hendes behov.

Vi kan ikke på kort sigt sætte skatten kraftigt ned. Derfor må det i første omgang dreje sig om at få en konkurrencedygtig skat. Derfor skal vi tilstræbe på lang sigt, at skatter og afgifter i København sigter mod et EU-gennemsnit. Med den konkurrence om dygtige medarbejdere, store investeringer og virksomheder, som finder sted i EU, ligger her en kæmpe udfordring, ikke bare for København, men for hele det danske samfund.

København bevæger sig heldigvis i den rigtige retning i forhold til landsgennemsnittet, ikke fordi vi sætter skatten ned, men fordi de andre sætter skatten op.

På lang sigt bliver vi naturligvis nødt til også selv at gøre noget. Det er vigtigt, at vi ikke bare står som en anden hr. Svan i »Damernes Magasin« og spejder forgæves efter kunderne, men at vi selv aktivt positionerer os i markedet, så også »det grå guld«, det arbejdende folk og virksomhederne søger til vor by.

Som medlem af Københavns Kommunes Erhvervsråd vil jeg også godt have lov til at sige ganske lidt om erhvervspolitikken.

Der er ikke grund til at være utilfreds med erhvervspolitikken i denne kommune. Det går den rigtige vej, kommunen anstrenger sig for at give en bedre service til erhvervslivet, og gennem Copenhagen Capacity gøres der et meget stort arbejde for at tiltrække nye virksomheder til regionen.

Der er kun 2 områder, hvor jeg kunne ønske mig, at det gik hurtigere. For det første går det for langsomt med at få sat takster, afgifter og skatter ned. For det andet bør vi nok spørge os selv, om ikke vi politikere nogle gange blander os for meget. I udlandet er det f.eks. almindeligt, at har man blot købt en grund, så kan man stort selv bestemme, hvad man vil opføre på den.

Her i København skal man først indhente ikke én, men 5 byggetilladelser, og så skal der laves lokalplan for området. Når politikerne først får fat i projektet, så er der

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

god chance for, at det strander. De blander sig helt ned i petitesser: Er det de rigtige vinduer, er der for mange parkeringspladser eller for få, hælder taget for fladt eller for skråt, er der altaner, og vender de rigtigt?

Sidst havde vi her i salen et godt eksempel, et nyt femstjernet hotel i havnen, vi længe har ønsket os, men Enhedslisten rasede, det er grimt, råbte de. I det hele taget en absurd udmelding, når man ser det i forhold til, at Enhedslisten er den største forsvarer af Ungdomshuset, Christiania og skurfolket.

Jeg har prøvet at forestille mig, hvordan et hotel skulle se ud, hvis Enhedslisten skulle synes, det var pænt, og jeg kan garantere forsamlingen for, at det næppe havde været femstjernet.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi som politikere ikke nedværdiger os til at tale smag, men at vi holder os til objektive kriterier. Der er ingen garanti for, at byen bliver smukkere, hvis det er politikernes smag, som skal afgøre byens udseende. Tænk bare på byfornyelsen på Nørrebro. Jeg tror faktisk, at en privat byfornyelse uden den store politiske indblanding kunne have skabt et væsentligt smukkere Nørrebro.

Mange af de emner, jeg her har berørt, drejer sig i virkeligheden om frihed. Venstrefløjen har vel egentlig altid haft et lidt svært forhold til friheden. Det ses bl.a. af 68-generationens oprør, hvor frihed blev reduceret til spørgsmålet om seksuel frihed. Da den seksuelle frihed viste sig at være mere problematisk end saliggørende, led den en stille død, og siden da har venstrefløjen forestillet sig, at frihed er en fjern kamp for befolkningen i den tredje verden.

Men hvad med vores egen frihed, friheden til at gøre vores egen lykke, til at vælge vores eget liv og leve det uden tæt omklamring og nidkær overvågning fra det offentlige?

Jens Kjær Christensen (Ø): Det er jo noget utaknemmeligt at komme på talerstolen efter Preben Bille-Brahe, for mægtigt til en gang sammenblandet sludder skal man lede lang tid efter.

Én ting er, at han ikke har orden i tallene. Den kære Marx levede vel næppe i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

1700-tallet og udfoldede ret mange tanker i den anledning. Det er der ingen grund til at kommentere.

Om den seksuelle frihed er saliggørende eller ej, skal jeg ikke tage stilling til. Jeg antager i almindelighed, at et flertal her i forsamlingen mener, at seksuel aktivitet er saliggørende. Det kan vi jo godt tage en afstemning om; så kan det være, at Venstre stemmer imod. Det ville ikke undre mig.

Men så til det alvorlige. Det, jeg skal snakke om, er kultur og fritid. Der er måske mange, der tror, at det går glimrende og fremragende inden for kultur- og fritidsområdet, fordi de hører jo ikke så meget, så der må åbenbart være rigeligt med midler.

Hvis man læser nogle af de konservative politikere, når de elsker at blive citeret i aviserne for det, man kunne kalde petitesser i den forstand, så får man indtryk af, at der eksisterer utrolig meget overflødig kulturaktivitet i Københavns Kommune. Jeg vil vende tilbage til spørgsmålet om både Konservatives og Venstres mangel på en samlet opfattelse af, hvad kulturpolitik er for en størrelse.

Men jeg vil først gøre opmærksom på, at dette nedskæringsbudget, sådan som vi starter, med en pulje på 136 mill. kr. til fordeling, jo indebærer nogle nedskæringer. De er små, og ofte er det sådan inden for kulturområdet, at det er små og svage områder, som ikke altid har en evne til at råbe op i medierne og dermed påkalde sig interesse og dermed medynk og så handling til sidst.

Der bliver nedlagt et bibliotek – hvis nogen ikke skulle have lagt mærke til det – ude i Studsgårdsgade, som har en klar funktion i forhold til det lokalområde, det befinder sig i, hvor der tidligere også har været og stadig væk er en del sociale problemer. Det har været meget svært at komme igennem i pressen med, at det dog var en lille skandale, der var indbygget i dette budget.

Ydermere skærer man vedrørende den folkelige kultur ude i bydelene det væk, der hedder bydelspuljen, som var beregnet til tværfolkelige foreningers arrangementer, hvor de så søgte og fik, når flere foreninger var gået sammen om eksempelvis at lave Vesterbro Kulturuge, eller hvad det ellers måtte være, i fællesskab. Den skærer man nu væk med et pennestrøg.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

For så ligesom at gøre det helt genialt, så har man nu besluttet at bogføre en indtægt fra entré på museer. Jeg tror, at de, der sidder i Kultur- og Fritidsudvalget, nok er enige i, at der har man budgetteret med noget, som sandsynligvis aldrig kommer til at blive sådan. Der er ingen af os, der kender effekten af det. Noget andet er spørgsmålet om hensigten med at indføre entré. Det drejer sig om Thorvaldsens Musum, Bymuseet og Nikolaj.

Om Nikolaj, det sidste, vil jeg sige, at det jo er noget absurd, at et flertal i udvalget foreslår entré, når man et par måneder forinden med den kunstneriske udstillingsledere dernede har diskuteret, på hvilken præmis Nikolajs udstillingsbygning fungerer. Alle i Kulturudvalget er enige i det oplæg, der kommer, at her præsenteres den nye kunst, den kunst, som kan være meget svær i øvrigt, en kunst, som man måske skal kigge på flere gange. Det er bl.a. installationskunst, og det er uanset om man bryder sig om den slags ting.

Men hele ideen i konstruktionen med Nikolaj er netop, at man kan gå ind flere gange og frem og tilbage. Det får man altså ikke folk til at betale billetter for. Derfor er det så mærkeligt, at man indfører en entré, efter at man har besluttet, at det er vigtigt, at der er fri adgang frem og tilbage, ud og ind ad døren uden entré til Nikolaj.

Ja, det er så nogle af de triste ting, det budgetforslag, vi har foran os, medfører.

Når man læser budgetordførernes taler, så kan man konstatere, at kultur og fritid er nævnt meget lidt. Der er én ting, et par ordførere nævner, og det er selvfølgelig Øbrohallen, og det kommer ikke bag på nogen, så det vil jeg i 1. omgang ikke sige så meget om.

Men i øvrigt har jeg kun ved en nøje gennemgang kunnet finde ud af, at Bo Hindkjær fra Dansk Folkeparti nævner noget om 10 mill. kr. ekstra til renovering af KI-anlæg, og at Thustrup er meget glad for, at besøgstallet i bibliotekerne er steget. Ja tak skal de have. Det er jeg også, nu har jeg siddet og arbejdet med biblioteksvæsenet i flere år.

Men det er dog mærkeligt, at en kultur- og fritidsborgmester ikke kommer med en overvejelse om bibliotekets fremtid, når man samtidig har lavet en ønskeliste i selv

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

samme udvalg, hvor det kniber gevaldigt på ét sted, og det kan jeg lige så godt tage med det samme.

Det er selvfølgelig spørgsmålet om IT-udvikling, det vil sige informationsteknologi. Hvis der skal ske en informationsteknologisk udvikling på bibliotekerne, ja, hvor vil pengene så blive taget fra? De vil blive taget fra det, der hedder materialekontoen, og jeg kan afsløre, at det er bl.a. bogindkøb.

Jeg ved, der er mange bogelskere her i salen, og de skal bare være klar over, at hvis de stadig væk gerne vil kunne gå hen og låne bøger og mange og hurtigt og nye bøger, ja, så kommer det til at knibe, for så bliver det på bekostning af en IT-udvikling, hvis det stadig væk skal finde sted.

Virkeligheden er, at det vil blive finansieret af materialekontoen, hvilket betyder, at uanset hvad det er for en type medie, der er tale om, vil der blive færre af dem på biblioteket. Det er meget trist. Vi opfatter, at bibliotekerne har en central rolle i forhold til både demokrati og adgang til viden.

Dermed er det et afgørende element, at vi har et godt biblioteksvæsen, der kan følge med den udvikling, der mediemæssigt og informationsteknologisk er. Det er nødvendigt, hvis vi ikke skal udvikle forskellige kategorier af mennesker, A-, B- og C-mennesker, hvor de, der bliver overklassen, er dem, der har adgang til viden. Det er dem, der både har fået uddannelsen og adgangen og evner at bruge den.

Derfor har vi både via vores skolesystem og bibliotekssystem en meget stor opgave i at sikre, at alle har denne frie og lige adgang. Men det er der desværre ikke indregnet overhovedet noget af i det foreliggende budgetforslag.

Så til idrætten. Alle er jo enige om, at idrætten skal have støtte på den ene eller den anden måde. Og som sagt vedrørende skandalelukningen af Øbrohallen, svømmehallen, er alle enige, så det skal nok lykkes i de her budgetforhandlinger at finde et eller andet beløb til 1999. Den bliver som sagt ikke renoveret på ét år.

Men hvad så i øvrigt? Hvad så med resten af anlæggene, der er ved at forfalde? For det er ikke bare, at Øbrohallen er lukket. Vores budgetordfører sagde i talen, at vi ikke kan garantere for, hvornår den næste lukker. Nu har jeg selv fået den store

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

fornøjelse at være kommet ind i Københavns Idrætsanlægs bestyrelse, og med den viden, jeg har i dag, så ville jeg da aldrig kunne garantere – det tror jeg ikke, der er nogen, der ville turde – hvornår det næste anlæg lukker. Jeg siger ikke, det sker i morgen.

Virkeligheden er, at tilstanden af bygningerne er så elendig, det være sig svømmehaller, tilskuertribuner, omklædningsrum osv. Det er også hallerne inden for KUC-systemet, som jo også er idrætsfaciliteter, Grøndalshallen, Nørrebrohallen.

Hvis man ikke allerede nu begynder på denne nødvendige og ubehagelige renoveringsopgave, ja, så bliver det altså dyrere i den sidste ende, plus at vi kan komme til at stå i den situation, at vi endnu en gang skal lukke et idrætsanlæg. Det ville være vanskeligt at forestille sig, at der var nogen herinde, der kunne holde til den tur én gang til. Så derfor er det nødvendigt, at der bliver tilført flere midler, hvad det angår.

Der er en lille sag, som ikke er blevet afgjort. Jeg har set, at Økonomiudvalget har den oppe i morgen på deres møde. Det er en mellemregning, nogle penge, som aldrig er overført til kultur- og fritidsområdet. Det er 1,6 mill. kr., som KUC skal have, fordi nu får de ingen indtjening fra FOS-midler.

Det er en lang og indviklet historie. Virkeligheden betyder bare, at det er fuldkommen rimeligt, at pengene overføres i det nuværende budget, men så sandelig også i 1999 skal pengene være til stede. Ellers betyder det bare på forhånd, at man skal ud og spare for 1,6 mill. kr., og 1,6 mill. kr. er meget på kultur- og fritidsbudgettet, fordi det er meget svært at finde nogle steder. Det bliver let, at man går hen og lukker en aktivitet alternativt. Der er ingen begrundelse for, at de penge, som ikke er fulgt med, nu definitivt kommer til at ligge i området.

Hvad angår spørgsmålet om nye haller – det er jo noget, der er blevet diskuteret meget i vores forsamling, i KI-regi og i KUC-regi osv. – er det jo en klar hensigt, vil det sikkert vise sig, når vi får den idrætspolitiske redegørelse op her i slutningen af september måned, at et flertal tilslutter sig de hensigter og de anbefalinger, der ligger i den idrætspolitiske redegørelse. Jeg kan næsten ikke forestille mig andet.

En af dem er jo, at det er nødvendigt at opbygge mindre, ikke så

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

omkostningskrævende anlæg ude i de meget tætbefolkede brokvarterer, hvor der er meget stor mangel på idrætsfaciliteter, mindre, fleksible haller, der kan bruges til forskellige formål. Jeg gør opmærksom på, at der selvfølgelig overhovedet slet ikke er indregnet sådan noget i det foreliggende budgetforslag.

Til sidst vil jeg sige, at man skal selvfølgelig se dette samlet. Idrætspolitik som en selvstændig ting giver sådan set ikke nogen mening. Det har der været en vis tendens til, og det vil jeg gerne fraråde. Idrætspolitikken er en del af den samlede kulturpolitik. Idræt hænger ikke og svæver som et fænomen for sig, men er dybt integreret med vores liv på alle leder og kanter, også sådan som det fungerer socialt og skal opfattes i sammenhæng med de andre tilbud, vi i øvrigt giver.

Medborgerhuse, ja, det er ikke særlig lang tid siden vi havde en lille, sjov sag i pressen, og det var jo, at vi havde brugt 15 mill. kr. til at renovere medborgerhuset nede på Halmtorvet. Virkeligheden var, at der ikke rigtig var afsat driftsmidler.

Nu har jeg haft lejlighed til at læse lidt korrespondance. Det var ligesom ikke til at finde ud af, hvem der havde huset her i kommunen. Det var ikke mig, og det var ikke dig. Der var ingen, der ville tage ansvar for det hus, der var renoveret.

Jeg har hørt, at problemet skulle være løst for i år, og det er også godt nok, at KUC skulle have påtaget sig en forpligtelse. Om de så har taget huset, har jeg ikke set noget papir på endnu. Én ting er i hvert fald sikker: Der er ingen driftsmidler for 1999 indregnet i budgettet hvad angår medborgerhuset på Halmtorvet, og det er jo interessant og kunstigt.

Hvad angår selve Øksnehallen, som ligger ganske tæt ved, kan vi også konstatere, at i dette budget er der ikke indregnet de midler, som gør det sandsynligt, at Øksnehallen kan fungere efter den hensigt, som det har været tænkt.

Bemandede legepladser. Der er jo sikkert ikke ret mange af medlemmerne herinde, der går på bemandede legepladser, I ser i hvert fald ikke sådan ud. Men det er et lille aktivitetsområde, som er ret vigtigt. Der er faktisk 22 steder her i København, hvor man har bemandede legepladser.

De ansatte inden for området har igennem længere tid prøvet at råbe vagt i gevær

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

ved at gøre opmærksom på, at man år efter år er blevet nedskåret personalemæssigt, så man nu er i den glimrende situation, at for resten af året har man en halv vikar – hvordan en sådan person ellers ser ud. Det har betydet i praksis, at man i sommerferien har måttet lukke stederne, når der var sygdom eller ferie osv. Det er simpelt hen så elendigt.

Hvis man ønsker, at der skal være bemandede legepladser – vi mener i Enhedslisten, at det udfylder et meget væsentligt tilbud her i byen – ja, så må der være de nødvendige personalemæssige forudsætninger. Det svarer i virkeligheden til, at der skal ansættes noget med 4-5 personer til i det samlede system, omkring 1 mill. kr.

Vi har i løbet af den korte tid, den nye struktur har fungeret, fået en del nye modtagere af tilskud fra Kultur- og Fritidsudvalget. Det er måske institutioner, som de fleste herinde i forsamlingen vil antage er faste modtagere af penge som faste dele af kulturtilbuddet her i København. Det er ikke tilfældet. Herken for Fotografisk Centers vedkommende, Anemoneteatret, Rock Amager osv. kan man sige, at udsigterne er specielt lyse, hvis man kigger frem i Budget 99.

Alle disse forhold er overhovedet ikke indregnet ikke i budgettet, så de skal altså søge videre og skrumple videre som sædvanlig.

Til allersidst i den 1. omgang her vil jeg spørge Venstre og Konservative og Radikale om noget. Det kan ikke undre dem, fordi jeg har gjort det de sidste par år, så det vil jeg ikke undlade.

Når vi kommer til afstemningen i oktober, plejer Venstre og Konservative at stille meget store besparelsesforslag inden for kultur- og fritidsområdet. Jeg skal ikke nævne, hvad Fremskridtspartiet gjorde tidligere. Jeg kan kun håbe, at Dansk Folkeparti ikke overtager den tradition, de var selvfølgelig nr. 1 på listen.

Men Venstre og Konservative plejer med mild hånd, alt efter hvordan humøret er den dag, at skære hist og pist, selvfølgelig uden nogen som helst sammenhæng eller en kulturpolitisk overvejelse om, hvad det er, man egentlig gør. Hvis der har været årsag til det, Tine Peters, så har man skjult det igennem 4 år, hvor man har stillet forslag hvert år om nedskæringer på området, som i øvrigt sikkert ramte mange af ens kernevælgere her i byen.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Jeg taler nu om Venstre og Konservative som partier. Jeg afviser ikke, at der er enkeltmedlemmer i de 2 partier, som faktisk mener noget helt andet. Det kunne jeg i hvert fald have en fornemmelse af, hvis jeg tog udgangspunkt i Kultur- og Fritidsudvalget. Nu tager jeg dem som partier og siger: Hvad er det nu, der skal skæres ned på i år? Kan vi ikke få et bud på det på forhånd?

Og så til Det Radikale Venstre. Venstre og Konservative sagde i budgetordførertalen, at nu går vi 3 partier, VKR, til fælles forhandling med Socialdemokratiet. Det sagde Det Radikale Venstre overhovedet ikke noget om.

Jeg vil gerne høre, hvad det er for ting, Det Radikale Venstre, hvis man har snakket sammen med V og K, også er med på, at der skal skæres ned. For man kan ikke være sammen med V og K, det skal man være klar over, uden at der kommer nedskæringer på kulturområdet. Så skulle de have ændret sig så fundamentalt, at det er helt utænkeligt.

Jeg håber, at de kommende budgetforhandlinger om ikke andet vil vise, at der stadig væk er det skjulte flertal herinde, som efterhånden er helt tydeligt, som selvfølgelig består af Socialdemokratiet, Enhedslisten og SF, når det handler om kulturpolitik. Jeg håber, at det også vil manifestere sig i forhold til de kommende budgetforhandlinger.

Mona Heiberg (A): Det er altid en fornøjelse at høre Enhedslistens overbudspolitik heroppefra. Vi kan ikke undvære det i denne budgetsammenhæng. Men det vil jeg tage og vente med til næste runde og debattere lidt med Jens Kjær. Allererst vil jeg tage den socialdemokratiske vinkel på dette emne.

Som kulturpolitisk ordfører var det for mig på et enkelt område en fornøjelse at høre partiernes ordførere holde deres budgettaler i torsdags. De fleste af ordførerne kom ind på idrætsområdet og var enige om, at der skal sættes penge af til idrætsområdet og ikke mindst til en renovering og genåbning af Østerbro Svømmehal.

Begge dele kan jeg helhjertet gå ind for. Der er stort behov for flere idrætsfaciliteter i flere af vore bydele, ikke mindst hos de unge, der skal have afløb for

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

deres energi. Det kan de få på en sund måde igennem idrætten. Men også de ældre har behov for steder, hvor de kan styrke deres kondition og holde sig i form. Det giver dem en større livskvalitet, og det er uden tvivl med til at udsætte eller formindske deres behov for dyr pleje i sundhedsvæsenet og på hospitalerne.

Nu jeg er ved idrætten, så lad mig lige sige et par ord om KI og KUC, der nu begge efter min mening helt korrekt ligger under Kultur- og Fritidsudvalget.

Vi har foreslået en uændret struktur for KI og KUC, ikke fordi vi er imod forandringer, men fordi vi ønsker at få foretaget en grundig vurdering af hele kultur- og fritidsområdet, inden vi begynder at ændre ved strukturen på enkelte af delområderne.

Enhedslisten har foreslået en opdeling, hvor KUC's idrætsaktiviteter overføres til KI, og de øvrige KUC-aktiviteter lægges direkte ind under Kultur- og Fritidsforvaltningen som kommunalt styrede medborger- og kulturhuse. Jeg tror ikke, Jens Kjær Christensens forslag er helt gennemtænkt, men det overrasker mig ikke, at de borgerlige partier med deres gamle nag til KUC har tilsluttet sig forslaget.

Jeg vil i hvert fald opfordre Jens Kjær til at trække sit forslag og i stedet ændre det til en opfordring til hurtigt at få lavet en grundig analyse af hele området, så vi kan få truffet en rigtig afgørelse på et seriøst grundlag. Jeg siger ikke, at KI og KUC skal bestå uændret i al evighed. Jeg synes blot, det er vigtigt, at vi får det rigtige grundlag at beslutte ud fra.

Men Kultur- og Fritidsudvalgets område er jo også andet end idrætten. København er frem til årtusindskiftet et af forsøgsområderne i Kulturministeriets regionale kulturforsøg. Det har givet os mulighed for at afprøve nogle modeller for beslutninger og støttegivning.

Men hvad sker der, når den aftalte periode udløber? Hvad den for tiden siddende kulturminister har tænkt sig, ved vi ikke, men det er vigtigt, at vi ikke bare lader stå til og kører forsøgsperioden ud, uden at vi har taget stilling til, hvordan vi fremover vil behandle kunstens og kulturens udøvere i hovedstaden, og taget stilling til, hvad og hvor meget vi vil tilbyde byens borgere fremover.

Vi taler meget om, hvordan vi kan tiltrække flere borgere til hovedstaden.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Børnepasningsmuligheder og boliger, et godt fysisk og psykisk miljø og et godt trafiknet er nogle af forudsætningerne. Men det er efter min overbevisning ikke nok. Nutidens og fremtidens borgere stiller også krav om oplevelsesmuligheder, om den livskvalitet, som ... Jeg synes, det er meget hyggeligt, at alle er herinde i salen, men kan de så ikke være lidt stille? ...

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det er korrekt. Der er nogle, der lytter nu, Mona Heiberg.

Mona Heiberg (A): Nutidens og fremtidens borgere stiller også krav om oplevelsesmuligheder og om den livskvalitet, som oplevelser er med til at give. Derfor skal vi sikre os, at København også på dette område er et attraktivt valg fremover.

Vi har også som hovedstad en særlig forpligtelse, og vi kan ikke fastholde et rigt og bredspektret udbud af kulturelle oplevelser til vores borgere, uden at vi sikrer fagenes udøvere ordentlige rammer, ordentlige eksistensvilkår og ordentlige udviklingsmuligheder.

Som formand for Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab er det naturligt for mig at begynde med scenekunsten.

Vi har mange teatre i København, nogle synes for mange, men det er jeg nu ikke helt enig i. Vi har et bredt udbud af teateroplevelser, også selv om vi i de seneste år desværre har måttet se lukning af 2 morskabsteatre.

Jeg håber meget, at det hul, de har efterladt, kan udfyldes af de eksisterende scener, eller at vi igen kan få et morskabsteater op at stå. For min skyld må det meget gerne være på Amager eller i en af de andre kulturelt udsultede bydele. Alt behøver jo ikke at ligge på Frederiksberg Allé eller midt i Københavns centrum.

Vi har et flot udbud på teatrene under Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, på vores små storbyteatre, på dansescenerne, på børne- og familieteatrene og med de spændende udenlandske gæstespil, som bl.a. KIT, Københavns Internationale Teater, skaffer til byen til glæde for tilskuerne og til inspiration for vores egne professionelle

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

teaterfolk.

Vi skal fastholde denne bredde, hvor vi både har plads til den forskellige folkelige underholdning, til de store, spektakulære forestillinger og til de små teatres smalle og ofte provokerende forsøg og eksperimenter.

Det er på teatrene, tilskuerne får direkte kontakt med kunstnerne, og det er her, skuespillerne får den skoling, der har været med til at give dansk film den opblomstring, den har for øjeblikket.

Den for øjeblikket siddende kulturminister har også med sit nyeste udspil ønsket at forgyalde filmen. Det er så åbenbart os, der skal sørge for det grundmateriale. Men pyt med det, at vi med vores støtte til teatrene også hjælper kulturministeren, det er blot en sidegevinst. Det vigtigste er, at vi sikrer vore egne borgere en god teateroplevelse.

Lige nu venter vi stadig på kulturministerens udspil til en justering af teaterloven. Det er beklageligt, at det trækker ud, for vi kan anstændigvis ikke opslå direktørstillingerne, før vi kender de kommende lovmæssige betingelser.

Først når lovudspillet kommer, kan vi tage endelig stilling til, hvad vi vil gøre med teaterstøtten efter årtusindskiftet. Skal vi fortsætte med den samme model som nu, hvor én gruppe teatre har én form for støtte, og andre har en anden, eller skal vi se helt nyt og fordomsfrit på området og tage kvalificeret stilling til de enkelte teatre og hele området og vurdere helt forfra, tage en åben debat om, hvad det er for et teaterliv, vi vil have og vil støtte fremover?

Måske skal vi have en helt anden støttemodel, hvor andre teatre økonomisk stilles lige. Måske bliver vi i denne forbindelse nødt til at tage stilling til, om alle nødvendigvis skal støttes.

Jeg ville så gerne, at vi med det nye lovudspil i hånden skal kunne tage debatten op og eventuelt komme med et kvalificeret modspil og et forslag til en struktur, hvor både Det Kongelige Teater, DST-teatrene, de små storbyteatre og dansescenerne, børne- og familieteatre og KIT indgik ligeværdigt.

Også byens musikliv har behov, der skal tilgodeses. Vi skal sikre, at spillestederne kan eksistere under rimelige vilkår, så deres mange tilskuere fortsat kan få kildret deres

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

trommehinder, hvad enten det er til klassiske toner, til de bløde for øregangene eller til jazz og swing, til tango, samba, salsa eller til den mere hårde rock i alle dens afskygninger.

Men vi skal også sikre, at de unge stræbere har nogle øvemuligheder og lokaler, hvor alle de nye udtryk kan blive afprøvet, indtil deres udøvere bliver gode nok til at komme op på scenerne.

Så så jeg for øvrigt gerne, at vi fik genoptaget debatten om et musikhus. Om det skal være en ren koncertsal, eller om det er muligt at lave en kombination af koncert- og operahus, skal jeg ikke sige nu. Blot ville det være rart, hvis vi kunne åbne debatten igen og få den internationale koncertsal, vi mangler i København, og meget gerne som en flot arkitektonisk løsning ved havnefronten eller måske i Ørestaden.

Vore museer skal jeg ikke sige så meget om her, blot det at vi nu kører et forsøg, som omtalt af Jens Kjær tidligere, med brugerbetaling, som man jo har det på de statslige museer. Nogle synes, det er en katastrofe, men vi er jo nødt til også at se på museumsområdets driftsøkonomi.

Når vi nu er blevet enige om at fastholde nogle gratisdage, som Jens Kjær glimrede med ikke at omtale, så også de studerende, pensionisterne og andre med få penge kan komme til, så kan jeg ikke se, at forsøget rammer så skævt. Lad os nu se, hvad effekten bliver, inden vi kaster os ud i det helt store katastrofemateriale og den alt for populistiske lyrik.

Jeg deler kulturborgmesterens glæde over vores bibliotekers store udlån og fornuftige omkostningsniveau. Dog forudser jeg, at vi også her må ofre en del i fremtiden, netop på materiale- og vedligeholdelseskontiene og ikke mindst på investeringer i ny teknologi.

Hvis bibliotekerne ikke får mulighed for at være med i front på IT-bølgen, er jeg bange for, at brugerne falder væk. Fremtidens brugere vil ikke kun ønske at låne bøger på bibliotekerne. De kræver også musik, video, cd-rom og hvad ved jeg, og det vil kræve, at bibliotekerne også på hele det elektroniske område bliver informationscentre.

Det kommer til at koste penge, men i den danske folkeoplysningstraditions navn

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

er det vigtigt at give bibliotekerne mulighed for at være med i front, så de ikke bliver museer for den trykte litteratur.

Den bildende kunst støtter vi traditionelt gennem Kulturfondens opkøb. Der er dog et grænseområde af den bildende kunst, jeg mener, vi skal være opmærksom på. Jeg tænker mest på byens rum, både på gavlmalierne, som jeg gerne så fik meget mere opmærksomhed, på arkitekturen og på vores torve og pladser.

Det er vigtigt, at vi ikke kun ser på byggerier og planlægningen af vor by ud fra et økonomisk synspunkt. Vi må have de kulturelle, de kunstneriske og de æstetiske vurderinger mere ind i billedet. Det er væsentligt, når vi taler om en attraktiv by, om at tiltrække nye beboere, om at være en turistmagnet og om herlighedsværdier. Derfor så jeg gerne, at disse vurderinger kom mere med ind i byplandebatten, og at vi ikke overlader vurderingerne alene til ingeniørerne, teknikerne og økonomerne.

Lad mig også lige sige et par ord om den kulturelle udviklingspulje, der opstod som en del af det regionale kulturforsøg.

Jeg ser gerne, at puljen fortsætter, og meget gerne, at bevillingen bliver udvidet, når den regionale forsøgsperiode udløber. Det er godt med en pulje til tværgående udvikling af kulturområdets forskellige aktivitetsområder, og det er i alle tilfælde bedre end en lang række små kasser til hvert af de forskellige områder inden for kulturlivet. Jeg synes kort sagt, at vi skal sikre nogle ordentlige vilkår for det eksisterende kulturliv og også have en pænt stor fri pulje til det nyskabende og alle forsøgene.

Jeg siger ikke, at det eksisterende kulturliv bare skal støttes og støttes automatisk fremover. Der skal en løbende kvalitetsvurdering til og en løbende kontrol af forvaltningen af midlerne. Ingen skal kunne benytte en kontraktlig støtte over en periode som en sovepude. Nye kan komme til, der er mere berettiget, og så må andre falde ud.

Men det er vigtigt, at vi giver et signal til kulturens og kunstens udøvere og deres brugere om, at vi har til hensigt både at sikre kontinuitet og at give plads for nye initiativer.

Til allersidst vil jeg bruge et par minutter af forsamlingens tid på at fortælle om en ny rolle, jeg har fået her den 1. juli, nemlig som formand for ejendomsselskabet Tor,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

hvor jeg tidligere har været bestyrelsesmedlem, og borgmester Thustrup Hansen har haft æren af at være formand i den længste periode. Tor er jo et interessentskab mellem staten og kommunen, så jeg finder det på sin plads ved denne lejlighed som sagt at give en kort orientering om selskabet og dets fremtid.

Af de 234 ejendomme, som kommunen overdrog til Tor i 1995, var der ved sidste årsskifte 75 tilbage. Der er tale om små ejendomme, hvoraf nogle er under byfornyelse, og det er ikke helt uden problemer at få gennemført salg af dem.

Alligevel er det lykkedes i år at sælge 42 ejendomme til fornuftige priser. Markedets konjunkturer har her været med os. Vi har også gode forventninger til salgspriserne for de sidste 33 ejendomme, så vi håber at ende med et nulresultat for 1998, selv om selskabet slås med en stor rentebyrde.

Indtil nu må vi sige, at Tor-modellen, hvor ejendomme ender som andelsboligforeninger, er slået an. Af de 196 ejendomme, der er overdraget til ejendommenes lejere, er 141 endt som andelsboligforeninger, og det svarer faktisk til 72 pct. af ejendommene.

Mere imponerende bliver det endda, når vi ser på antallet af lejemål, der er overtaget af andelsboligforeninger. Her drejer det sig om 90 pct. af alle lejemål. Det går ikke helt så nemt med de sidste 33 ejendomme, det tror jeg i hvert fald ikke. 20 af dem skal tilbydes til lejerne efter det, vi kalder Tor-proceduren.

Her har vi i en del tilfælde set, at beboerne ikke accepterer vort tilbud. I stedet sælges ejendommen så til tredjemand, og bagefter får beboerne det så tilbudt igen. Årsagen til, at det nogle gange går sådan, er dels, at ejendommene er så små, og at det kan være svært at få samlet initiativrige lejere nok til at danne en forening, dels at mange af ejendommene er boligfornyet. Det sidste medfører, at lejerne mærker et markant fald i boligstøtten, hvis de vælger at blive andelshavere.

At jeg nævner dette under budgetforhandlingerne skyldes, at jeg mener, at denne Tor-øvelse har betydning for kommunens økonomiske velfærd. Samtidig vil jeg nævne, at det er af stor værdi for byens borgere at få foden under eget bord. Jeg er sikker på, at den tillid, vi her viser borgerne, kommer mangefold igen i form af mere engagerede

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

borgere, der føler glæden ved at passe på deres eget og er aktive i et fællesskab.

Vi forventer, at selskabet har løst sine opgaver i det første halvår af 1999 og kan afvikles i det andet halvår af 1999. I Tor's sidste tid vil jeg i hvert fald bestræbe mig på fortsat at medvirke til de socialt og økonomisk solide resultater, der har kendetegnet tiden indtil nu.

Lubna Elahi (A): Med stor tilfredshed har jeg bemærket, at Miljø- og Forsyningsudvalget har taget fat på hele Agenda 21-ideen. Taget fat og taget fat er måske så meget sagt, for endnu er det jo kun blevet ved ord, fagre ord ganske vist, men nu venter vi spændt på, om de smukke ord bliver gjort til virkelighed.

Agenda 21-ideen går jo ud på, at borgerne skal være med, men endnu mangler der ligesom noget. Der tales meget om det i skolerne og andre steder, hvor man i forvejen er meget miljøbevidst.

Men hvordan med hr. og fru Jensen på Nørrebro, er de med? Hvis ikke, så har vi da et problem, f.eks. med kildesortering af affald, hvor der i årevis har været talt om madaffaldet fra husholdningerne, og hvor mange tusinde husstande i København samvittighedsfuldt sorterer madaffaldet fra, men hvor vi ikke rigtig hører noget om, hvad man gør af det.

Måske er der den forklaring, at man i virkeligheden ikke har noget fornuftigt sted at gøre af det. Det er meget uheldigt, fordi folk gerne vil medvirke til et renere miljø, og det er så kommunens forbandede pligt at sørge for, at folks anstrengelser ikke er forgæves. Jeg vil gerne advare mod, at man lader hånt om folks miljøbevidsthed, f.eks. ved at lade dem kildesortere til ingen verdens nytte.

Jeg er meget enig med den socialdemokratiske budgetordfører i, at det afgørende for en hovedstadsreform ikke så meget er, om det bliver til det lille storamt eller det store storamt, men de opgaver, denne nye regionale myndighed skal løse. Opgaverne er store og åbenbare, man behøver blot at nævne erhvervsudvikling og trafik, turisme og i det hele taget, hvor regionen skal udvikle sig i de kommende år. Bliver der grebet rigtigt ind, kan det blive til gavn for umådeligt mange mennesker, ja for hele landets

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

befolkning og Skånes med.

Jeg kan derfor kun hilse med tilfredshed, at indenrigsministeren har erklæret sig rede til drøftelser med bl.a. repræsentanter for Københavns Kommune om, hvordan den fremtidige struktur i hele regionen skal være, og hvilke opgaver der skal varetages af de forskellige organer.

Så til mit hjertebarn. Langt om længe har Folketinget vedtaget den nye integrationslov, der skal træde i kraft til januar. Loven betyder meget for det at være københavnere og at være københavnsk politiker, idet ca. 20 pct. af københavnere har en anden etnisk baggrund.

Loven pålægger på en anden måde end hidtil kommunen at forestå integrationen. Nu er det en klar kommunal opgave, og det hilser jeg selvfølgelig velkommen, bl.a. fordi det betyder, at kommunen har direkte indflydelse på integrationen. Nu bliver de øvrige 80 pct. af kommunens borgere forhåbentlig også inddraget i arbejdet med gensidig integration, f.eks. inden for boligområdet.

Med hensyn til skoleområdet var det flot, at Københavns Kommune sidste år vedtog en læseplan for modersmålsundervisning. Så håber og regner jeg med, at budgetforslaget tager højde for, at det, vi vedtog sidste år, bliver realiseret. Vi har rent faktisk pålagt samtlige modersmålslærere, at de skal undervise efter den nye læseplan, og det betyder bl.a. nye materialer og computerudstyr.

Jeg vil tillade mig at citere fra formålsparagraffens stk. 2:

»Undervisningen skal fremme den enkelte elevs personlige og sproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem elevens oprindelige kultur og den danske kultur og dermed styrke elevens grundlag for at lære dansk for at få udbytte af skolens undervisning og for at tage stilling og handle i det danske samfund.«

Jeg kan se af statistikken, at vi til næste år vil have ca. 700 børn med en anden etnisk oprindelse i førskolealderen, 4-5 år. Undervisningsministeren har jo lagt op til, at børn, der er fyldt 4 år i et kalenderår og som går i daginstitution, skal have sprogstimulering i institutionerne, og de børn, der er fyldt 4 år, men som ikke går i daginstitution, skal fra 1. august 1999 have 15 timers ugentlig sprogstimulering.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Jeg håber nu på, at man tilrettelægger dette arbejde i god tid, så forældrene har den reelle valgmulighed og er bekendt med de tilbud, der foreligger.

Jeg har altid været tilhænger af, at børnene går i daginstitution, herunder også de tosprogede børn, frem for at gå hjemme. Men vi ved, at de tosprogede forældre har en tradition for at vælge at beholde børnene hjemme hos sig.

Når det nu er sådan, at en væsentlig del af børnene ikke kommer i daginstitution, så hilser jeg med glæde, at kommunerne nu er pålagt at sørge for, at disse børn tilbydes sprogstimulering. Det vil betyde, at alle københavnske børn får en ordentlig og samtidig skolestart.

På det forebyggende område har kommunen også en stor og udfordrende opgave ved at formulere en ældrepolitik, der tilgodeser kommunens kommende ældre med tokulturel baggrund, især fordi de i deres selvopfattelse er noget anderledes end andre københavnske ældre.

Jeg tror personligt ikke på, at ret mange af dem vil blive passet og plejet af deres familier. Det er drømmetænkning, hvilket har noget at gøre med, at arbejdsmarkedet stiller de samme krav til alle, også til indvandrere. Der skal derfor udarbejdes tilbud til tokulturelle ældre, således at de reelt serviceres på samme måde som byens øvrige ældre, f.eks. ved oprettelse af dagcentre for ældre indvandrere hver dækkende sin del af kommunen.

Det vil være en måde at komme i kontakt med de ældre på, og der kunne lyttes til de ældre og deres ønsker og behov, således at de for en gangs skyld selv kunne opnå at få direkte indflydelse på deres egen situation, frem for at nogle andre hele tiden skal prøve at fortolke deres ønsker og behov.

Karen Schmidt (A): Den 3. august i år startede der en masse nye elever rundt omkring i den københavnske folkeskole. Mange små liv ændrer sig markant, små mennesker med nye skoletasker forvandles med ét fra bare at være børn til at være elever, der skal udvikles og lære.

Den københavnske folkeskole bærer et meget stort ansvar. Børn, der taler

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

alverdens tungemål, har forskellig etnisk oprindelse og kommer fra såvel samfundets elite som fra den lidt mere triste skyggeside, starter hvert år et nyt liv i folkeskolen. Alle disse børn kommer til folkeskolen med deres forskellige forudsætninger for at lære, og alle disse børn påtager skolen sig et ansvar for.

Skolen skal være en inspirator for alle børn. Uanset hvorfra de kommer, uanset hvilke forudsætninger børnene havde med sig i deres rygsæk, om de var gode eller dårlige, så påtager skolen sig et ansvar for disse børn, for at give dem optimale muligheder for at kunne udvikles som hele mennesker.

Når eleverne forlader folkeskolen, er det vores mål, at de er blevet flyveklare til at møde verden med en grundlæggende viden og med en fortrolighed med de mangfoldige arbejdsredskaber, der gør, at de er i stand til at udvikle og bearbejde den viden. Det er vores mål, at alle elever, der har gennemgået den københavnske folkeskole, forlader den som nogle unge, stærke mennesker, der har lært nogle redskaber, som de vil kunne drage nytte af resten af deres liv.

Målene er altså klare for, hvilket slutresultat vi godt kunne tænke os, og den måde, vi ønsker os, at slutresultatet skal blive til virkelighed, er vel egentlig også veldefineret. Det drejer sig om indholdet i undervisningen.

For at skabe indhold i undervisningen kræver det, at rammerne er i orden. Den københavnske folkeskoles fysiske rammer lader en del tilbage at ønske, men arbejdet, der skal gøre folkeskolens lokaler og faciliteter klar til at modtage de mange flere børn, der skal starte i vores skole, er for længe gået i gang.

Midlet, vi bruger for at nå målet, hedder i dagligdagens sprog perspektiv- og handleplaner. Jeg kan ikke indskærpe nok, hvor vigtigt det er, at vi følger de principper, som denne forsamling selv har vedtaget skal være gældende, når det drejer sig om netop perspektiv- og handleplaner. Det er ikke skolens ansvar, men vores ansvar som politikere at sørge for, at skolens fysiske rammer er i orden, og at den er klar til at modtage vores børn.

Det er denne forsamling, der har vedtaget, at principperne bag Perspektivplanen er, at de bestående skoler skal udbygges og renoveres, og kun hvor dette ikke kan lade

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

sig gøre, skal vi bygge nyt. Lad os holde hinanden fast på det løfte.

Til de politikere, der i torsdags angreb Socialdemokratiet for ikke at være ansvarlig, har jeg et par borgerlige ord, jeg godt kunne tænke mig at sige.

At ville bygge en ny skole på Holmen og samtidig prædike ansvarlighed, når det drejer sig om skoleområdet, er ikke to forenelige størrelser. Det er logik, at pengene kun kan bruges én gang, om end visse taler i torsdags ikke lod sig begrænse af den slags ligegyldige fakta.

Jeg vil tillade mig at holde samtlige ansvarlige medlemmer af denne forsamling fast på, at der er udstukket nogle principper vedrørende udbygning og nybygning af skoler, som skal følges, hvis målet om det generelle løft i den københavnske folkeskole skal nås.

Skolen på Christianshavn er velegnet til at blive ombygget og renoveret, så den kan modtage børn på i alt 3 spor. Alligevel vil nogle nu bygge en ny skole. Ligesom den på Christianshavn skal den indeholde 3 spor, men denne skole skal ligge på Holmen.

For at vende tilbage til min logik med, at pengene kun kan bruges én gang, så vil jeg nødig være den, der skal fortælle adskillige af vores andre skoler, at de ikke som planlagt kan blive renoveret og udbygget i det tempo, vi havde forestillet os, fordi populisme og snæversynethed prioriterer Holmen frem for resten af København.

En ny skole på Holmen til 232 mill. kr. vil under ingen omstændigheder indgå i Socialdemokratiets budgetforhandlinger. Det må være klart for alle, også for dem, der prædiker om Socialdemokratiets ansvarlighed. Vi render ikke fra det ansvar, vi har påtaget os, for, at alle skoler skal have et løft.

Vi skal nu i gang med at forhandle budgettet for folkeskolen i år 1999. Ligesom de nye elever, der startede på et nyt kapitel af deres liv, starter vi nu også på et nyt kapitel. Budgetlægning er en kreativ proces, og det er meningen, at vi med åbne øjne og med en fordomsfri indstilling skal skabe nogle nye rammer. Med omhyggelighed skal vi vende hver sten for at se, om vi kan tænke nyt. Kan vi tænke lidt smartere, kan vi få vores midler anvendt mere fornuftigt, end vi gør det nu?

Uddannelses- og Ungdomsudvalget har indsendt et forslag til budget for 1999.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Samtlige partier har taget forbehold for samme budgetforslag. Den budgetproces, vi i Uddannelses- og Ungdomsudvalget gik igennem, var noget nyt. Ligesom de nye elever, der i august startede i skolen, var usikre og nervøse, lige så usikre var også vi nye politikere, der aldrig før havde været med til budgetforhandlinger.

Et nyt univers åbnede sig for de nye elever. Det samme gjorde sig gældende for de nye politikere. Forskellen på den udfordring er blot, at mens de nye elever dog havde et skema og måske en venlig børnehavepædagog i hånden, så stod vi mere alene. Der var ikke nogen til at se efter, at vi ikke kom galt af sted.

Jeg er ikke bleg for at indrømme, at jeg godt kunne have ønsket mig, at budgetprocessen og dermed resultatet havde været anderledes. Budgetforhandlingerne i U- og U fik karakter af at være overfladiske, og løsningerne, der blev kastet på bordet, var for nemme. Nu tager vi handsken op igen, og nu er vi lidt klogere end sidste gang.

Det er strukturer, vi som politikere har mulighed for at ændre på, det er de økonomiske strukturer, vi skal forhandle i budgettet. Men struktur har den magi i sig, at når de forvandles fra at være teoretiske og bliver ført ud i livet, så ændrer de rammerne, der før var virkelighed.

Det er vigtigt, når vi taler strukturer, at vi sørger for, at det, de tilgodeser, er børnenes behov. Derfor skal vi måske se på indskolingen i folkeskolen. Hvad gør vi for, at der bliver skabt en glidende overgang mellem de pædagogikker, der anvendes i henholdsvis børnehaver og i folkeskolen? Gør vi, hvad vi kan, for at overgangen mellem institution og skole bliver så problemfri som muligt, eller skal vi tænke om?

I 1999-budgettet er der afsat 172 mill. kr. til finansiering af handleplanerne. Det er en fornøjelse, at de penge vil blive brugt på at forbedre skolebygninger. En kvalitetsskole er bl.a. gode skolebygninger, men det er ikke kun det, der er afgørende, når vi taler kvalitet, vi taler ikke kun om mursten, vi skal i virkeligheden rette os mod indhold.

Den største kvalitet, den københavnske folkeskole har, bliver der talt alt for lidt om. Der bliver talt for lidt om børnene, og der bliver talt for lidt om børnenes potentiale. Der bliver også talt for lidt om lærernes indsats, den indsats, de gør, den kamp, de

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

kæmper for at hjælpe deres elever på vej og hjælpe dem til at blive hele mennesker.

Vi skal fokusere mere på elevernes og på lærernes arbejdsmiljø, fordi det har så uendelig stor betydning for børnenes skolegang. Derfor er det også glædeligt, at der er afsat 72 mill. kr. ekstra til lærerressourcer og undervisningsmidler.

Der bliver så sjældent sagt noget positivt om lærere. Mediernes spaltepads begrænser sig for det meste til brokkerier over børn, der læser for dårligt. Det kan godt være, at børnene i den japanske skole slår vores, når det kommer til læsning, men til gengæld kan vores børn en masse andet.

De værdier, vi lærer vores børn, er ikke nogen, der umiddelbart kan måles på, men én ting er sikker: Vi høster frugten senere. Vi lærer vores børn andet end basale kundskaber. Vi har lærere, der gennem deres engagement og ildhu lærer børnene at samarbejde.

Folkeskolen er en broget størrelse. Lærerne er garanter for, at børnene får læring, og at de viser dem kvaliteterne ved et demokrati, som er i klasseværelset, og giver dem tro på sig selv og deres evner. Alligevel har vi mange børn, der ikke kommer videre end folkeskolen, og det er en falliterklæring. Det er en falliterklæring, at skolen ikke kan fange alle elever og hjælpe dem på vej videre i uddannelsessystemet.

Skoletræthed er et velkendt fænomen, men det er der også noget at stille op over for. Her er der plads til visioner. Her er det et oplagt sted at overveje, om skolens struktur ikke kan gøres mere smidig, så det igen er elevernes præmisser, skolen opererer på.

Socialdemokratiet vil gerne snakke udskoling. Vi vil gerne være med til at tænke kreativt og nyt, når det drejer sig om at samle alle skolens elever op, inden de falder helt ud af uddannelsessystemet. I den forbindelse forventer vi os meget af ideen om overbygningsskoler.

Et andet område, vi skal til at se på, er skolens mange billedlig talt »skæve« børn. Vi skal gøre, hvad vi kan for at forbedre deres undervisning. Det gælder de børn, der af den ene eller den anden grund ikke har samme muligheder for at lære som almindelige børn. Vi har øjnene åbne, når det drejer sig om børnenes forskellige handicap.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Uddannelse er det samme som udvikling og udvidelse af individets valgmuligheder. Uddannelse er en vej til selvudfoldelse, til udvikling af personligheden og interesserne. Derfor er vores folkeskoles ansvar så tungt, og derfor er det vigtigt, at vi som politikere sørger for at give den københavnske folkeskole de bedste muligheder for at leve op til sit ansvar.

Lad os starte med os selv, lad os starte med at være ansvarlige over for hinanden og de beslutninger, vi tidligere har truffet. Folkeskolen skal være rummelig. Såvel mursten som ånd skal der til, men lad os ikke sætte så mange af de gode ting, vi gerne vil for alle børnene, over styr ved ikke at tænke os grundigt om i budgetforhandlingerne.

Så vil jeg godt sige nogle ord, der drejer sig om et andet emne. Det er boliger til unge.

København er en universitetsby, og det forpligter. Det forpligter, at mange unge mennesker søger til vores by, prioriterer den, fordi det er et sted, de gerne vil vælge at uddanne sig. Men de skal også have et sted at bo. Det forpligter.

I øjeblikket står omkring 4.000 unge mennesker på venteliste, og det er simpelt hen ikke anstændigt. Vi bliver nødt til at sige, vi ikke kan bygge os ud af problemerne, men hvad kan vi så? Vi må prøve at tænke alternativt. Lad os tage kontakt til boligselskaberne, lad os undersøge muligheden for, at vi kan hæve nogle tage, at vi kan få lagt nogle store lejligheder ud til bofællesskaber, et eller andet, nogle fleksible boligformer, så vi får skabt flere boliger, end vi har i dag.

En tilgift, vi vil få ved at lave bofællesskaber i større boliger, måske endda især i ghettoområder, er, at vi får blandet befolkningsgrupperne. Som det er i dag, bor vi i små enklaver, én enklave studerende, én enklave indvandrere, én enklave flygtninge. Hvad med at vi forsøgte at kaste boldene op i luften og blandede os lidt? Det tror jeg, vi alle sammen kunne lære en del af. Så lad os tage kontakt til bolig- og andelsselskaber, så vi kan undersøge, i hvilket omfang vi kan få skabt nogle flere boliger.

Taner Yilmaz (A): Socialdemokratiets linje i de kommende budgetforhandlinger er rimeligt klar: Vi støtter det fremlagte budgetforslag, der indebærer, at gælden afvikles

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

med 249 mill. kr. i 1999, skatten holdes i ro, samt at der herefter er en omstillingspulje på 136 mill. kr.

Disse 136 mill. kr. mener vi skal bruges til serviceforbedringer for de københavnske borgere. Men hvorfor skal vi sætte servicen op i stedet for f.eks. at sætte skatten ned, som andre vil foreslå?

Jeg tror generelt set, at det for en gennemsnitlig københavnsk familie betyder mindre, om de betaler de nuværende 37 pct. i skat eller 36½ pct. i skat, i hvert fald i sammenligning med det kaos, det kan betyde for familien, hvis det yngste skud på stammen først kan blive passet, når det er 16-17 måneder gammelt på et tidspunkt, hvor barselsorlov, forældreorlov og ferie for længst er udløbet. Pasningsgarantien er en ubetinget nødvendighed, for at København fortsat kan appellere til og fastholde børnefamilierne.

For mange mennesker er det første barns entre i offentlig pasning første gang de for alvor efterspørger en kommunal ydelse, og her må vi ikke svigte. I Københavns Kommune opfylder vi pladsgarantien generelt set, men vi kan og skal blive bedre. Vi er nødt til at komme derhen, hvor en familie i Brønshøj kan forvente at få deres etårige barn passet i Brønshøj. Det er ikke tilstrækkeligt at henvise dem til, at der er en plads på Vesterbro. Det vil mange travle familier ikke opfatte som en god service. Derfor skal vi fortsat udbygge daginstitutionsområdet og tænke kreativt i forhold til nye pasningsformer, så der bliver valgmuligheder for borgerne.

Til Uddannelses- og Ungdomsudvalgets prioriteringer i det fremlagte budget har jeg følgende kommentarer.

Forøgelsen af børnetallet gør det nødvendigt, at vi fortsat udbygger og forbedrer vores skoleområde. Her tænker jeg ikke kun på, at vi naturligvis skal sørge for, at de fysiske rammer er o.k. og kan modsvare det voksende elevtal, men forbedringerne skal også ske i forhold til undervisningsmateriale og adgang til IT.

Vi må heller ikke glemme fortsat at udbygge antallet af fritidshjemspladser, et behov, der ligeledes følger af, at flere og flere små københavnere kommer til.

Når jeg nævner pladser, skal jeg præcisere, at jeg mener, at udvidelsen også skal

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

gælde antallet af specialpladser.

På grund af en række særlige forhold, der gør sig gældende i Københavns Kommune, såsom mangel på egnede byggemuligheder, er det nødvendigt, at vi tænker kreativt også på dette område og åbner mulighed for alternative institutionsformer, også på fritidshjemsområdet.

Jeg mener, at tiden er inde til, at vi åbner for en diskussion om muligheden for at placere fritidshjem på skolerne, således at man kan udnytte den ledige kapacitet her. Det kan bl.a. tænkes, at vi laver en særlig københavnsk version af skolefritidsordninger, der lever op til pasningskravets pædagogiske indhold og dermed er forsvarligt.

Mens jeg taler om fritidshjemmene, er det er naturligt, at de foreslåede takstforhøjelser får en kommentar med på vejen.

I budgetforslaget er der foreslået en takstforhøjelse på 200 kr. for en fritidshjemsplads, hvorefter taksten vil være 790 kr. om måneden. Det svarer til en stigning på 34 pct. En fritidsklubplads vil stige med 100 kr. til 249 kr. månedlig, svarende til 69 pct. Takstforhøjelserne medfører en årlig merindtægt og dermed besparelser på 20 mill. kr.

Jeg er enig i, at en vis stigning i taksterne er rimelig, bl.a. for at fastholde det nuværende kvalitetsniveau. Men jeg mener, at de foreslåede stigninger er uacceptabelt høje. Jeg vil foreslå, at der tages hensyn til dette ved fordeling af omstillingspuljen; ellers vil det ramme netop de børnefamilier, som alle partier over en kam er enige om skal have bedre vilkår her i byen.

På klubområdet står vi aktuelt og mangler 500 pladser, som vi anstændigvis skal have etableret for at imødekomme behovet på området. I den sammenhæng må der skabes klubtilbud, der tiltrækker aspiranter til de såkaldte indvandrerbander. Hvis vi som kommune ikke selv kan og vil løse problemerne med disse børn og unge, må vi i det mindste støtte de frivillige foreninger som f.eks. Fisken på Vesterbro, som gør en stor indsats på dette felt.

Samarbejdet med frivillige organisationer om løsning af sociale opgaver er i øvrigt et forhold, vi er forpligtet på efter den nye § 105 i den nye sociale servicelov.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Som konsekvens af det forøgede elevtal i folkeskolen må man forvente en forøget tilgang til gymnasier og hf-kurser i de kommende år. Det er derfor nødvendigt at afsætte midler til udarbejdelse af helhedsplaner, der afdækker hele behovet, der vil være på området i den nærmeste fremtid. Umiddelbart er det et noget tørt budgetønske, men ikke desto mindre særdeles vigtigt.

Som bekendt er der en stor gruppe vanskeligt stillede unge med såvel dansk som anden etnisk baggrund, som aldrig overkommer kravene til optagelse på ungdomsuddannelserne. For dem er Ungdomsskolens tilbud om brobygning mellem folkeskolen og ungdomsuddannelserne væsentligt, hvis deres uddannelse på lang sigt ikke skal ende i fiasko.

For de etniske unge er denne opkvalificering til de videre uddannelses- og arbejdsforløb særdeles væsentlig. Da ungdomsskolerne i forvejen gør et særdeles godt stykke arbejde, har det brug for ekstra midler til at klare denne aktivitetsudvidelse. Her er der tale om et lille beløb, nemlig 1,5 mill. kr., som må betragtes som givet virkelig godt ud.

I forbindelse med vedtagelsen af Budget 98 blev Uddannelses- og Ungdomsudvalget tildelt en ekstra bevilling til etablering af sprogcentre på de 15 folkeskoler, der har flest tosprogede elever. I forhold til de tosprogede elever er sprogcentre nærmest blevet uundværlige. For at fastholde sprogcentrenes aktivitetsniveau i 1999 kræves det, at der tilføres 800.000 kr. til dette formål.

På Indre Nørrebro og Vesterbro er der taget initiativ til oprettelse af et klublignende tilbud for piger med en anden etnisk baggrund. Projektet, der medfinansieres af staten, har vist sig at være et bæredygtigt tilbud til denne gruppe, der ellers ofte ikke benytter de eksisterende muligheder. For at fortsætte dette nyttige tilbud kræves det, at vi herfra afsætter 200.000 kr. i Budget 99, og det vil jeg varmt anbefale, at vi gør.

I Københavns Kommune har vi hidtil haft svært ved at opfylde lovens krav om maksimum 3 måneders ventetid på danskundervisning for voksne indvandrere og flygtninge. En del har en naturlig forklaring såsom lærermangel. Men en opstramning og

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

effektivisering af undervisningen vil formentlig medføre hurtigere gennemstrømning med kortere ventelister til følge.

Der er nu færre ældre i København, og det giver luft til serviceforbedringer for denne gruppe. I denne sammenhæng vil jeg foreslå, at vi prioriterer den særlige indsats, som den voksende gruppe af ældre med en anden etnisk baggrund vil kræve af plejesektoren. Det indebærer, at vi gør et ærligt forsøg på at tiltrække etnisk plejepersonale, en indsats, der må starte allerede ved rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne, f.eks. ved en kampagne rettet mod etniske unge. Men desuden er en generel opkvalificering af det eksisterende plejepersonale til at varetage denne opgave nødvendig.

I andre europæiske lande har man med succes oprettet etniske plejehjem. Hvorvidt vi i København skal tænke i den retning, vil kræve en grundig og åben diskussion i denne sal.

I København er forbedring og fornyelse af boligmassen en konstant opgave. I kraft af at 50 pct. af boligerne er mindre end 3 værelser, kræver såvel den igangværende byfornyelse som en eventuel nyopførelse af boliger, at der tænkes i egnede familieboliger, der kan tiltrække også ressourcestærke borgere til vores by.

I samme åndedrag bør den voldsomme mangel på ungdoms- og studieboliger sættes under lup. Som universitetsby er vi nødt til at tage denne opgave alvorligt.

Det er naturligvis ikke muligt at komme rundt om hele budgettet her, men hermed har jeg nævnt nogle af de områder, som jeg mener fortjener opmærksomhed. Jeg håber, at den kommende måneds budgetforhandlinger vil resultere i et budget, som vi kan være bekendt over for os selv, hinanden og ikke mindst de københavnere, som har betroet os opgaven.

Borgmester Per Bregengaard: Jeg vil tage mit udgangspunkt i Preben Bille-Brahes tale, fordi jeg har sjældent mødt sådan et klart opgør med liberalismen som hos Preben Bille-Brahe, en total forkastelse af liberalismens grundlægger, Adam Smiths værditeori til fordel for en merkantilistisk betragtning, som ligger i 1600-1700-tallet,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

som netop mener, at det var købmændene, der skabte værdierne i samfundet.

Hvis Preben Bille-Brahe stadig væk tror, han er liberalist, så har der været noget i vejen med kvaliteten i hans historieundervisning, og jeg skal stærkt beklage det, hvis han har gået i skole her i Københavns Kommune.

Jeg mener, at uddannelses- og ungdomsområdet skal være præget af kvalitet, og at det skal være præget af udvikling og fornyelse.

I foråret fik vi fastlagt en politik for de tosprogede elevers skolegang, som tager afsæt i deres forudsætninger, som anvender de tosprogede lærere på en fornuftig og hensigtsmæssig måde, som sikrer opbygning af en ekspertise omkring undervisningen af tosprogede elever, som styrker deres sproglige udvikling og udviklingen af deres danske sprog. Det gjorde vi ved på 15 skoler at lave de her sprogcentre, som også Taner Yilmaz har været inde på er et fornuftigt tiltag.

Jeg synes, der er en flot politik og udvikling på dette område. Ressourcerne halter lidt bagefter, men som Taner Yilmaz sagde, så er der lagt noget inden for budgetrammen, som kan styrke denne ting og sikre en fortsættelse af sproggrupperne, indtil de skal evalueres.

Benhaddou fra Centrum-Demokraterne var i sit indlæg til budgettet inde på kvaliteten af modersmålsundervisningen. Dertil vil jeg sige, jamen det er der sådan set taget højde for. Der sker en kvalitetsudvikling omkring fremskaffelse af nye undervisningsmidler, omkring udviklingen af modersmålslærernes kvalifikationer.

Via sproggruppeforsøgene har man også forsøgt at binde modersmålsundervisningen sammen med udviklingen af det danske sprog. Jeg håber og tror, at evalueringen af dem vil vise, at det er en fornuftig måde at gøre det på, og vi skal på det tidspunkt tage stilling til, hvordan man kan brede dette ud til hele kommunen.

I foråret tog vi også hul på styrkelse af indskolingen med vedtagelsen af, at der udarbejdes aktivitetsplaner for børnehaveklasserne i samarbejde med forældrene, i dialog med indskolingslærerne, fritidshjem og de børnehaver, hvor børnene kommer fra.

Jeg ser det som en ny tendens, hvor skolerne åbner sig ud mod det omgivende samfund, og at det, der sker i skolen, bliver kædet sammen med det, der sker i de andre

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

sammenhænge, børnene indgår i, derfra hvor de kommer, og der hvor de skal fortsætte. Jeg synes, det er en fin ting, at vi har gjort det.

Det er jo ikke sådan, at de faglige organisationer skal styre kommunen, men det er næppe til nogen skade, at de på dette område faktisk har været på banen og indgået en samarbejdsaftale mellem pædagogorganisationerne og Lærerforeningen, hvor de bl.a. vil diskutere disse ting. De ser, at deres fremtid også afhænger af den skolegang og de fritidstilbud, vi kan levere. Er kvaliteten høj, ja, så er det noget, folk vil støtte op om. Foregår det ikke særlig godt, så er det jo et område, som er ude at sejle og ikke møder nogen opslutning.

Indskolingen er uhyre vigtig, også fordi det jo er dér, man har det, kan man sige, største vindue ud mod forældrene og de elever, der skal gå der.

Det er et mål at lave den lokale folkeskole mere lokal, at det er dér, hvor børnene går i skole. Vi har i sammenhæng med det taget andre initiativer, nemlig at indskrivningen skal foregå på den lokale skole, således at den får lejlighed til at præsentere sig for forældrene, og ved at vedtage, at indskrivningen til skolerne skal foregå i bestemte uger, således at man fra skolernes side kan lave en mere målrettet indsats i forhold til forældrene.

Det gælder også i den opsøgende virksomhed, at vi meget gerne vil have og har taget initiativ til, at forældre sammen med børnehaveklasseledere eller indskolingslærere besøger de lokale børnehaver, deltager i forældremøde dér, hvor de kan præsentere deres skole, og der er også lagt lidt ressourcer ud til det.

Det, jeg har sagt her, skulle gerne illustrere, at indsatsen inden for skoleområdet er præget af initiativ og udvikling, og at det ikke kun kan kædes sammen med noget med kroner og øre.

Overborgmesteren er jo også på banen og har hørt noget om, hvordan det foregår i New Zealand, hvordan børnene der starter i skolen den dag de fylder 5 år. Det er vigtigt at lade sig inspirere af andres erfaringer og af forsøg og New Zealand er bestemt en ting, man kan overveje.

Men man skal jo så også overveje de forudsætninger, der ligger til grund for New

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Zealand-modellen, nemlig at mødre deltager i indskolingen af børnene, at de ikke i samme omfang som de danske mødre er ude på arbejdsmarkedet og derfor kan deltage i deres børns skolegang. Sådan får vi det jo næppe i Danmark, selv om man også her snakker om omsorgsdage og det ene og det andet. Men det problem kan måske løses ved en opprioritering af ressourcerne i børnehaveklassen som kompensation for de manglende mødre.

Der er andre ting, man skal overveje, bl.a. om det er fornuftigt, at børnene på denne måde drypvis føres ind i en bestemt klassekultur, eller om der ikke også ligger nogle kvaliteter i den måde, man gør det på i det meste af verden, herunder i Danmark, at man ligesom starter forfra og med udgangspunkt i en klasse, i den gruppe børn opbygger en skolekultur sammen med den.

Så der er nye ideer på banen her, men jeg synes også, det er vigtigt, at man får kørt én ting ind, nemlig i dette tilfælde det omkring aktivitetsplanerne, den opsøgende virksomhed, inden man vælter nye reformer ind over dette område.

Det er ikke kun New Zealand, der interesserer overborgmesteren. Han interesserer sig også for elevernes timetal og udtrykker skuffelse over, at den ekstra time, eleverne fik sidste år, er røget ud. Man må jo endda sige, at ikke alene er den time røget ud, men det, der svarer til 1 time til.

Jeg er ganske enig i, at det er uantageligt. Men jeg er mere uforstående over for den forbavselse, som overborgmesteren forbinder med det, og måske kan man mellem linjerne også høre Karen Schmidts indlæg i denne sammenhæng.

Altså det er jo immervæk overborgmesteren og kompagni, der har lavet denne grønthøster, som skærer 2 pct. af lønbudgettet, og det er det, udvalgene får at arbejde inden for. Så det er næppe tilfældigt, at inden for et område, hvor 80 pct. af udgifterne går til lærerlønninger, er lærerlønningerne og dermed lærertimerne selvfølgelig centrale i den prioritering, som udvalget er tvunget til at lave, idet Økonomiudvalget jo har bedt om, at udvalget leverer et budgetbidrag.

Jeg har også prøvet høre efter både overborgmesteren og Karen Schmidt, om der var nogle anderledes prioriteringer på vej. Det hører jeg ikke meget til. Er det

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

udbygningen af skolerne, som både Karen Schmidt og Taner Yilmaz slår på, der skal holde for? Altså skal man tage nogle af de 172 mill. kr., som bruges til skolebyggeri? Eller er det vedligeholdelsen eller undervisningsmidlerne, der skal holde for?

Jeg har på fornemmelsen, at tolærerordningerne eller ressourcetimerne er i spil, og tolærerordninger må man så sige ikke altid er tolærerordninger, men også kan være en holdundervisning.

Til det må man sige, at disse ekstra timer, ressourcetimer som jeg hellere vil kalde dem, er jo udløst af de behovstimer, som de fordelingsmodeller, vi har, udløser. De såkaldte behovstimer bliver udløst således, at man tager nogle sociale hensyn. Det er noget med arbejdsløshed og kontanthjælpsmodtagere.

Grunden til at vi har vedtaget det i Borgerrepræsentationen, er jo netop overvejelsen over, at en elevs, så lad os kalde det serviceniveau, at en elevs vilkår for at modtage undervisning i skolen er afhængig af, hvem der er vedkommendes klassekammerater.

Er det nogle, som er velstimulerede uden problemer osv., jamen så har den enkelte elev alt andet lige mulighed for at modtage mere opmærksomhed og ressourcer. Er klassekammeraterne nogle, som har problemer, måske med den sproglige udvikling, måske på grund af et andet modersmål end dansk, er der sociale problemer, som altid afspejler sig i skolemæssige problemer, jamen så er den enkelte elevs forhold anderledes.

Derfor synes jeg, det er betænkeligt, hvis det er det sociale snit, der er i timetildelingen, man er ude efter, hvis det er det, man vil barbære ned, og det er også begrænset med timer, der tildeles på denne konto.

En anden konto er den taksameterordning, vi har indført, at når man er over 12 elever i klassen, så tæller der et eller andet taksameter i ekstra timetildeling. Man kan betragte det som en kompensation for høje klassekvotienter. Det er helt nødvendigt i nogle sammenhænge, fordi der er husgerningslokaler, som ikke kan have alle eleverne i en stor klasse til husgerning samtidig, og derfor er det nødvendigt at have holdtimer der.

Man kan også sige, at dér hvor vi har de alvorligste problemer med høje

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

klassekvotienter, er i indskolingen. Indskolingen er jo, hvad jeg opfatter som vinduet mod forældrene. Det er meget af det, der er afgørende for, om de vælger folkeskolen eller vælger andre løsninger.

Der må man sige, at i indskolingen i København ligger klassekvotienten, hvis jeg ikke husker meget galt, ca. 25 pct. over landsgennemsnittet. Er det ikke en rimelig ting, at vi har tolærerordninger, at man kan dele klassen, tage nogle ud, som har behov for det, under sådan nogle omstændigheder, og ikke mindst når vi tager i betragtning, at i Københavns Kommune har man altså en anden social og etnisk sammensætning af elevgruppen, end vi har på landsplan som helhed?

Summa summarum er, at tolærerordninger, ressourcetimer er en begrænset mængde, men jeg synes, det er på sin plads i det københavnske skolevæsen.

Jeg mener, det er nødvendigt, at vi fastholder disse ressourcer, hvis vi skal sikre kvaliteten i skolen, hvis vi skal sikre kvaliteten i indskolingen. Jeg mener, at det, man skal gøre, når man foretager prioriteringer, er i høj grad at veje kvalitet over for kvantitet.

Der er også andre ting, som er bestemmende for kvaliteten i folkeskolen. Jeg synes, det er vigtigt, vi har nogle økobaser, børnene kan tage ud til og eksperimentere i naturen.

Det er vigtigt, man har en skoletjeneste, hvor man kan tage ud og kigge på vandværket i Valby eller Nationalmuseet og få noget undervisning af nogle folk, som har en særlig kompetence på disse områder. Det er vigtigt, at børnene kommer ud af klassen, at der sker andre ting end den normale undervisning. Jeg tror heller ikke, at man fra politisk hold er interesseret i at skære i det. For slet ikke at snakke om IT-satsningen, som den socialdemokratiske ordfører, Lars Engberg, også fremhævede i sit budgetindlæg.

Jeg er enig med overborgmesteren og sikkert alle mulige andre i denne sal i, at besparelserne på lærertimerne skal tilbageføres. Man må også sige, at det i den prioritering, som Skoleudvalget har lavet i enighed, og som jeg endnu ikke har hørt kritiske røster imod, er klart og suverænt førsteprioriteten at få det tilbage. Det fremgår

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

også af ønskekataloget, og ordførere har været heroppe og sige det.

Der er andre ting, der er vigtige. Man kan sige, at de prioriteter, vi har prioriteret fra nr. 1 til nr. 6, jo i høj grad er nogle initiativer, som er nødvendige, fordi elevtallet vokser, og fordi man i den demografiske fremskrivning ikke har taget højde for alle situationer. Det gælder f.eks. på specialundervisningsområdet, som jeg tror er prioritet nr. 2.

Jeg er også i denne sammenhæng glad for, at Taner Yilmaz gik herop og navnlig fremhævede de ting, som er aktivitetsudvidelser, som vi havde taget ind inden for rammen, netop meget omkring indsatsen i forhold til de tosprogede elever, som jeg og jeg tror mange andre føler let kan blive glemt i det store budgetspil.

Jeg er glad for, at der er opbakning til, at det er fornuftige initiativer, vi har taget, når man lagde det inden for rammen.

Karen Schmidt talte jo lidt om, at de var nye elever i klassen og ikke havde prøvet denne budgetproces før. Selv om jeg har været i Borgerrepræsentationen i en 10 år, så har jeg jo heller ikke prøvet denne budgetproces før, fordi vi havde en anden styreform tidligere.

Når Kramer Mikkelsen f.eks. i Berlingske Tidende hænger mig ud for ligesom at sige, jamen denne måde at lave spareting på er Per Bregengaards skyld, så har han faktisk glemt, at vi har fået en nyordning her fra 1. januar. Det er ikke længere borgmesteren, der leverer budgetbidraget ... (*Overborgmesteren: Det har du ret i*). Det har du ret i. Jeg er glad for, at overborgmesteren lytter til ekspertisen i kommunens styrelsesmæssige forhold.

Jeg mener i og for sig, at vi har gjort det ærligt og redeligt i Uddannelses- og Ungdomsudvalget. Fra forvaltningens side startede processen med at fremlægge et større sparekatalog og sige, jamen hvilke muligheder har vi for at justere på de her skruer? Det var så udvalgets opgave at sige, jamen hvilke prioriteter lægger vi ind, og hvilke prioriteter mener vi står længere nede på listen?

Vi nåede jo så frem til et udspil, som så at sige alle tog afstand fra, fordi vi mente ikke, der var tilstrækkelige ressourcer. Man ville jo også binde sig i det videre

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

budgetforlig, hvis man sagde, at det er det her, vi mener, der skal ikke mere til.

Så på den måde synes jeg ikke, man skal fortryde den proces. Selvfølgelig ved jeg godt, at man kan sove på tingene natten over og bagefter måske have lidt anderledes vurderinger, og det er selvfølgelig en rimelig ting, at man kan gøre og sige de her ting.

Men i det, jeg hørte fra Karen Schmidts side, lå der, hvis man ser på det sted, hvor vi nu står, jo heller ikke en kritik af ønskelisten, for vi har lavet en række fælles prioriteringer i udvalget, som det er mit håb, at udvalgsmedlemmerne og partierne vil bakke op om i de videre forhandlinger. Jeg synes, det er en fornuftig prioritering, vi har lavet i denne sammenhæng.

Borgmester Peter Martinussen: Politik er at ville, sagde den tidligere svenske statsminister Olof Palme. I disse år viser vi i København, at vi vil, og at vi kan ændre kursen for udviklingen i vores by. Det er ikke bare flotte ord i en budgetdebat, men selve kernen i det politiske arbejde er, at man vil ændre og påvirke udviklingen.

Uanset partitilhørsforhold og ideologi går jeg ud fra, at vi alle er gået ind i politik, fordi der er noget, vi gerne vil gøre bedre. Vi vil nå nye mål, vi vil udvikle rammerne for de offentlige opgaver, fordi vi går ud fra, at vi derved kan skabe nogle bedre rammer og dermed levevilkår for de borgere, der bor i kommunen. Vi er ofte uenige om målene – det er vi jo næsten valgt til at være – men det vigtige er, at vi gerne vil prøve på at gøre tingene bedre, end de er i forvejen.

Vi har særlige forpligtelser til at ændre på de kommunale tilbud, fordi det er dem, vi umiddelbart kan bestemme over. Vi har yderligere en særlig forpligtelse til at gøre det, når de objektive forhold – og dem er der nogle af – ændrer sig, således at baggrunden for de eksisterende tilbud ikke længere er til stede på samme måde som tidligere.

Alt dette gælder ikke mindst i år. Københavns Kommune er inde i en betragtelig omstillingsproces, hvor vi kombinerer en udvikling i den kommunale service med en udvikling i borgernes fundamentale livsvilkår, der på mange måder er anderledes end den, vi ser andre steder i landet, for tiden heldigvis anderledes til den positive side.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Med begyndelsen af dette år tog vi hul på en ny politisk struktur her i kommunen, og vi ser i dag i budgetforslaget en række konsekvenser af, at man også ser på kommunens opgaver i nye politiske sammenhænge. Vi besluttede at ændre vores struktur i kommunen, fordi vi ønskede, at flere af de kommunale tilbud skulle vurderes i andre sammenhænge end tidligere.

Jeg tror, jeg taler på et samlet Sundheds- og Omsorgsudvalgs vegne – 2 linjer – når jeg siger, at vi heldigvis har fået samlet ældreområdet som udvalgets centrale område. Det tror jeg, der er bred politisk enighed om.

I budgetforslaget er der så lagt op til en række markante omprioriteringer på området. Som formentlig bekendt er det ikke sådan, at vi i Sundheds- og Omsorgsudvalget er enige i budgetforslaget i alle enkeltheder. Det ville vel også være for meget forlangt på dette tidspunkt af processen.

Hvad jeg synes er gunstigt er, at vi imidlertid, da vi behandlede forslaget, var enige om en række principper for udarbejdelsen af budgettet, nemlig, at der er behov for store omstillinger for at udnytte samlingen af ældreområdet med henblik på en mere sammenhængende og mere målrettet indsats. At udmøntningen af 2 pct.s besparelsen, eller omprioriteringspuljen, som det jo er, som en grønthøsterbesparelse bør undgås, og at tempoet i ombygningen af plejehjem bør reduceres, indtil der foreligger en godkendt plejeboligplan, og indtil erfaringerne fra allerede vedtagne ombygningsprojekter er bearbejdet.

Disse principper er ikke hentet ud af den blå luft. Det er nogle, som forvaltningens centrale samarbejdsudvalg har formuleret, og som udvalget – som jeg husker det endda enstemmigt – tog til sig som sine i forbindelse med behandlingen af budgetforslaget. Slet ikke noget dårligt udgangspunkt for den videre debat.

Baggrunden for dette er jo ikke kun den nye struktur i kommunen, det er jo ren organisation, men også faldet i antallet af ældre i København. Siden 1989 er antallet af ældre over 75 år faktisk faldet med ca. 8.500, og faldet fortsætter, alene fra i år til næste år med over 1.000 personer.

Den del af befolkningen, der således i 1989 androg lidt over 50.000 mennesker,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

vil, bare for sammenligningens skyld, i år 2010 formentlig være på ca. 30.000. Det giver os nogle forpligtelser, og hvis vi lægger tingene fornuftigt til rette, giver det os også nogle muligheder.

Så kan man alt efter politisk holdning og menneskeligt temperament og kombinationer af samme vælge at møde disse udfordringer defensivt eller offensivt. Den defensive metode er at lade omprioriteringen fordele sig over hele området, lukke øjnene og håbe på, at det hele går alligevel.

Den offensive metode er at tro på, at tingene kan gøres bedre, at det nytter at forsøge nye veje, også på et så følsomt og svært område, som ældreområdet er, og det ved vi alle, at det er.

I Den Socialdemokratiske Gruppe vælger vi og støtter den offensive metode. Det er derfor, vi siger ja til omstillingsperspektivet og også ja til at give støtte til forslag, som vi godt ved er upopulære på kort sigt, hvis vi til gengæld tror på, at de fører til forbedringer på længere sigt.

Lad mig derfor sige det klart, så ingen er i tvivl – heller ikke Lars Hutters: Også i Den Socialdemokratiske Gruppe er vi bekymrede for, om antallet af plejeboliger er stort nok, når vi nu gør, hvad vi gør ved budgetforslaget, om vi kan være sikre på, at omstillingen af Københavns ældrepolitik kan gennemføres, så den slår rigtigt igennem allerede næste år.

Vi vælger så at tage udgangspunkt i, at det kan lade sig gøre, og vil medvirke hertil. Vi er ikke lystmordere, heller ikke når det gælder plejehjem, men vi kan se, at perspektivet i budgetforslaget på Sundheds- og Omsorgsudvalgets område er rigtigt, og derfor støtter vi grundlæggende det.

Vi er sikre på, at eftertiden vil dømme os, hvis vi ikke tør netop i år, hvor både befolkningsudviklingen og den nye struktur peger i retning af en helt tiltrængt omlægning af ældrepolitikken i byen. Vi følger hermed et gammelt kinesisk ordsprog, som jeg vil citere: »Mennesket har 3 måder at handle på: Først med eftertanke, det er det ædleste, dernæst ved efterligning, det er det letteste, for det tredje gennem erfaringen, det er det bitterste«. Jeg vælger eftertanken.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

I forslaget til Plejeboligplan, som vi nu har sendt tilbage til fornyet udvalgsbehandling, ligger der en prioritering af, hvilke institutioner der bør bygges om og ændres. Groft taget prioriterer man, at de dårligst udrustede institutioner først ombygges.

Næsten alle vores institutioner er heldigvis vellidte af beboere og pårørende og ikke mindst personalet. Når en institution skal bygges om, betyder det – det vil jeg gerne sige specielt til Preben Møller Hansen med hans inspirerede tale herfra i torsdags – at den, ligesom hvis den skal lukkes, skal tømmes for beboere og personale.

Valget står derfor ikke mellem en lukning eller en tryghed, hvor verden ser ud, som den gør. Hvis man mener, at de fysiske rammer er for dårlige, så skal der bygges om, og skal der bygges om, skal folk flytte alligevel. Så lad være at stikke de ældre blår i øjnene, det ville være synd på mange måder, og tro på, at de ikke skal ændre sig, hvis bare man lader være at lukke plejehjem. De pågældende personer skal flytte til andre boliger eller andre job, og kun en del af dem vil kunne vende tilbage efter en ombygningsperiode, der typisk varer 1-1½ år.

I det konkrete budgetforslag lægges der ikke kun op til en ombygning, men til en opsigelse af overenskomsten med nogle plejehjem. Hvorfor? Fordi en ombygning skønnes at være forbundet med for store vanskeligheder på grund af den lokalemæssige indretning af bygningen. Til gengæld, og det beder jeg om, at man også bemærker, kan midlerne så bruges til nye gode tiltag i lokalområderne til gavn for de ældre.

Det er os som politikere, der skal sikre, at dette kan opnås. Men det er også os som politikere, der udsættes for pression, fordi det, der skal ændres, jo mange gange, om ikke næsten altid, er noget, der aktuelt findes værdifuldt af både beboere, pårørende og medarbejdere, også selv om det ikke i sine fysiske rammer lever op til de fremtidige forventninger. Men det er jo velfungerende plejehjem.

Vi bliver altid udsat for kritik, når ting nedlægges. Det er sjældent, vi får den samme ros, når noget nyt bliver skabt. Det kan vi lige så godt vænne os til. Det er ikke altid lige populært at ændre. Spørgsmålet er så, om man skal lade være af den grund.

Dog kunne man forestille sig, at det faktisk ville være populært, hvis vi i højere

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

grad i fremtiden ville kunne opfylde de ældres behov for bolig og plejensønsker. Faktisk er det sådan, at 10-15 pct. af de ældre plejehjemsbeboere – vi har spurgt dem – hellere ville være blevet boende i eget hjem, hvis de kunne få den nødvendige hjemmepleje.

Dette sammen med befolkningsudviklingen understreger for mig og for os i Den Socialdemokratiske Gruppe det store behov, der er for ændringer på ældreområdet, således at den eneste løsning for den enkelte ældre ikke er en plads på en institution.

Den omstilling, der er lagt op til i budgettet på ældreområdet, tror jeg er en omstilling, der, hvis den når at blive gennemført, vil kunne kaldes Københavns ældrerreform, en ny og bedre ældrepolitik i byen.

Hvis nogle nu siger, at dette bygger på optimisme, så vil jeg svare ja, det bygger på tro på fremtiden, det bygger på optimisme på de ældre københavnernes vegne. At være pessimist og sige nej på forhånd, passer os dårligt i Den Socialdemokratiske Gruppe.

Som det er sagt: En pessimist er et menneske, som ser sig til begge sider, inden han krydser en ensrettet vej. Det gør vi ikke. Vi vil gerne videre, og der er tale om massive omprioriteringer og indsats for ældre i København. Specielt hvis man føjer den ønskeliste, som udvalget har fremsendt til forslaget, til, så er jeg ikke desto mindre slet ikke i tvivl om, at ældreområdet vil få et tigerspring frem, så borgerne vil opleve en større tilfredshed med området.

Målet er et skabe en indsats, der har fokus på forebyggelse, samtidig med at det skal være muligt, også bedre end i dag, at målrette indsatsen mod de enkelte ældres behov og ønsker. Indsatsen skal styrke og vedligeholde de ældres sundhed, forebygge behovet for hospitalsophold og plejeboliger. Den skal tage udgangspunkt i den enkelte ældres behov og ønsker, og den skal justeres, når de samme behov og ønsker ændrer sig.

Derfor etablerer vi, hvis vi gennemfører budgetforslaget som helhed, tilbud med større fleksibilitet, bedre sammenhæng mellem plejehjem og hjemmepleje, flere tilbud i grænsefladerne mellem hospital, plejehjem og hjemmepleje, tilbud også målrettet mod ældre med specifikke behov, tilbud om flere valgmuligheder og større indflydelse til de ældre og tilbud, der styrker akutberedskabet.

Alle disse aktiviteter, som vi gerne støtter iværksættelsen af, vedrører

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

sammenhængene i kommunens ældretilbud, men de medvirker også til et bedre samspil med HS, hvor vi som bekendt har indgået en aftale, efter hvilken vi skal sikre, at der i så minimalt omfang som muligt, vi tror på omkring 50 pladser, vil være ældre, der er visiteret til plejehjem, og som er færdigbehandlede, og som samtidig opholder sig på hospital.

Man kan sige, at vi hermed indgår en fornuftig aftale med vores alliancepartnere i HS. Som det også hedder i et godt citat: »Når der opstår vanskeligheder i en alliance, må man fjerne dem, men ikke alliancen«. Derfor fjerner vi nu vanskelighederne i samarbejdet, og den nye struktur hjælper os heldigvis med det.

Sundheds- og Omsorgsudvalget har for nylig, på et heldagsmøde endda, fået præsenteret et langt register af initiativer, som er under forberedelse og iværksættelse, til en sikring af, at denne aftale ikke betyder, at ældre sendes hjem i utryghed, men betyder nye tilbud, nye pladser til de ældre, der bliver omfattet af aftalen, også her i overensstemmelse med de synspunkter, der ligger bag det, jeg her har kaldt Københavns ældrereform.

Også her tør jeg godt sige – og de kommende talere kan jo så modsige mig, men det tror jeg ikke, de vil gøre – at der generelt i udvalget var stor tilfredshed med det.

Vi er jo alle sammen enige om intentionen med denne aftale, men vi har alle, og det gælder også de socialdemokratiske medlemmer af udvalget, selvfølgelig en eller anden naturlig skepsis med hensyn til, om det nu også kan lade sig gøre. Med de tiltag, der er lagt op til, tror jeg, at det vil kunne lade sig gøre.

Det, der ligger i budgetforslaget, er først og fremmest, at vi gør viften af tilbud til de ældre større i form af, at vi foreslår – tiden tillader ikke, hvis ikke jeg skal bruge resten af aftenen, og det var dog ikke meningen, at jeg nævner alt i enkeltheder, men bare nogle stikord.

En udvikling af den akutte indsats over for de ældre i form af akutstuer, akutteam med tæt kontakt til Lægevagt, praktiserende læge, styrkelse af aflastning, intensiv omsorg og pleje, mulighed for at benytte dette tilbud døgnet rundt og et større beredskab i hjemmeplejen, specielt når det gælder aften og nat.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Nye tilbud til borgere og familier med demensproblemer. Det vedtog vi på sidste BR-møde, så det skal jeg ikke gennemgå. I ved alle, hvad I stemte for dér. Og så træningsfaciliteter, oprettelse af flere træningscentre til varetagelsen af forebyggende, genoptrænende og vedligeholdende træning og sikring af optræningstilbud også i forbindelse med brug af aflastningspladser.

En ny og god lokal organisering af den lokale forvaltning på ældreområdet, som vi også tidligere har omtalt og vedtaget herinde, større valgmuligheder ved indførelsen af en kundevalgsmode, der, og det siger jeg tak for, fik pæne ord med på vejen fra flere sider, også med ønsker til, hvad den kunne omfatte, det kan vi så altid diskutere videre.

Ligesom hvis vi kan enes om plejeboligplanen, og det er jo lykkedes én gang i udvalget, endda enstemmigt, så selv om den nu kom tilbage, tror jeg, det kan lykkes igen, så vil vi også kunne få bedre boliger til ældre både med reovering af utidssvarende plejehjem, som vi jo egentlig alle er enige om er utidssvarende, og en bredere vifte af forskellige boligtilbud.

Må jeg sige, hvis vi lige skal hvile ved omorganiseringen af den decentrale del af indsatsen på ældreområdet, at så kan det vel være vigtigt at orientere også resten af forsamlingen om, at der på basis af denne forsamlings vedtagelse af strukturen for vores forvaltning i marts måned har pågået et ganske godt strukturarbejde med massiv medarbejderinddragelse, udvalget er orienteret.

Vi vil komme til at se nogle omorganiseringer, som skulle kunne markere ældreområdet som et fælles område, hvor den daglige administration bliver karakteriseret ved kundenlighed, let adgang og større tilfredshed hos medarbejderne.

Alt i alt synes jeg, der er lagt op til flotte omprioriteringer med udgangspunkt i den relativt korte tid, hvor forvaltningen har været samlet under ét udvalg.

Det er også vigtigt for mig at påpege, at tingene hænger sammen. Faktisk hænger de så meget sammen, at vi for at sikre omlæggingerne, samtidig med at vi skal leve op til den aftale, vi har indgået med HS om de hospitalsindlagte ældre færdigbehandlede, der er visiteret til plejehjem, også må sikre Sundheds- og Omsorgsudvalget sin del af omstillingspuljen. Hvor stor en del er sådan noget, som jeg håber, vi kan enes om under

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

de videre forhandlinger.

Det er klart, at en fastholdelse af indsatsen og de planlagte mange gode initiativer i forhold til de hospitalsindlagte færdigbehandlede ældre – det er svært at sige, men meningen er god nok – forudsætter en styrkelse af hjemmeplejen. Den er budgetforslaget med tilhørende ønskeliste også et udtryk for.

På ældreområdet skal jeg derfor specielt pege på ønskelistsens forslag om en generel styrkelse af hjemmeplejen for at undgå hospitalsindlæggelser med op til 25 mill. kr. Dette forslag prioriterer vi højest i Den Socialdemokratiske Gruppe. Andre forslag på ønskelisten kunne også nævnes, det vil jeg undlade.

De tiltag på ældreområdet, som jeg lige har omtalt, handler om umiddelbare organisatoriske og strukturelle ændringer bl.a. med en stærk vægt på det forebyggende i relation til hospital og plejehjem.

Men vi skal ikke stoppe med forebyggelsen her. Perspektivet er også at igangsætte et systematisk arbejde for en forøgelse af den almene forebyggende indsats over for bl.a. ældrebefolkningen. Generelt kan man sige, at det drejer sig om at give bedre forudsætninger for gode konkrete tilbud, der kan øge den enkeltes sundhed og livskvalitet. Vi skal være med til at give de ældre ressourcer til at leve et aktivt ældreliv, og i Københavns fortsatte deltagelse i WHO's Sund By-projekt vil dette være et meget vigtigt fokusområde.

I øvrigt handler denne indsats ikke kun om de ældre, men må også tages op generelt over for befolkningen. Jeg synes, at det arbejde, der allerede nu foregår inden for rammerne af og i tilknytning til Sund By-arbejdet, viser ganske flotte resultater.

En redegørelse for opfølgningen på Sund By-planen og en ny Sund By-plan i øvrigt vil snart foreligge. Vi har netop åbnet vores 6. Sund By-butik i samarbejde med Valby Bydelsråd, og en 7. vil snart blive åbnet i samarbejde med Indre Nørrebro Bydelsråd. Så noget kan vi, skulle jeg hilse og sige til PLS Consult.

Jeg synes, der er store, interessante perspektiver i at forankre det generelle forebyggende arbejde på denne måde i alle bydele. Jeg mener, vi skal fastholde Sund By-planens perspektiv ved at udbygge Sund By-butikker i hele byen. Det er der også

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

taget højde for i ønskelisten fra det samlede Sundheds- og Omsorgsudvalg, ligesom der er forslag til en række andre forebyggende initiativer.

Den generelle forebyggelse er vigtig, men det er også vigtigt, vi tænker i de baner, at vi skal involvere den organiserede sundhedstjeneste mere systematisk i det forebyggende arbejde. Lad mig her især fremhæve de praktiserende læger som vigtige. Der er netop i et samarbejde mellem Sundhedsforvaltningen og de praktiserende læger udarbejdet et forslag til praksisplan, som nu er til høring, inden forslaget kommer til behandling her i Borgerrepræsentationen.

Et centralt element i det forslag er netop at styrke de praktiserende lægers rolle i det forebyggende arbejde i relation til de patienter, der møder hos lægen. Udkastet indeholder også en række andre forslag til både på det strukturelle og det indholdsmæssige plan at styrke den praktiserende læges rolle i den samlede sundhedssektor.

Også dette baserer sig på interview med borgerne om, hvad de egentlig ønsker, således at også brugernes og borgernes forventninger til den praktiserende læges rolle indgår i planen.

En af de ting, som indgår, og som fører mig videre i talen her, er arbejdsdelingen imellem hospital og den praktiserende læge. Det er jo en problemstilling, vi også i anden sammenhæng har haft oppe her i forsamlingen, i forbindelse med det hidtidige materiale om HS' økonomi, og HS' budgetforslag for 1999 er jo ikke det første, vi ser til dette emne i år.

Lad mig bare sige, at det fremgår af undersøgelserne, at arbejdsdelingen mellem hospital og praktiserende læge er væsentlig anderledes i vores del af landet end i resten af landet, sådan at vi hos os varetager relativt flere opgaver i hospitalsregi, end man gør andre steder.

Der kan være gode grunde til arbejdsdelingen, men det er ikke sikkert, den er hensigtsmæssig. Jeg tror, det er vigtigt at se de to sektorer arbejdsdeling grundigt efter i sømmene og få lagt op til en egentlig politisk stillingtagen til, hvorledes vi ønsker denne arbejdsdeling tilrettelagt.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Der skal ikke være tvivl om, at jeg og Den Socialdemokratiske Gruppe opfatter og ønsker at styrke den praktiserende læge som en vigtig nøglefigur i vores samlede sundhedssektor. Vi må så se på, hvad vi kan sætte i værk for at understøtte denne rolle.

Både i HS' Sygehusplan og i Københavns Kommunes egen Sundhedsplan er der tænkt en række konstruktive tanker om, hvorledes man kan øge kvaliteten og samtidig udnytte ressourcerne bedre i den samlede akutbetjening af befolkningen. Der er nu drøftelser i gang med de praktiserende læger, HS og Københavns og Frederiksberg Kommuner om at komme videre med disse forslag. Selvfølgelig er både Sundheds- og Omsorgsudvalget og HS' bestyrelse godt orienteret om status for disse drøftelser.

Et interessant indslag i diskussionen er vel, at Lægeforeningen centralt netop har offentliggjort en model for, hvorledes det samlede akutberedskab kan bringes til at hænge sammen, så vi får en bedre koordinering af skadestuerne og Lægevagten.

Jeg ser frem til, at der hurtigt kommer konkrete resultater ud af disse drøftelser.

Det fører mig så over til nogle få kommentarer til forslaget til budget for HS.

Det er jo ikke nogen nem situation, HS eller sygehusvæsenet i det øvrige land står i. På den ene side har befolkningen nogle berettigede forventninger og krav til, hvad de mener, et moderne sygehusvæsen skal kunne tilbyde dem.

På den anden side er der naturligvis grænser for, hvilken vækst i de offentlige udgifter også på dette område regeringen, Folketinget og vi som kommunalpolitikere kan være med til, ikke mindst i betragtning af, at der generelt i disse år er et ønske om tilbageholdenhed i udgiftsniveauet.

Økonomiaftalerne mellem regeringen og amter og kommuner viser dog på den ene side heldigvis, at der er et reelt ønske om at tilgodese netop sygehusområdet. Det er også mit håb og min klare fornemmelse, at sygehusvæsenet vil blive prioriteret højt i forbindelse med forhandlingerne om finansloven. Også dette håber jeg naturligvis smitter af på HS.

At sygehusvæsenet er i en generelt svær situation, afspejles vist ikke mindst i mediernes dækning af det, man kalder »det syge væsen«. Næsten daglig får befolkningen via medierne tudet ørerne fulde om de problemer, det danske

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

sygehusvæsen har. Den ene dag er det en utilfreds patient, som er blevet fejlbehandlet, den næste dag er det overbelægning, og sådan kunne man blive ved. Ja, hvis avisernes overskrifter alle sammen skulle stå til troende, så burde der vel i virkeligheden ikke være nogen ventelister, for man kan få det indtryk, at det er livsfarligt at lade sig indlægge på de danske hospitaler.

Så galt er det nu heldigvis ikke. Det er faktisk min faste overbevisning, at sygehusvæsenet er langt bedre end sit rygte. Der behandles f.eks. i dag for langt flere sygdomme end for 10 år siden. Flere undersøgelser har da heller ikke overraskende vist, at befolkningen har en meget mere nuanceret opfattelse af det danske sundhedsvæsen.

En international undersøgelse viser således, at danskerne faktisk er de borgere i EU, som er mest tilfredse med deres sundhedsvæsen. I forrige uge fremgik det af en undersøgelse, som Gallup har foretaget for Finansministeriet, at på trods af den voldsomme debat om det, jeg før kaldte »det syge væsen«, så er klart hovedparten af danskerne faktisk ganske godt tilfredse med servicen på sundhedsområdet. Holdningen er endda faktisk blevet mere positiv i de seneste år både blandt brugere og ikke-brugere, man kunne også kalde dem potentielle brugere.

Dette blot sagt for at illustrere, at billedet ikke er så sort-hvidt, som man af og til får indtryk af.

I forlængelse heraf vil jeg gerne fastslå, at ikke mindst HS er også langt bedre end sit rygte. HS har f.eks., modsat mange sygehuskommuner i det øvrige land, formået at holde sine budgetter i balance i sin nu snart 4-årige levetid. Det er endda sket, samtidig med at sygehusudgifterne i HS-området fra 1994 til 1997 faldt med ca. 4 pct. I samme periode steg sygehusudgifterne i det øvrige land samlet set med ca. 7 pct.

Det støder mig derfor gang på gang at se HS udhængt som en økonomisk ruin. Nu skal der normalt meget til at støde mig, men jeg kan da ikke undgå at blive lettere irriteret over, så ofte man fremstiller HS, som om vi har de længste ventetider i Danmark. Jeg har netop modtaget de nyeste tal fra Sundhedsstyrelsen – jeg stiller dem gerne til rådighed for forsamlingen – og de viser, at patienterne behandlet i HS i første halvår af 1998 ventede markant kortere tid end i resten af landet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Så inden nogle nu siger, at de faldende udgifter medfører dårligere service, så må man sige, at det passer ikke, ventetiderne er kortere end andre steder. Bornholms Amt kan konkurrere, men det er også det eneste sted, akkurat som det i øvrigt har været tilfældet i de forgangne år, HS har eksisteret.

Når alt det er sagt, så er vi jo alle, uanset om vi er politikere, personale, patienter eller pårørende, godt klar over, at alt ikke fungerer optimalt på hospitalerne, heller ikke i HS eller for den sags skyld i resten af landet.

F.eks. har vi aktuelt oplevet problemer på brystkræftområdet i vores del af landet. Her er ventetiderne for lange, og jeg er også tilfreds med, at vi på den baggrund har kunnet tage de nødvendige initiativer til straks at få nedbragt ventetiderne på specielt efterbehandlingen, også ved at tilbyde patienterne behandling i Sverige. Det er bedre end at lade stå til, vil jeg gerne sige til Lars Hutters og andre.

Jeg er ikke i tvivl om, at en del af forklaringen på de problemer, vi i dag oplever på hospitalerne, skal søges i den nulvækst i sygehusøkonomien, som netop dette væsen var underlagt under den borgerlige regering op gennem 1980'erne ... Det nytter ikke noget, at man ryster på hovedet af det, for sådan var sammenhængene også. Det sled naturligvis på personale, på apparatur og på bygninger.

Nu har den nuværende regering heldigvis forståelse for, at der er brug for flere penge også i de kommende år, men desværre nok ikke i den størrelsesorden, nogle af os havde håbet på.

F.eks. vil jeg apropos kræftbehandling ikke undlade at gøre opmærksom på, at man i Norge netop har vedtaget en kræftplan, hvor der følger endog meget store beløb med, i milliardklassen, og jeg tror ikke, det er det, der bidrager til regeringens aktuelle helbred i Norge. Mig bekendt har vi ikke fundet de store mængder olie her i Danmark, så vi kan nok ikke regne med beløb i den størrelsesorden.

Det vil dog stadig være nødvendigt også at se på, om nogle af de arbejdsgange og rutiner, som findes i systemet i dag, kan gøres mere hensigtsmæssige og rationelle, uden det går ud over serviceniveau og kvalitet.

Specielt for HS' vedkommende er der da endelig i forbindelse med analysearbejdet

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

vedrørende det økonomiske grundlag for HS de kommende 4 år peget på, at nogle af grundene til, at udgifterne i HS er højere end i resten af landet, er en anderledes arbejdsdeling mellem hospitaler og den kommunale sektor end i resten af landet. Det skal vi kigge nærmere på.

Ud over det vil jeg dog godt understrege, at sygehusudgifterne i HS utvivlsomt også i fremtiden vil være og vel egentlig også skal være noget større end i resten af landet. Ligesom i storbyer i andre lande har befolkningen i København af sociale og sundhedsmæssige grunde et større sygehusbehov. Eksempelvis bor og behandles 23 pct. af alle skizofrene patienter, 30 pct. af alle retspsykiatriske patienter i Københavns Kommune, der dog kun udgør under 10 pct. af landets befolkning.

Disse kendsgerninger glemmes ofte, når bl.a. politikere fra Københavns Amt skal udtale sig om det forfærdelige i HS' udvikling.

Det ses bl.a. af, at der meget naturligt også i Københavns Amt er meget stor forskel på sygehusudgifterne. Der er f.eks. næsten dobbelt så stort sygehusforbrug i Ishøj Kommune som i Søllerød – nok ikke så overraskende – og forbruget af psykiatrisk behandling er, uden at jeg skal drage vidtgående konklusioner af dette, er ca. 4 gange større i Albertslund Kommune end i Dragør Kommune. Det er bare for at sige, at forskellene eksisterer også andre steder.

Det foreliggende budgetforslag for 1999 for HS er langt fra noget jubelbudget. Faktisk er det på mange måder et overordentlig stramt budget.

Som det vil være Borgerrepræsentationens medlemmer bekendt, besluttede bestyrelsens flertal i juni at gennemføre Sygehusplanen fuldt ud, det vil også sige, at udflytningen af funktionerne fra Kommunehospitalet skal finde sted. Repræsentanterne for Københavns Kommune stemte imod dette i overensstemmelse med instruktionen fra flertallet i denne forsamling. Det gælder selvfølgelig også undertegnede.

Personligt har jeg aldrig lagt skjul på, det har vi heller ikke i Den Socialdemokratiske Gruppe generelt, at vi mener, at Sygehusplanen, herunder også udflytningen af funktionerne fra Kommunehospitalet ud på de lokale akutte hospitaler, er fornuftig såvel fagligt som økonomisk. Men vi har naturligvis respekteret, at et flertal

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

i Borgerrepræsentationen efter kommunalvalget mente noget andet.

Det er derfor vigtigt at notere sig, at det foreliggende budgetforslag for 1999 tager udgangspunkt, naturligvis, i HS-bestyrelsens beslutning. Udflytningen af funktioner fra Kommunehospitalet giver en samlet besparelse på 75 mill. kr., og det er dermed en af posterne i de samlede besparelser i budgetforslaget. Det bygger i øvrigt i hovedtræk på analysearbejdet i rapporten om det økonomiske grundlag, som er forsamlingen velkendt, for HS i de kommende år.

Jeg tror, det er rigtigt, at mange ikke troede deres egne øjne, da de så de mange og store røde tal på bundlinjen. Der er imidlertid tale om et meget grundigt arbejde, hvor jeg føler, at alle sten er blevet vendt i det omfattende budget, som HS driver sin virksomhed efter.

Hovedkonklusionen er, at selv om vi gennemfører Sygehusplanen og opnår alle de besparelser, der hører til her, og selv om København og Frederiksberg betaler en del mere i 1999, så skal HS alligevel spare ca. 100 mill. kr. knap og nap på kapacitetstilpasning og opgaveflytninger og andre besparelser næste år for at få enderne til at mødes.

Og så er der alligevel ikke råd til at gennemføre en del af de serviceforbedringer, som vi alle sammen herinde gerne vil have gennemført. Men hvordan kan det dog passe? tænker man. Det må da være, fordi de ødsler med pengene i HS. Jeg tror, at det var Benhaddou og andre, der var inde på, at det kunne være en del af forklaringen.

Nej, hovedforklaringen er meget enkelt det faktum, at staten hvert år betaler over 100 mill. kr. mindre til HS. Oveni kommer, at der i andre dele af HS-budgetforslaget er merudgifter for langt over 100 mill. kr. til nogle måske lidt kedelige områder som f.eks. pensionsudgifter, forsikringsudgifter og andet, som borgerne ikke umiddelbart kan mærke som serviceforbedringer.

Det er nogle store og svære tal. Budgetforslagets konklusion er: Få serviceforbedringer, store merudgifter, store besparelser og en meget lang ønskeliste.

Må jeg bare sige, at besparelserne ud over virkningen af udflytningen af Kommunehospitalet opnås bl.a. ved, at HS får brug for færre sengepladser på grund af

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

den faldende ældrebefolkning og på grund af aftalen, jeg nævnte tidligere, om, at de ældre nu ikke længere skal være indlagt på hospital, mens de venter på en plejehjemsplads.

Et andet stort område, hvor HS kan reducere sit udgiftsniveau, er hospitalernes socialrådgivning og de fysiurgiske klinikker, hvor der i embedsmandsrapporten blev fokuseret på, at København hidtil har haft tradition for en markant anderledes opgavefordeling i forhold til resten af landet.

Jeg synes, det er rigtigt, at vi her vender op og ned på traditionerne og ser på, om vi kan lade opgaverne løse, hvor de hører hjemme, nemlig i primærsektoren. Hospitalerne bør vel koncentrere sig om det, de er bedst til, nemlig patientbehandling.

Til slut vil jeg henlede opmærksomheden på, at budgetforslaget indeholder en ønskeliste på ca. 500 mill. kr. til gode formål, som der ikke har været råd til. Listen er meget lang, og vi er nok nødt til at acceptere, at det ikke vil være muligt at komme den i møde fuldt ud.

I bestyrelsen i HS nåede vi frem til at fremhæve 4 områder, som vi lægger vægt på, og som vil være svære at undgå. Det er psykiatrien på Amager, som et bredt flertal, hvis ikke enstemmigt herinde, ønsker gennemført. Det er år 2000-problemet, det er Respirationscenter Øst, og så er det udgifterne til ny og bedre medicin og behandlingsformer, som vi vel ikke bør byde borgerne at sige nej til.

Hvis ikke vi kan få penge til disse projekter, og det må jo indgå i den almindelige prioritering, ja så kan svaret meget vel være yderligere besparelser og dermed dårligere serviceniveau på andre områder. Det er ikke nogen trussel, men det er sådan sammenhængen er.

Den kommende tid skal bruges til konstruktive budgetforhandlinger. Lad os håbe, at der vil være et stabilt flertal, når vi når målstregen for budgettet for 1999 både for kommunen som helhed og for HS.

Flertal er jo en underlig, men meget bestemmende størrelse. Lord Philip Chesterfield har engang sagt, at når et flertal slutter sig til det rigtige standpunkt, sker

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

det altid af den forkerte årsag. Det håber jeg ikke vil være kendetegnende for den kommende periode. Heller ikke som sagt af Hans Bendix, at penge ødelægger næsten alt, og mangelen på penge resten.

Nej, lad os nu vise, at Københavns politikere er optimister, at vi tør drage fordel af den nye struktur, at vi også tør vise og gå nye veje, også på så følsomme og svære områder som ældreområdet og hospitalsområdet. Alt andet vil faktisk være kortsigtet og fattigt. København har fortjent bedre, de ældre har fortjent en bedre service. Det kan budgetforhandlingerne sikre.

2. næstformand (**Bente Frost**): Vi siger tak til borgmester Peter Martinussen. Så er det, selv om der stod noget andet på tavlen, Marlene Krogh.

Marlene Krogh (F): Det var en lang smøre. Jeg skal love jer, at så lang gør jeg den ikke. Jeg kan ikke så mange rituelle ord, så det vil jeg overlade til andre. Jeg vil forholde mig til det, der står oppe på tavlen: Forslag til Budget 99 og forslag til HS-budget. Det er faktisk det, jeg mener, vi skal diskutere, og ikke alt muligt andet, hvis jeg ligesom skal komme med en kommentar til det. Jeg synes, det er lidt trivielt at sidde og høre på, og jeg synes ikke, at det er særlig smart i forhold til, at vi faktisk står over for nogle utrolig store problemer.

Forslaget til HS-budget for 1999 er reelt blot en gentagelse af det forslag, der er kernepunktet i første delrapport om det økonomiske grundlag for HS i årene 1999-2002.

Efter min opfattelse ligger der en række problematikker med udgangspunkt og påstande i denne rapport. I 1992 blev der udarbejdet en rapport, som med kritiske øjne skulle forklare, hvorfor det københavnske sygehusvæsen er så dyrt, og hvorfor der var så stor en sengekapacitet, langt større end i det øvrige land.

En af konklusionerne i denne rapport var, at der var langt flere enlige, ældre og psykisk syge, altså flere, som ikke kunne klare sig i eget hjem uden støtte, og derfor var det nødvendigt med langt flere sengepladser.

Det tog man også højde for, da man lavede HS. Ved dannelsen af HS overførte

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Københavns Kommune derfor midler, som skulle tilgodese de ældre og enlige, altså ekstra midler til socialrådgiverfunktionen og de fysiurgiske klinikker.

Forslaget om, at Københavns Kommune nu skal overtage disse opgaver igen uden kompensation, indebærer reelt, at København kommer til at betale udgifterne 2 gange, hvilket SF ikke kan acceptere. Det vil altså sige i alt 19 mill. kr., som Københavns Kommune har lagt i kassen. Men i og med at man trækker det ud af budgettet og skal have de opgaver og løse dem et andet sted, ja, så giver vi faktisk til fællesskabet 19 mill. kr., som vi mener, man kunne bruge andre steder.

Det vil også sige, at vi faktisk er med til at finansiere, at Frederiksberg Kommune kan fastholde deres skatteprocent og dermed betale en lavere skat. Det synes vi i SF er katastrofalt.

Ud over det er der også nogle konsekvenser af lukningen af Kommunehospitalet. I HS-plan 2000 var det ganske rigtigt forudsat, at der blev etableret medicinske centre på alle de lokale hospitaler, så de ældre kunne få behandling samlet på ét hospital. De 5 lokale hospitaler i den sammenhæng er Rigshospitalet, Bispebjerg Hospital, Amager Hospital, Frederiksberg Hospital samt Hvidovre Hospital, hvor de sidstnævnte som bekendt ligger ikke i optageområdet omkring København.

Samtidig med beslutningen om lukningen af Kommunehospitalet, som SF var imod, har man midlertidigt besluttet at flytte de almindelige geriatriske afdelinger ud fra Rigshospitalets medicinske centre og placere dem på Hvidovre Hospital, ligesom man har besluttet midlertidigt at flytte de reumatologiske afdelinger, det vil sige genoptræningen, fra Amager Hospital til Hvidovre Hospital.

Man har kort sagt opgivet planen om at etablere medicinske centre for de ældre på 2 af de 5 hospitaler, hvorved man ændrer væsentligt på planen og grundprincipperne i hele planen År 2002. Derved har man også besluttet at fjerne sammenhængen i ældrebehandlingen på Amager og Indre By og Indre Østerbro.

På Rigshospitalet er problemet reelt. Man havde planlagt at placere den geriatriske afdeling på Tagensvej 18, nærmere bestemt midt i det område, der er planlagt til et nyt bioteknologisk center, så de ældre i bedste fald ville komme til at bo med udsigt til en

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

byggeplads de næste 5-10 år.

Begrundelsen for flytningen af de 2 afdelinger til Hvidovre Hospital er, at man i kraft af en ny aftale om hjemtagelse af færdigbehandlede patienter fra Københavns Kommune tror, at man vil få en overkapacitet på Hvidovre Hospital. Det betyder, at den plan er skredet, og SF mener, at de nye forudsætninger burde til høring i Københavns Kommune, før Budget 99 skulle vedtages.

SF vil i den forbindelse gerne gå ind i nogle seriøse drøftelser om, hvordan vi kan få hele denne konstruktion til at gå op i en højere enhed. Vi mener derfor også, at man bør se på Kommunehospitalets lukning, om vi ikke skulle se på at bibeholde nogle af afdelingerne, indtil de større ting var afklaret.

Et flertal i Sundheds- og Omsorgsudvalget har tiltrådt en indstilling om, at der kun må ligge 50 færdigbehandlede plejehjemsgodkendte på sygehusene. Denne plan kan SF ikke tilslutte sig. SF ser med stor bekymring på, at der i Budget 99 lægges op til en renovering af flere utidssvarende plejeboliger, end efterspørgslen kan bære.

Det har man også erkendt i Sundhedsforvaltningen og tror derfor, at man kan løse problemerne ved tilførsel af ekstra ressourcer i hjemmeplejen og aftenplejen samt tilførsel af flere ressourcer til hjemmehjælpen.

Det tror jeg simpelt hen ikke kan lade sig gøre, og det er ud fra den strategi, at vi i meget lang tid i Københavns Kommune har haft store problemer med overhovedet at få ansat folk nok til hjemmeplejen og aftenplejen, så hvorfor tror man nu, at man lige pludselig kan hente en masse ressourcer, en masse personer, som vil arbejde inden for dette område? Det mener jeg reelt er naivt.

Jeg mener, at man på længere sigt vil sætte de ældre borgere i en forfærdelig situation, hvor man enten må erkende, at de må blive på sygehusene, eller man må tilbyde dem nogle meget dårlige plejehjemspladser, som man har i store dele af ældreboligmassen og plejeboligmassen i Københavns Kommune.

SF mener, at det er perspektivløst og derfor også skandaløst, at vi har denne store andel af ældre- og plejeboliger, som er i en sådan stand, at der ikke kan komme kørestole ind, og hvor man ikke har eget toilet eller mulighed for at lave kaffe eller te på

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

værelset. Det er en af årsagerne til, at vi i SF mener, det er vigtigt, at vi tager fat på at bygge nye plejeboliger.

Ud over renoveringen mener vi faktisk, at det er vigtigt, at vi i forbindelse med budgettet afsætter midler til nye plejeboliger. Her tænker vi selvfølgelig på 2-rumsboliger, hvor man særligt lægger vægt på større fællesarealer, således at vi får en ny, god plejeboligmasse, som kan tilgodese også de kommende års beboere.

Bente Møller (Ø): Sundheds- og omsorgsborgmesteren fortalte forsamlingen, hvad han mente, en pessimist var. Jeg kan jo så spørge sundheds- og omsorgsborgmesteren, om en optimist er sådan en, der går over for rødt, fordi han tror, trafikken kører præcis, ligesom han har planlagt, den skal køre.

Preben Bille-Brahe har jo formået at inspirere mange i dag, og han har også inspireret mig – jeg er ked af, at den unge mand ikke er til stede – fordi det her med klassebevidsthed er ikke nødvendigvis noget, man tilegner sig teoretisk. Man bliver ikke nødvendigvis socialist, fordi man har læst Karl Marx. Det kan være, man har nogle opvækstvilkår, eller at man gennem sin opvækst med egne øjne kan se, hvilke store uretfærdigheder dette samfund rummer, måske også selv er en af dem, der bliver udsat for de uretfærdigheder. Og det bliver drivkraften, der gør, at man får lyst til at lave om på det. Sådan blev jeg faktisk socialist, ikke af at læse gamle, støvede bøger.

Når vi står her og skal tale endnu en gang den halve nat om de her mange papirer, vi har til debat, vil jeg også tillade mig at tage noget af jeres tid, og jeg vil koncentrere mig om Sundheds- og Omsorgsudvalgets område, selv om jeg interesserer mig for meget andet end det og også godt kunne have lyst til at blande mig i andre områder debattmæssigt. Men det er jeg ret sikker på, at mine partifæller klarer tilfredsstillende.

Det er lidt ærgerligt, at vi i alle de her år, hvor vi hele tiden får tudet ørerne fulde med, at det går godt i Danmark, det går godt i København, igen skal præsenteres for et budget, der ud over de nedskæringer, som demografien, altså befolkningsudviklingen, retfærdiggør, indeholder denne her 2 pct.s grønthøsterbesparelse.

Jeg lagde mærke til, at Venstres ordfører i budgetdebatten i torsdags sagde, at

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

enhver virksomhed bør kunne effektiviseres med 2 pct. om året. Man kan jo regne lidt på, hvad det betyder i princippet. F.eks. var en undervisningstime for en folkeskoleelev i 1996, hvor dette show startede, 50 minutter eller 3.000 sekunder. Så tager vi de første 2 pct., det vil sige, at så reducerer vi med 60 sekunder, 1 minut, og sådan kan vi jo blive ved.

Det er jo ikke det, vi har gjort. Det kunne jeg gøre inden for mange andre områder, f.eks. varigheden af klientsamtaler på et socialcenter, eller hvad med en stor, avanceret operation, der i 1996 tog 5 timer? Hvis det her show med 2 pct.s nedskæringer år for år fortsætter, så vil den det femte år, 2 pct.s besparelsen slår igennem, altså 2001, hvis et flertal herinde skulle formaste sig til at fortsætte, vare 4 timer og 31 minutter. Jeg ville nødig have en operation, der gik hurtigere, fordi nogle besluttede, at der skulle skæres et trin hvert eneste år. Det var noget andet, hvis en eller anden teknologisk udvikling gjorde, at man kunne gøre det lidt smartere.

Det kan også være, man faktisk ikke kan skære den på operationen. Så skal man skære dobbelt så meget på plejen og omsorgen eller maden eller rengøringen. Så dette er ikke konsekvensløst.

Jeg kunne godt tænke mig, at Søren Pind selv prøvede at regne nogle ting igennem. Hvor lang tid bruger en måler aflæser, når han er ude og aflæse gas- og elmålere, og hvor mange flere gas- og elmålere er det så, han skal aflæse i løbet af en time eller en dag, og kan han faktisk det? Altså Pind kunne jo tage en prøvetur og se, hvor hurtigt han kunne komme op og ned af trapperne og se, om man faktisk kan effektivisere 2 pct. år for år.

Det, vi gør, er jo, at der er en ukritisk ramme, der siger, at her skærer vi 2 pct., ikke noget med at vi siger, nå men her er et område, hvor det ser ud til, at det kan lade sig gøre, og her er et område, hvor det kan være mere betænkeligt. Det er sådan en spændetroje, som alle udvalg har fået trukket ned over sig.

Det betyder også, at nogle af de visioner, vi i Enhedslisten har på sundheds- og omsorgsområdet, har vi nogle gange tænkt vist er fjerne drømme. Vi kunne godt tænke os, at der blev brugt nogle flere ressourcer, før folk blev syge, at der blev brugt nogle

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

flere ressourcer i den primære sundhedssektor, altså at vi fik styrket det forebyggende arbejde, som jo bl.a. kommer til udtryk i Sund By-arbejdet, men også at vi udnyttede de forskellige aktører, der kan være i den primære sektor, på en sådan måde.

I Socialforvaltningen skal man til at lave team nu. Vi synes også, det kunne være spændende med nogle team på sundhedsområdet, nogle sundhedshuse, hvor de praktiserende læger ikke sad alene, men hvor vi måske havde siddende nogle sundhedsplejersker, en socialarbejder og lidt psykologer og så kunne samle det hele op.

Når folk går til den praktiserende læge, fortæller de jo ikke kun om symptomer, de fortæller også andre ting. Hvis nu vi kunne klare noget mere af dette i opstarten, så bliver det som regel billigere, end hvis tingene bare får lov til at udvikle sig.

Verden ser bare ikke sådan ud, at vi tror på, at nogle af de visionære drømme, vi har, overhovedet kan blive indfriet i år. Vi synes, at det allervigtigste, der må holde for her, er ældreområdet. Borgmesteren sagde, at nu var ældrebefolkningen jo faldet væsentligt. Jeg vil ikke bestride fakta, men borgmesterens konklusion er, at derfor kan vi reducere antallet af boliger, plejehjemspladser, plejeboliger eller hvad vi nu kalder dem.

Man kunne også vælge et andet udgangspunkt, der siger, at nu får vi færre, vi skal yde den service til, så dels vil vi højne kvaliteten af de boliger, vi har, dels vil vi have en højere dækningsgrad, så folk får en større mulighed for selv at få lov at vælge.

Et flertal i Borgerrepræsentationen vedtog i forbindelse med budgetforhandlingerne i 1996 et forslag fra Enhedslisten om, at målsætningen på ældreboligområdet skulle være, at det var den ældre, der visiterede sig selv til en ældrebolig. Sådan er det jo ikke blevet i virkeligheden. Jeg tror stadig væk, at et flertal drømmer om det.

Men vi har jo vedtaget nogle visitationsregler, og det er ikke muligt at få oplyst, hvor mange der spørger om noget, hvor de får at vide, at de ikke kan få lov til at komme på venteliste. Tit kommer der en ældre medborger og siger: Jeg vil gerne have en plejehjemsplads – og får at vide: Det er du simpelt hen alt for rask til.

Tit kommer der en ældre medborger og siger: Jeg vil gerne ind i et

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

pensionistboligkompleks – det hed det i gamle dage, men så de ombyggede pensionistboliger – og får at vide: Du har en glimrende bolig i forvejen, der er elevator og det hele, det kan du ikke få lov til. Det er noget af det, der ikke bliver ført statistik på. Men det er alligevel interessant, når man begynder at diskutere, hvad er dækningsgraden her, og hvor meget af det man kan skære.

For Enhedslisten er der ikke nogen tvivl om, at det med at have behov for en ældrebolig eller en plejehjemsplads ikke behøver at være helbredsmæssigt betinget. I hvert fald behøver det ikke at have noget at gøre med, om man kan huske eller ikke huske, eller om man er fysisk mobil.

Det kan have stor betydning for folks livskvalitet i det hele taget at få lov til at bo et sted, hvor de har mulighed for at spise sammen med andre mennesker, deltage i aktiviteter sammen med andre mennesker, mulighed for at komme ud, mulighed for at slippe for at være isoleret.

Derfor er vores bud på budgettet, at vi ikke kan lukke så mange plejehjemspladser, som der er lagt op til, og konkret vil vi arbejde for, at Store Tuborghjemmet bevares.

Når vi melder sådan ud, har vi altså ikke besluttet, at vi går ind for, at Store Tuborghjemmet eventuelt skal ombygges. Vi har konstateret, at Store Tuborghjemmet ikke er i en ringere stand eller ikke engang i så ringe stand som andre plejehjem, jeg har haft lejlighed til at se på udvalgets besigtigelsestur. Derfor holder det nok et år eller to endnu, og så må vi kigge på, hvordan udviklingen bliver.

Vi har heller ikke taget stilling til, om projektet fra det, fru Grete Henius åbenbart tror er et arkitektfirma, men det er det jo ikke, Sjælsø Gruppen er jo en investeringsgruppe, der selvfølgelig gerne vil tjene nogle bøsseører, er interessant eller ej. Vi har bare taget stilling til, at vi ikke vil være med til at skære så mange plejehjemspladser væk næste år, og så må vi se, hvordan udviklingen så skal være fremover.

Derimod kan vi godt støtte opsigelsen af driftsoverenskomsten med de små udenomskommunale, eller hvad det hedder, placerede andre plejehjem, der er nævnt.

Vi har også et sted, vi faktisk mener, der kan spares på på Sundheds- og

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Omsorgsforvaltningens budget. Vi synes, det er ret flot, at centraladministrationen vil tildele sig selv 20 mill. kr. ekstra, når alle andre skal holde for med besparelser. Det er vi ikke umiddelbart indstillet på bare at nikke til.

Vi synes også, det har været svært at få fyldestgørende at vide, hvad de her 20 mill. kr. ekstra skal bruges til. Jeg har lidt forståelse for det der med IT, fordi hvis det er i sundhedsforvaltningen, som det er i den forvaltning, jeg er ansat i, så tror man åbenbart, det er tilstrækkeligt bare at købe computere til folk, og så er der ligesom ikke nogen, der har fundet ud af, hvad man skal bruge dem til, eller om folk skal lære at bruge dem. Det er klart, så kommer der i hvert fald ikke noget godt ud af det.

Så den del af det, hvis det er det, det handler om, kan vi støtte, men resten synes vi er ret flot, nemlig at sige til alle andre ansatte i forvaltningen, at de skal løbe hurtigere, men vi skal lige selv have nogle ekstra ressourcer.

Om det går godt i HS eller ej, kan jo være en smagssag. Jeg er lidt ked af, at hele debatten om sygehusvæsenet, både den, der foregår i medierne, og tit den, der foregår landspolitisk, altid handler om ventelister. Selvfølgelig er det af afgørende betydning, hvor lang tid man skal vente eller ikke vente. Det kunne også være vigtigt at give folk en behandlingsgaranti. Men at tro på, at man nogen sinde kan afskaffe ventelister, gør vi ikke i Enhedslisten.

Der kan være nogle smertegrænser for, hvor lang tid vi kan acceptere det, men vi ved, at alle, der har brug for en akut kirurgisk eller medicinsk behandling, jo får den. Selvfølgelig er det dybt betænkeligt, hvis cancerpatienter skal gå længe og vente og få ondt i maven og alt muligt andet. Det skal de ikke. Men at man kan få lavet kunstig befrugtning og større bryster og hvad som helst lige med det vons tror vi simpelt hen ikke på nogen sinde bliver muligt, så det er ikke vores fornemste krav til sundhedsvæsenet.

Vi er kede af, at debatten aldrig fokuserer ret meget på nogle af de bløde værdier, noget af det, vi ved, at patienterne lægger mærke til, når de er indlagt: Hvordan bliver der talt med mig, hvor mange forskellige skal jeg tale med, og har de læst papirerne, inden de kommer ind til mig, så jeg ikke skal til at forklare dem historien en gang mere?

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Hvordan smager den mad, jeg får, hvordan ser den ud, klistrer gulvet, når jeg træder på det, fordi det ikke bliver vasket tit nok, eller er her faktisk rent og pænt? Er der nogen, der har tid til at holde mig i hånden, er der nogle, der har tid til at snakke med mig, når jeg har brug for at få noget forklaret, eller når jeg er ked af det?

Er der en socialrådgiver, der kan tage hånd om, at min husleje og alt det andet, jeg ikke lige selv har styr på nu, bliver betalt, og som også sikrer mig, at dørrinene er fjernet, når jeg skal hjem med min gangbuk eller min rollator, fordi jeg lige pludselig ikke kan gå mere?

Det er sådan nogle ting, patienter lægger mærke til, ud over selve den medicinske behandling. Læger udgør jo tidsmæssigt det mindste af det, man personalemæssigt møder, når man er på et sygehus. Vi synes, det er vigtigt at fokusere på nogle af de her bløde ideer.

Derfor synes vi også, det er voldsomt betænkeligt, at der i HS' budget lægges op til en besparelse på 450 ikke-psykiatriske helårsansatte personer. Vi er ret sikre på, at det igen bliver plejen, omsorgen og servicen, der må holde for.

Så kan man sige, at noget af det går måske op med nogle sengereduktioner, men vi ved også, at der bliver løbet utrolig stærkt, at der mange steder er enormt beskidt, også så beskidt, så jeg nogle gange har tænkt, når jeg har været på et sygehus, om dette er hygiejnisk forsvarligt.

HS lægger jo op til, at der skal skæres voldsomt på socialrådgiverne. Man kan sige, at budgetmæssigt betyder 40 årslønninger af den størrelse, som socialrådgivere oppebærer, jo ikke meget mere end en spytklat i en liter ymer. Men det kan betyde voldsomt meget for patienterne.

Det kan godt være, at det er et større serviceniveau, end man har i resten af landet, men det arbejde, de laver, skal jo laves af nogle andre, og jeg ved ikke, hvem det er. Medarbejderne på kommunens pensions- og omsorgskontorer, som jeg har hørt de skal hedde, eller socialcentre eller familie- og arbejdsmarkedskontorer, eller hvad man nu skulle finde på at døbe dem om til, har i hvert fald svært ved at få tid til at hoppe op på cyklen, ind i taxaen eller hvilket transportmiddel man nu måtte benytte, og tøffe ud til

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

patienten og sætte sig ved siden af og få tingene klaret.

Jeg er bange for, at en sådan besparelse på noget af det, der kunne være det forebyggelsesmæssige, vil betyde meget. Jeg har spurgt en socialrådgiver på en reumatologisk afdeling, hvad det ville betyde. Hun sagde: Det betyder, at i dag, hvor en patient bliver udskrevet med sin rollator, er de bolig-mæssige ændringer i orden, når hun skal hjem. Det har jeg klaret med Teknisk Service. Jeg har klaret med hjemmeplejen, at der er den hjælp, der skal være.

Hvis vi får mindre tid, så kan hun ikke komme hjem med sin rollator. Så er hun nødt til at have en gangbuk, fordi så er dørtrinene ikke væk, så nu skal hun til at løfte den.

Jeg ved jo ikke, om det vil komme til at gælde for alle, men jeg synes, at man skal tænke sig om, før man laver en sådan besparelse. Jeg er i hvert fald glad for, at Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget klart signalerede, at før man klappede af det, så blev man nødt til at gøre op, hvilke konsekvenser det havde for kommunen.

København har haft et fysiurgisk tilbud til sine borgere som noget ganske enestående, et gratis fysiurgisk tilbud i over 70 år. Jeg kan ikke se, at de er overført til det budgetkast, der ligger for Sundheds- og Omsorgsudvalget, og når de så er streget i HS' budget, betyder det vel umiddelbart, at vi afskaffer de fysiurgiske klinikker, og at vi afskaffer den gratis fysiurgiske behandling.

Jeg synes, man skal tænke over, om det er klogt med den befolkningssammensætning, vi har. Man skal også regne lidt på, hvad det koster i sygesikringsudgifter, når nu folk i stedet for måske skal til de privatpraktiserende fysioterapeuter. Det er jo ikke noget, vi kan regulere herinde, det er noget, som regulerer sig selv, og så kan vi bare betale regningerne, efterhånden som de indløber.

Man skal også overveje, hvad det kan koste på det forebyggende område. De fysiurgiske klinikker laver ikke kun individuel fysioterapi. De laver også mange forebyggende ting, f.eks. med folk, der har dårlig ryg, holdtræning og andet, som jeg tror er en god investering.

Når nu HS-budgettet kommer til afstemning her i salen, så vil vi i Enhedslisten

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

stemme for, og det vil vi af de grunde, jeg har nævnt her. Men det vil vi også, fordi HS-budgettet fjerner det økonomiske grundlag for en fortsat drift af Kommunehospitalet ... Nå ja, vi vil stemme imod, undskyld. Jeg kan se på borgmesteren, at jeg har sagt forkert.

Vi er også af den opfattelse, at de københavnske bestyrelsesmedlemmer i HS-bestyrelsen er bundet af instruktionsbeføjelsen og derfor er nødt til at stemme imod HS-budgettet, fordi det bliver det, der materialiserer lukningen af Kommunehospitalet. Alt det her med grundene til, hvorfor vi skal bevare Kommunehospitalet, skal jeg ikke trætte jer med i dag.

2. næstformand (**Bente Frost**): Vi siger tak til Bente Møller og kan da være glade for, at der var under halvdelen af Borgerrepræsentationens medlemmer, der hørte den chokerende meddelelse fra Enhedslisten.

Martin Geertsen (V): Ja, pyha, Bente Møller.

Venstre er, som vores budgetordfører nævnte i torsdags, meget positiv i forhold til det fremlagte budgetforslag i dets helhed, eftersom det efter vores opfattelse sender nogle af de helt rigtige signaler. Det drejer sig selvfølgelig først og fremmest om den ansvarlighed, som 2 pct.s besparelsen er et udtryk for.

På sundheds- og omsorgsområdet er vi også generelt positive i forhold til den omstillingsstrategi, som budgetudkastet lægger op til. På ældreområdet tror jeg i virkeligheden, at der er meget bred enighed om, at det både i positiv og i negativ forstand er en utrolig spændende tid, vi går i møde. Jeg tror, at vi alle sammen er enige om, at det kan blive spændende at se, om bukserne nu kan holde, og om vi får sat brikkerne rigtigt sammen, hvor der på de vigtigste står hjemmepleje, ældreboliger, plejehjem og HS.

Selv om borgmester Martinussen som sædvanlig var positiv i sin måde at fremlægge verdenshistorien på, så kunne man også spore, hvis man hørte lidt efter, at også borgmester Martinussen er, hvis man graver dybt nok, et bekymret menneske.

Men Venstre er enig i og ser med fortrøstning frem mod den aftale, som vi synes

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

er meget væsentlig for hele dette område, som Københavns Kommune har lavet med HS om en begrænsning af antallet af plejehjemsgodkendte ældre indlagt på hospitaler. Så er vi også enige om, at udgangspunktet for den fremtidige visitering sådan helt generelt bør være hjemmet. Det er om jeg så må sige udgangspunktet.

Jeg tror, en af de væsentligste brikker alligevel er hjemmeplejen. Det bekymrer os, hvis vi ikke får dette system til at virke. Hvis man satser på, at hjemmeplejen skal spille en langt større rolle, og det skal den, og hvis man satser på, at de ældre i højere grad skal være hjemme, og det skal de, så kan det ikke nytte noget, at hjemmeplejen – og jeg skærer det groft ud og i pap – kommer luskende flere dage efter, at den ældre er kommet hjem.

Et af de spørgsmål, vi vil lægge allermest vægt på i relation til budgetforhandlingerne, er, at budgetudkastets bemærkninger om servicegarantier for Københavns Kommunes ældre borgere ikke bare er noget, vi har skrevet os ud af. Det er også noget, der skal have et reelt indhold for så vidt angår det økonomiske, i forhold til ressourcer, men også i relation til, hvordan man planlægger sit arbejde.

Vi er i lighed med en lang række andre partier på dette Rådhus også bekymrede for det hensigtsmæssige i den foreslåede nedlæggelse af Store Tuborghjemmet, dels fordi vi ikke er sikre på, om vi populært sagt så har pladser nok, dels fordi vi er bekymrede for, om vi har råd – og »råd« skal forstås i bred betydning – til at miste den ekspertise, som Store Tuborghjemmet ud fra en bred betragtning besidder.

Venstre er endog meget varme tilhængere af den såkaldte kundevalgsmode, hvor de ældre for så vidt angår den praktiske hjælp får mulighed for at vælge en anden leverandør, et firma eller enkeltperson end den kommunale. Vi er enige med overborgmesteren, vi er enige med sundhedsborgmesteren, når de 2 i deres pressemeddelelse om ordningen hævder og siger meget rigtigt, at frit valg og kvalitet hænger uløseligt sammen.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed såvel som så mange andre lejligheder til at kvittere for, at Socialdemokratiet har taget noget af det ypperligste og det bedste fra Venstres principprogram.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Det frie valg har i hvert fald 2 meget positive konsekvenser. Dels har man ganske enkelt mulighed for at vælge den kommunale hjemmehjælp fra, hvis man ikke er tilfreds, dels kaster man den kommunale hjemmehjælp ud i en konkurrencesituation på kvalitet, og det kan kun højne den selv samme kvalitet for den kommunale hjemmehjælps vedkommende.

Hvad vi derimod er lidt ærgerlige over, er, at der ikke er vilje til også at lade ordningen omfatte den personlige pleje. Vi ved, at der i visse kredse i Socialdemokratiet er vilje til forandring. Socialminister Karen Jespersen kundgjorde for nylig i Jyllands-Posten, at hun intet havde imod, at man også på den personlige pleje gik i gang med at lade andre leverandører levere ydelserne.

I Venstre er vi enige med socialministeren og håber også på, at Socialdemokratiet på Københavns Rådhus ved lejlighed vil lytte til dette meget udmærkede råd fra den socialdemokratiske socialminister.

Et stramt HS-budget giver anledning til mange bekymringer i denne sal i forhold til 1999, men også på lidt længere sigt. Specielt én ting bekymrer Venstre – der er mange ting, der bekymrer Venstre – og det er spørgsmålet om, hvad vi kan kalde udhulingen af den såkaldte ventelistegaranti, som nu ifølge budgetudkastet skal gøres mere differentieret.

Nu kan man ikke helt ud af budgettet læse, hvad der menes med »differentieret«, så det skal i første omgang slås fast, hvilket ikke burde være svært, da vi både har sundhedsborgmesteren og HS-formanden til stede i dag, hvad »differentieret« i denne sammenhæng betyder.

Men lige så bekymrende er det, at man rent faktisk giver køb på god service. Ikke nok med at vi ikke aner, hvad »differentieret« betyder, men vi giver også køb på god service helt ud i det yderste led, derude hvor patienterne vel allertydeligst vil komme til at mærke noget til det.

I Venstre synes vi, at det først og fremmest er bekymrende ud fra en sundhedsfaglig betragtning. Så mener vi faktisk også, at det er en uklog strategi, sundhedsborgmesteren og HS-formanden her er med til at lægge navn til. Det er ikke

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

just med til at øge HS' popularitet, at man nu differentierer ventelistegarantien.

Endvidere bør HS for at sikre, at patienterne i HS-systemet sikres den bedst mulige service og for at sikre en optimal udnyttelse af de, kan jeg forstå, meget begrænsede økonomiske ressourcer, arbejde hen imod at anvende privathospitaler og andre former for, hvad vi kan kalde privat sygdomsbekæmpelse, på områder, hvor det er lægeligt forsvarligt selvfølgelig.

Vi ser som minimum gerne, at det, man kan kalde periferiydelser, sendes i udbud med henblik på at indhente økonomisk og servicemæssigt konkurrerende tilbud. Vi bør ikke tage smålige hensyn til, om opgaverne bliver løst i det offentlige eller i det private system, men udelukkende tage hensyn til, at opgaverne kvalitetsmæssigt bliver løst på det højest mulige niveau. Den opfattelse tror jeg efterhånden er ved så småt at bide sig fast i Socialdemokratiet. Det ville da også være mærkeligt andet. Hvem kan i længden holde til at argumentere imod højere kvalitet?

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi for så vidt angår dette område er principielt enige med Socialdemokratiet i, at den omstillingsproces, vi er inde i, er den rigtige vej, og det kvitterer vi for. Men vi er også klar over, at der stadig er fodslæbere i den socialdemokratiske koncern, som ikke rigtig kan følge med, når over- og sundhedsborgmestrene taler om at give de ældre et friere valg. Men mon ikke det kommer en dag.

Der er ingen tvivl om – nu bevæger vi os lidt ind på et andet område – at den udmeldte pasningsgaranti for de yngste københavnere bekymrer de fleste politikere her på Københavns Rådhus. Ikke så meget fordi der er udstukket en pasningsgaranti, men vel snarere fordi vi ikke er i stand til at leve op til målsætningen.

Vi har heller ikke hele vejen igennem været helt enige om, hvordan vi skulle løse problemet. I Venstre tror vi på, at der skal flere redskaber til, hvis vi vil løse problemet, og vi vil løse problemet, det skal der ikke være nogen tvivl om.

Men man kan ikke udmelde en så skråsikker garanti, som pasningsgarantien er, uden at bruge alle forhåndenværende midler for at løse et stort problem, et kæmpeproblem for mange københavnske forældre. Man kan ikke tillade sig at skele til

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

smålige ideologiske hensyn om, at man ikke kan lide den ene eller den anden form for pasning, for det eneste, man får ud af det, er, at man får forældrene som tabere.

I Venstre tror vi på, at der ved siden af den traditionelle københavnske daginstitution også skal satses på andre pasningsformer. Ikke som alternativer til, men som decideret ligestillede tilbud til de københavnske forældre og de københavnske børn.

Venstre tilhører ikke den gruppe af partier her på Rådhuset, der har rangordnet pasningstilbuddene i de gode og de mindre gode og de dårlige. Vi synes, at alle pasningsordninger kan være gode, alt afhængigt af, hvem man er. Derfor bør signalet til de københavnske forældre også være, at vi nu sætter alle sejl til for at sikre pasningsgarantien, og vi sikrer den med alsidighed som overskrift.

Venstre ser derfor gerne, at der satses yderligere på en markedsføring af fritvalgsordningen, at vi smidiggør ordningen og gør den mindst muligt administrativt bøvlet for de københavnske forældre. Og endelig får kigget efter i sømmene, om en øget markedsføring og smidiggørelse ikke burde suppleres med yderligere midler til fritvalgsordningen.

Vi ser også gerne, at der satses mere på de meget populære rumlepotter. Jeg ved, at venstrefløjens ikke bryder sig om, at børnene sidder fastspændt i en bus, men vi kan jo blot konstatere, at ordningen dels er populær blandt de pædagoger, som arbejder der – det ved jeg, at Enhedslisten og SF går op i – dels er, hvad ikke betyder så meget for Enhedslisten og SF, men betyder meget for mig og for Venstre, populær hos forældrene. Hvis det er sådan, skulle vi så misse en chance for at udbyde billige og populære ordninger? Det synes vi ikke i Venstre.

Det er også vores ønske, at vi kan få inviteret et privat foretagende ind på børnepasningsområdet a la Skovbo. Ikke så meget fordi vi på den korte sigt vil spare penge eller tror på, det kan lade sig gøre, men fordi et privat foretagende vil kunne levere nye og anderledes og spændende ydelser. I det hele taget ser vi gerne, at vi hele tiden prøver at udvide vores om jeg så må sige sortiment af ydelser.

Endelig tror vi, at det vil være hensigtsmæssigt, at vi får kigget på, om vi kan finde nogle mekanismer, der kan få bugt med de store pukler af ventende, som vi har på

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

daginstitutionsområdet, på pasningsområdet, som vi har på visse tidspunkter af året.

Vi er derfor meget positive over for den såkaldte rullemodel, hvor indskrivningen foregår mere løbende. Det er en glæde at kunne høre, at borgmester Bregengaard også er ved at blive en varm fortaler for modeller, som er inspireret af det newzealandske samfundssystem ...

2. næstformand (**Bente Frost**): Undskyld, Martin Geertsen. Det er selvfølgelig glædeligt, at der nu er så mange i salen, men jeg synes, at det, hvis de skal tale så højt, egentlig var bedre, at de blev udenfor.

Martin Geertsen (V): På misbrugsområdet er det Venstres opfattelse, at vi passende kan bruge budgettet for 1999 til at give området et eftersyn, som ganske enkelt skal gå ud på, om vi nu bruger de penge, vi har til rådighed, i overensstemmelse med de målsætninger, der er opstillet helt generelt, f.eks. i Socialplanen.

En af de ting, der i hvert fald bekymrer os, er spørgsmålet om, hvorvidt den sociale opfølgning efter behandling er lagt i tilpas visionære og hensigtsmæssige rammer. Det er vores opfattelse, at der kunne gøres mere for at følge op rent socialt, når man har behandlet. Det er vel i virkeligheden at smide pengene lige ud af vinduet, hvis de ressourcer, vi bruger f.eks. på, hvad vi kan kalde afgiftningsfasen, ikke følges op med et tilbud om et andet og bedre liv efter misbrugstilværelsen.

Så er det ikke nogen hemmelighed for nogen, at vi faktisk er oprigtigt bekymrede for forslaget om at nedlægge familiecentrene. Ikke fordi vi sådan generelt er uenige i det omstillingsperspektiv, der i øvrigt ligger for hjemløseområdet. Men når det drejer sig om familiecentrene, så bekymrer det os, at det tidsperspektiv, vi opererer inden for, er meget, meget kort, og om socialcentrene med hensyn til de funktioner, som hele tiden har ligget i familiecentrene og nu i et eller andet omfang skal løses på socialcentrene, er gearet til i så kort en omstillingsperiode at løfte de opgaver, som familiecentrene før løftede.

Vi er i det hele taget bekymrede for, at vi med den fart, der er lagt op til i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

omstillingsperspektivet, vil tabe nogle familier på gulvet. Det kan hverken menneskeligt eller økonomisk betale sig i det lange løb.

I Venstre er vi optaget af det faktum, at det, at det går bedre i København, kommer den bredest mulige kreds af københavnere til gode. Vi skal være opmærksom på, at København selvfølgelig skal kunne tiltrække børnefamilier, som vælger os, bl.a. fordi vi kan stille en bred vifte af pasningsmuligheder til rådighed.

Men vi skal omvendt også sikre, at de mennesker, som på den ene eller på den anden vis er faldet igennem, skal vi vide at hjælpe videre og igennem til igen at få en bedre tilværelse, en tilværelse uden i positiv og negativ forstand at have Københavns Kommune hængende på nakken, en tilværelse, hvor de kan klare sig selv.

Venstre vil gerne ved de forestående budgetforhandlinger hjælpe med til at sikre, at denne alsidighed i vores service har vi også, og at det kommer alle københavnere til gode.

Jette Bergenholz Baurup (A): I Sundheds- og Omsorgsudvalget har vi haft indgående diskussioner vedrørende de ændringer, der er lagt op til i budgettet. Det er vigtigt, at vi befinder os i en situation, hvor vi både kan se på HS-budgettet og kommunens budget vedrørende udvalgets område.

I grænsefladen mellem HS' opgaver og kommunens opgaver er det nødvendigt for mig først at pege på en sag, der i realiteten ikke er så forfærdelig stor, men hvor jeg synes, der er behov for, at man fra kommunens side melder klart ud.

Det drejer sig om familieambulatoriet på Amager, som er etableret og drevet af Amager Hospital, men som er finansieret over kommunens sundhedsbudget. Vi har fra flere udvalgsmedlemmers side peget på, at det er nødvendigt, at dette tilbud fortsætter, og jeg vil hermed understrege det ønske, at vi fra BR's side sikrer, at familieambulatoriet medtages i HS-budgettet fra januar 1999, hvor tilskuddet fra Københavns Kommune stopper.

Vi ved alle, at misbrugsfamilier ikke tager særlig langt for at komme i behandling, og derfor er det utrolig vigtigt, at man opretholder dette ambulatorium på Amager og

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

ikke tager det ind under Hvidovres projekt.

Det område, der er mange penge i for Københavns Kommune og specielt for Sundheds- og Omsorgsudvalget, er jo klart nok ældreområdet. Der lægges her op til ganske markante omprioriteringer. De skibe, der er sat i søen, er dels ombygning af plejehjem, dels en videreudvikling af hjemmeplejen.

Nu skete der jo det på sidste BR-møde, at et flertal sendte forslaget til en Plejeboligplan tilbage til Sundheds- og Omsorgsudvalget. Der kan være mange motiver til tilbagesendelsen, men jeg vil gerne for mit eget vedkommende pege på, at jeg selvfølgelig gerne fortsat deltager i en diskussion om Plejeboligplanen, men at jeg lægger vægt på, at der ikke må gives køb på den boligkvalitet, der er forudsat i Plejeboligplanen.

Vi bygger for de fremtidige plejehjemsbeboere, og vi bør bygge en standard, som også vil være god om 30 år. Det kan ikke nytte noget at sige, at mange af de ældre har været vant til en dårlig boligstandard i hele deres liv, hvorfor der så ikke er grund til, at kommunen stiller en bolig af høj kvalitet til rådighed.

Når de ældre er kommet i den situation, at de har behov for en plejebolig, er det, fordi de er blevet afhængige af de kvaliteter, der kan tilbydes i en plejebolig. Den gode boligstandard er en del af den hjælp, som kommunen yder.

Når der til stadighed er diskussion om, hvorvidt det er nødvendigt at tilbyde de ældre 2-værelses-boliger, så er det et emne, jeg synes, man skal vente med at pege på, til den dag kommer, hvor også nogle af de mere moderne plejehjem overvejes renoveret.

Jeg ser frem til, at vi får nogle fornuftige drøftelser om de ting i udvalget igen. Forudsætningerne for omprioriteringer på ældreområdet er, at der sker en indskrænkning af plejehjemstilbuddene. Forudsætningen for, at vi kan leve op til vor aftale med HS, er, at der generelt i kommunen sker en opprioritering af ældreområdet.

Der er altså 2 opgaver, der skal løses på samme tid: Dels skal vi udbygge de tilbud, som kommunen har i form af hjemmepleje, dagcentre og andre dagtilbud, dels skal vi udvikle tilbud, der forebygger hospitalsindlæggelse i større grad end hidtil. Oveni dette kommer tillige nogle krav om måden, vi løser det på, fordi vi også skal tage

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

hensyn til, at der er mange ældre, der lever en isoleret tilværelse i København.

I udvalget er vi naturligvis blevet orienteret om de forslag, der ligger i budgettet, men derudover er vi også mere konkret blevet orienteret om de forslag, som er fremkommet i forbindelse med HS-aftalen, hvor vi skal ned på, at der højst ligger 50 ældre på hospitalerne, der er færdigbehandlede og samtidig visiteret til plejehjem. Det er faktisk en svær opgave. Det er faktisk sådan, at jeg er nervøs for, som Martin Geertsen sagde, om bukserne kan holde. Jeg synes, det er mange ting, der skal gå op i en højere enhed.

Det, jeg tror er vigtigt for, at vi som politikere kan føle os trygge ved de omprioriteringer, der er i gang, er, at vi får udarbejdet en plan for de aktiviteter, der skal gennemføres i forbindelse med de forskellige former for reduktioner på området.

Det vil sige, at når der skal være færre ældre på hospitalerne, så skal vi have nogle præcise angivelser af, hvad det er for tilbud, man vil sætte i stedet, hvad det er for aftaler, man indgår med vagtlægerne, hvad det er for tilbud, der skal sikre, at kommunens tilbud bliver foretrukket frem for en hospitalshenvielse, hvad det er for tilbud, der kan sikre, at de såkaldte sociale indlæggelser bliver varetaget i vores eget system.

Har vi tilstrækkelig sikkerhed for, at f.eks. vores aflastningstilbud og akutstuetilbud kommer til at virke efter hensigten? Jeg tror, at tilbuddene er rigtige, jeg mener bestemt, at det er den rigtige vej, der peges på i budgettet. Men jeg vil selvfølgelig gerne være sikker på, at de mekanismer, som man påstår skal virke på området, også rent faktisk kommer til at virke.

Med alle de ting, der sættes i gang, og med alle de omlægninger, som jo hver for sig også koster i form af omlægningsvanskeligheder, synes jeg, det er vigtigt at påpege, at der til ældreområdet pinedød skal overføres nogle midler fra kommunens omstillingspulje.

Uanset om man måske nok kan få ældreområdet til at rummes inden for den ramme, der er lagt op til i budgettet, så tror jeg ikke, det er nok, hvis der som nævnt både skal leves op til omlægningerne og de forventninger, der må stilles til kommunen i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

forbindelse med HS-aftalen.

Det kan ikke være anderledes, end at der på lang sigt er en fornuftig økonomi i forslagene. Det er nu engang billigere og mere menneskeligt at tilbyde fornuftige plejeforanstaltninger i hjemmet eller på institution frem for at byde de ældre hospitalsindlæggelse i dag, hvor vi kan se, at der er skåret til benet på hospitalerne, og at der er meget fortravlet.

For mig er det meget vigtigt, at hjemmeplejen opprioriteres, så ældre kan få den pleje i eget hjem, de har behov for, ikke 1 time eller 2 om ugen, men den hjemmehjælp, de har behov for. Jeg går ikke på kompromis her, og når vi taler om ældre længst muligt i eget hjem, så skal disse ord ikke lyde i sparetider, men det er rent faktisk noget, vi mener i Socialdemokratiet, at vi ønsker den rigtige pleje til ældre, og vi mener, at det øger de ældres livskvalitet.

Som man kan høre, er det en nødvendighed, at Sundheds- og Omsorgsudvalget får en del af omstillingspuljen for at den omstilling, der peges på, vil være en fornuftig langsigtet investering.

Når jeg hører, at Marlene Krogh er meget skeptisk over for, om vi nu kan få det personale, hjemmehjælpen, hjemmeplejen, som vi ønsker, så må jeg sige, at der er jeg mere optimist. Jeg tror rent faktisk, at hvis vi på den rigtige måde sørger for at skabe nogle ordentlige arbejdsforhold for vore hjemmehjælpere, så kan vi også få dem. Jeg tror også, vi kan få opfyldt de ønsker, vi har, og vi ønsker jo alle her i Borgerrepræsentationen det bedst mulige for vores ældre.

Når Martin Geertsen taler om, at det er dejligt med dette forsøg, hvor hjemmehjælpen udliciteres, og det vil sige til firmaer, til privatpersoner, så må jeg sige: Ja, vi er gået med til dette forsøg, men jeg er det ikke helhjertet. Jeg kan være bange for, at når der er firmaer, der skal ind og sørge for hjemmehjælpen, så kan det være kort, det kan være noget ind og ud, og jeg kan være nervøs for, om hjemmehjælpere, der er ansat i et firma, også har øje og øre for, om den ældre bliver dårligere eller hvad sker. Det er en rapportering, man ganske normalt tager med tilbage inden for det kommunale.

Det samme gælder, når der er sygdom inden for private hjemmehjælpere. Hvem

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

går så ind og afløser? Jeg ved godt, at man siger, at det må den ældre så prøve at se på, men er det en ældre, der skal have yderligere hjælp, så er det kommunen, der skal gå ind.

Det er ligesom det, Martin Geertsen også skal tage med ind. Det er ikke så dårligt. Københavns Kommunes hjemmehjælper er bestemt ikke dårlige, tværtimod. Vi skal bare give dem nogle ordentlige arbejdsvilkår.

Når vi går ind og taler om HS, så er det jo en smagssag. Nogle synes, det er dårligt, andre synes, det er godt. Jeg står nok lige midt imellem, og det er ikke, fordi jeg er radikal, jeg er socialdemokrat. Det, der ligger, er, at der er visse ting, som HS er utroligt gode til. Jeg er ganske enig med Bente Møller i, at det ikke er det vigtigste, men det er dog vigtigt, at planlagte operationer bliver holdt inden for en tidsfrist netop af hensyn til det psykiske hos folk, at de venter for længe på at blive indlagt og få en operation, som mange gange er meget smertelig.

Men det, der også er vigtigt i den omsorg, er, at man giver luft til, at personalet kan give den omsorg, de meget gerne vil give ude på hospitalerne. Men fordi man med nedskæringer er gået helt ind til benet, så er det utrolig svært. Personalet ude på hospitalerne løber, de knokler.

Men jeg tror på, at man ved en omlægning på en eller anden måde også kan sørge for, at det er de enkelte, læger, sygeplejersker, som er ude og tale med den enkelte patient, så ikke at lægen siger ét og sygeplejersken går ind og giver en anden melding. Det hører man ofte, og det er jo så det, man skal til at rette på. Ikke at sygeplejersken siger noget andet, men det kan være, at lægen hen ad vejen har skiftet mening, og så er det nemt lige at lade sygeplejersken eller sygehjælperen gå ind og give meldingen. Det er klart, at det må være personen, der har sagt noget, som også går ind og laver det om.

Det er også sådan, at det er jo ikke i HS, vi hører de værste meldinger. Det er et stort apparat, der skal ske mange omstillinger, kvaliteten skal naturligvis også højnes. Men på den anden side er der altså også forsket, der er mange sygdomme, man nu kan gå ind og tage fat i, som man ikke har kunnet tidligere.

Jeg må sige, at i det store og hele håber jeg, at vi både nu og fremover kan

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

forbedre nogle ting i HS. Jeg vil ikke stå og rose HS, fordi der er mange mangler, men jeg håber, at vi inden for de næste år kan sørge for i hvert fald, at det er et hospital, som vi alle her er meget, meget stolte over. Jeg synes, det er godt på vej, selv om jeg ved, at det med de nedskæringer, der er, gør utrolig ondt i mange af os.

Så vil jeg gå over til noget andet, og det er de bemandede legepladser; det er jo så en helt anden boldgade.

Jeg beder om, at man opprioriterer bemanningen på de bemandede legepladser. Det er sådan, at man inden for de sidste år har skåret ned på personalet. Det vil sige, at der faktisk er 1 eller 2 pædagoger på de bemandede store legepladser, hvor der i dagligdagen er mellem 80 og 100 børn.

Det er et kæmpearbejde, der bliver lagt i dagligdagen på de bemandede legepladser. Vi ved også, at danskere med en anden etnisk baggrund faktisk udgør 80 pct. af belægningen på de legepladser. Der er noget socialt, og det er også på mange områder et arbejde, der skal laves der.

Så derfor beder jeg om, at man inden for kulturforvaltningen, som har med det at gøre, virkelig ser med positive øjne på, at der ikke sker nedskæringer i de personlige ressourcer inden for dette område.

Bente Møller og jeg stillede et forslag i 1995 om, at legeredskaber var rimelig intakte, og at man i hvert fald så på, hvad man i budgettet kan gå ind og gøre, så de er rimelig intakte over hele København. Jeg har ikke set redegørelsen endnu, jeg ved, at der foreligger noget, og jeg glæder mig til at se det, og jeg håber også, at det, såfremt der er mange mangler, ligeledes kommer med i budgettet.

Så vil jeg til sidst sige, at Karen Schmidt talte om de skæve børn med handicap, og det er jo rigtigt, det er jo dér man inden for skoleområdet virkelig har nedprioriteret, så det har hun fuldstændig ret i.

Det jeg vil give et par bemærkninger om, er børn med en adfærd, som ikke er hensigtsmæssig i skolerne. I dag har vi en klassekvotient, der gør, at mange lærere i københavnske folkeskoler ikke kan have ret mange, eller i hvert fald ikke mere end et par stykker, børn med en adfærd, der adskiller sig lidt fra de øvrige. Det vil med andre

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

ord sige, at nogle børn i dag i Københavns Kommune faktisk går uden et undervisningstilbud, på trods af at de er undervisningspligtige. Det er ret mange børn, vi taler om.

Så har vi også det, at børn kommer i OBS-klasse, og der er elever fra 8 til 13 år i disse OBS-klasser. Det er for mig at se en form for opbevaring og ikke en form for skoletilbud eller på anden måde et tilbud om, at man i hvert fald vil gå ind og ændre på adfærden og samtidig give dem noget fagligt.

Så jeg håber, at man vil tage med i U- og U-udvalget, at man vil se på dette store problem, og at man eventuelt, for at disse børn også kan blive i nærområderne, vil prøve med nogle tvillingeskoler. Vi havde tidligere det, der hed en heldagsskole, men at man vil prøve at sætte ind.

Jeg vil ikke tale om budget, jeg vil ikke tale om noget andet, jeg vil bare sige: Prøv at se, det er et kæmpeproblem, og jeg er sikker på, at i hvert fald mine partifæller i U- og U-udvalget vil tage denne sag op meget seriøst.

Lars Hutters (L): Her i aften gav borgmester Peter Martinussen mig en stor glæde. Peter Martinussen begyndte sit indlæg med at citere: »Politik er at ville«, som Olof Palme forsøgte og satte som sin ledetråd i sit politiske liv. Jeg kan fortælle borgmester Peter Martinussen, at i 1968 var vi 68'ere meget optaget af de tanker, som Olof Palme udtrykte. Det var en vilje til at realisere visionen, det var en vilje til åbenhed, og det var en vilje til at bruge den kraft, folket og folkestyret gav. Så det var mig en meget stor glæde.

Jeg kan godt sige, at jeg også er enig i de efterfølgende ting, som borgmesteren sagde, at det var at skabe bedre rammer og give vores borgere nogle bedre levevilkår, der lå i det fra Olof Palmes side.

Jeg sad lidt og faldt i tanker og i staver, da borgmesteren fortsatte. Hovedindlægget hos borgmesteren var jo om den såkaldte ældrereform. Jeg lyttede meget intenst til borgmesterens indlæg og forsøgte at finde ud af, om borgmesteren brugte den metode, som Olof Palme gav udtryk for, og som jeg forstod, Peter

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Martinussen meget gerne vil sammenlignes med.

Jeg må sige, at da blev jeg skuffet. Der var ikke den klarhed til at se, om det var den såkaldte ældrereform, den skulle bringe. Nu var borgmesteren jo på sin vis blevet bedt om det, ved at jeg i torsdags kom med nogle konkrete eksempler, som ganske klart viste, at det i hvert fald i øjeblikket ikke fungerer. Der er ældre, som ganske klart, hvad jeg nævnte, i torsdags, er blevet visiteret til plejehjem og burde komme på plejehjem, men bliver sendt hjem. Borgmesteren kommenterede overhovedet ikke, hvorfor det kunne lade sig gøre.

Borgmesteren fremhævede bl.a. en aftale imellem Københavns Kommune og HS om, at der maksimalt må indstilles ca. 50 ældre, som ligger på hospital, til plejehjem. I torsdags karakteriserede jeg det som en afskyelig form for kommandoøkonomi, hvor man altså på forhånd ligesom papkasser tildeler nogle kvoter.

Jeg ved ikke, om der var nogen i Borgerrepræsentationen, der hørte borgmesteren fortælle, hvorfor det var nødvendigt med en sådan aftale, hvorfor det var nødvendigt med en sådan kommandoøkonomi.

Hvis den såkaldte ældrereform skulle være så fremragende, som borgmesteren gav udtryk for for nogle timer siden heroppe på talerstolen, hvorfor det er så nødvendigt at lave en sådan aftale, så fungerer tingene vel bare.

Jeg vil bede borgmesteren om efterfølgende klart og tydeligt at komme op og redegøre over for Borgerrepræsentationen, over for pressen, over for offentligheden, for, hvorfor de ældre ikke kan komme på plejehjem, når det er nødvendigt, hvorfor alt det der der skal til med den såkaldte ældrereform.

Der er ting i den, det vil jeg godt sige med det samme, som er ganske udmærkede, men jeg kan ikke rigtig forstå, at hvis det skulle være så udmærket, som borgmesteren siger, hvorfor afventer borgmesteren så ikke, at det indfinder sig? Hvad skal sådan en pisk til, der siger, at kun 50 ældre mennesker på hospitalet må indstilles til plejehjem? Hvorfor kan de ikke komme på plejehjem? Det er jo det, de har brug for.

Jeg ser også, at i den såkaldte aftale, nu remsede borgmesteren en hel masse op, står der bl.a., at de ældre kan komme på aflastningsafdelinger, aflastningshjem. Jamen

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

hvorfor skal ældre, der skal på plejehjem, på aflastningshjem, hvorfor skal de ikke på plejehjem?

Jeg kan godt sige Borgerrepræsentationen, at de af os, der har været nogle år i Borgerrepræsentationen, ganske udmærket godt kender de der aflastningshjem. De hed bare noget andet tidligere. Da hed de venteafdelinger. De ældre, som skulle på plejehjem, kom på venteafdelinger. Nu kalder man det bare noget andet, nu kalder man det for aflastningshjem.

Jeg synes, at borgmesteren skal forklare Borgerrepræsentationen, hvorfor det er en så fantastisk kvalitet, at man, når man venter på at komme på plejehjem, så skal på aflastningshjem. Oven i købet bliver, sådan som jeg har fået det oplyst, nogle af aflastningshjemmene oprettet de steder, hvor man planlægger at ombygge plejehjemmene, f.eks. på Solbjergghjemmet. Så laver man altså åbenbart en ringere og dårligere normering, sådan som vi kendte det i gamle dage fra venteafdelingerne, og så sætter man de ældre derud, og så skal de ellers vente, til der bliver plads, hvis de ikke dør derude på aflastningspladserne.

I selve den ældrereform, som borgmesteren omtaler, er kodeordet »koordination«. Alting skal blive bedre, det bliver koordineret osv. Så forstår jeg ikke, hvorfor borgmesteren, hvis der endelig skal være koordination, fyrer socialrådgiverne på hospitalerne. Hvis borgmesteren ville lytte og sætte sig ind i tingene, f.eks. spørge en person her i Borgerrepræsentationen, som kender det her fantastisk godt, vil han vide, at et af de meget store problemer er koordinationen imellem hospital, hjem og hjemmepleje, og de helt afgørende personer til at koordinere det er i dag socialrådgiverne.

Ved at fyre socialrådgiverne får man, kan jeg godt garantere Borgerrepræsentationen for, det stik modsatte: Der kommer mangel på sammenhæng, og de ældre bliver flyttet rundt omkring til stor ulykke selvfølgelig for de ældre og til stor ulykke for familierne og pårørende til de ældre.

Jeg synes, Borgerrepræsentationen skal støtte mig i, at vi må have en forklaring på, hvorfor man, når der kommer alle de her fine ord om nødvendig koordination, fyrer

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

en af de mest afgørende personer, som har sikret koordinationen, og som måske har mulighed for, hvis ældrereformen endelig skal fungere, at hjælpe til med det. Det er det dårligst tænkelige spareforslag, jeg har set i det, der ligger om ældrereformen.

Borgmesteren gjorde også meget ud af at sige, at vi bygger på de ældres medbestemmelse og selvbestemmelse. Hvorfor lytter borgmesteren så ikke til, hvad alle ældrerådene har skrevet ind til borgmesteren? Hvorfor har det ikke været med i indstillingerne om ældrereformen?

Borgmesteren ved det jo udmærket godt. Nu fik jeg nemlig, det skal borgmesteren have tak for, en kopi i aften af, hvad ældrerådene har skrevet, og der står fra det ene ældreråd efter det andet: Vi vil gerne have, at der kommer de nødvendige plejehjem. Det er plejehjem, vi mangler, det er det, vi vil have. Det er helt fint, at hjemmeplejen kommer til at fungere bedre, men til de ældre, som har brug for at komme på plejehjem, vil vi gerne have bygget de nødvendige plejehjem.

Jeg kan ikke tro, at når borgmesteren siger, at der bliver bygget på de ældres selvbestemmelse, hvorfor lytter man så ikke til ældrerådene, hvad man rent faktisk er forpligtet til?

Der bliver talt så meget om det frie valg. De ældre skal have frit valg, bliver der sagt her i Borgerrepræsentationen i aften. Jamen hvorfor må de ældre så ikke få et frit valg til at komme på plejehjem, hvis det er det, de ønsker?

Jeg synes, det er helt fint, at man gør meget ud af, at mange ældre kan få lov til at blive hjemme ved, at man forbedrer hjemmeplejen, ingen som helst tvivl om det. Men jeg kan garantere Borgerrepræsentationen med mit kendskab til og erfaring med de ældre igennem 20 år for, at på et vist tidspunkt vil de ældre forfærdelig gerne på plejehjem. Ikke fordi de ikke har haft et dejligt hjem, ikke fordi det er særlig nemt at skulle forlade det dejlige hjem, men på grund af en eneste ting: De har på det tidspunkt utrolig meget behov for den tryghed, som det giver at være på et plejehjem, hvor de kan være sikre på, at der er personale til stede hele tiden.

Hvorfor har de ældre ikke den samme rettighed til at leve også på det tidspunkt med det frie valg, som vi gør en stor dyd af, at vi giver andre? Det synes jeg er et

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

samvittighedsspørgsmål, et moralsk spørgsmål til hele Borgerrepræsentationen. Fordi det, der sker i øjeblikket med ældrereformen og alt det, der sker omkring HS, er, at 4 pct. har man skåret ned, fortalte Lars Engberg her i torsdags, og det gentog Peter Martinussen, samtidig med at sygehusudgifterne de andre steder er gået op med 7 pct. Det vil sige 11 pct. forskel, og den forringelse betaler først og fremmest de ældre. Hvorfor skal de ældre sættes ud og ikke have de rettigheder, som alle andre borgere her i København har? Det synes jeg ikke, man kan være bekendt.

Man taler om, at nu falder ældrebefolkningen, og så tager vi allerede alle gevinsterne ind. Men jeg ved, at borgmester Peter Martinussen har siddet til det samme økonomiudvalgsmøde som undertegnede, og hvor statistikerne klart lagde frem, at ganske vist faldt ældrebefolkningen, når man tog dem over 65 år, men det mærkelige og det paradoksale var, at statistikerne sagde, at dem over 85 år, dem, der har krav på de store ydelser og service fra os i befolkningen, har krav på at få en plejehjemsplads, falder ikke eller kun ganske svagt.

Det forstår jeg ikke, at en ansvarlig borgmester ikke klart og tydeligt efter at have fået det at vide på økonomiudvalgsmødet kommer frem og fortæller Borgerrepræsentationen. Men det skyldes måske, at borgmester Peter Martinussen ikke rigtig vil se i øjnene, at de rammer, der skal give mennesket et godt liv, åbenbart ikke skal gælde de ældre.

Så vil jeg i øvrigt sige om statistikker, at det kan være meget vigtigt i selve planlægningsspørgsmålet at have statistikker. Men det kan ikke nytte noget, at man bruger statistikker, hvis det viser sig, at det behov, der er ude i befolkningen, er anderledes. Så er det først og fremmest det, man skal tage bestik efter.

Borgmester Peter Martinussen tog også over for mig sagen om kræftbehandlingen på Rigshospitalet frem. Men borgmesteren udlagde det jo på en anden måde end det, jeg egentlig havde spurgt om. Det, jeg efterlyste, var, hvorfor de ansvarlige i HS ikke havde handlet efter, hvad de kunne se, når der kom et større antal kræftpatienter allerede i 1997, så man kunne have indbygget det i 1997-budgettet.

Jeg synes, det er en stor ulempe, at man ikke analyserede og handlede korrekt i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

1997, så man i dag er nødt til at sende kræftpatienter over Sundet både frem og tilbage flere gange om ugen, når ansvarlige i HS burde have indset, at der skulle være en større kapacitet her i 1998. Det var det spørgsmål, jeg i torsdags stillede borgmester Peter Martinussen, og som borgmesteren ligesom på alle de andre spørgsmål ikke har villet svare på i dag.

Jeg vil bede borgmesteren om at komme tilbage på talerstolen og fortælle, hvorfor HS ikke handlede sådan, som tallene faktisk viste. Der var en statistik, der viste noget andet, men det handlede man ikke efter, åbenbart fordi nedskæringer spiller en større rolle.

Her er jeg så tilbage med hensyn til, hvad HS er for en størrelse. Jeg er enig med borgmester Peter Martinussen i, at sygdommene i en storby som København er betydelig større, end man umiddelbart skulle tro det ud fra sygdomsmønstret, når man sammenligner det med det øvrige land. Det er jeg fuldstændig enig med borgmesteren i.

Men så forstår jeg ikke, at borgmesteren som formand ikke sætter sig imod, at HS skærer alt væk, som ikke vedrører lige de strømlinede sygdomme, som HS så gerne vil arbejde med. Væk med alle de socialt svage, væk med de ældre. Hvorfor har borgmesteren ikke anvendt sin ganske udmærkede viden til at forhindre det?

HS er faktisk i dag efter min opfattelse et ubønhørligt umenneskeligt apparat, som kun vil høste ind på de hurtige behandlinger, dagoperationer og den slags ting. De meget vanskelige og komplicerede sager vil HS gerne have fralagt sig.

Så der skal selvfølgelig ikke være nogen tvivl om, det tror jeg heller ikke, der er nogen i Borgerrepræsentationen, der er, at jeg bryder mig ikke om HS. HS er en ulykke for københavnernes og vil aldrig bringe os noget godt.

Vi oplevede selvfølgelig også, at HS klart imødegik københavnernes i spørgsmålet omkring Kommunehospitalet. Det er en knægtelse af folkestyret, og det er, som om vi er blevet sat under administration af Frederiksberg Kommune og af sundhedsministeren.

Jeg skal derfor fremsætte et *ændringsforslag* til HS' budget, som jeg vil bede om indgår i de kommende forhandlinger. Det lyder som følger:

»HS-budgettet kan ikke vedtages, førend det er sikret, at Kommunehospitalet

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

bliver bevaret.«

Jeg har følgende motivering for ændringsforslaget:

Københavnerne betaler 85 pct. af udgifterne til HS. Et parlamentarisk folkestyre betyder, at de, som over skatterne betaler udgifterne, samtidig skal bestemme, hvad skatterne skal anvendes til. Det er den historiske konflikt, der altid har været imellem grever og baroner og så folket.

Borgerrepræsentationen kan ikke acceptere, at sundhedsministeren sammen med Frederiksberg Kommunalbestyrelse har skabt en politisk krise i HS ved forsøget på at lukke Kommunehospitalet imod Borgerrepræsentationens beslutninger.

Borgerrepræsentationen forventer forhandlinger med sundhedsministeren, som resulterer i, at Kommunehospitalet bliver bevaret, samtidig med at der sikres en koordinering af sygehusbetjeningen mellem HS og sygehusvæsenet i Københavns amt.

Det er vigtigt, at vi i Borgerrepræsentationen forsvare, at vi er københavnernes politiske repræsentanter, og vi kan ikke leve med, at der er andre, der går ind og bestemmer noget andet end det, som vi er valgt på, og som Borgerrepræsentation har besluttet.

Jeg håber stærkt på, at vi viser den politiske styrke, som ikke mindst overborgmesteren har talt om i andre sammenhænge, at vi altid skal stå sammen. Lad os stå sammen om det her og vise, at vi har ment det alvorligt. Vores beslutninger skal respekteres, for det har københavnernes valgt os til. Og kommer regeringen, sundhedsministeren, og forsøger at gøre noget andet, så kan vi ikke være med, før der kommer en ordening på det. Jeg er helt sikker på, at gør vi det, så kommer der også en fornuftig aftale med regeringen.

Karin Storgaard (A): Jeg var lige ved at tro, at Lars Hutters aldrig blev færdig. Jeg observerede også, at medlemmerne i salen blev lidt urolige, så det kunne jo være, at talen var lidt for lang. Til gengæld sidder der heller ikke ret mange københavnere her. Det kan godt give stof til eftertanke. Er det, fordi man ikke gider høre, hvad vi siger herinde, eller er det, fordi man ikke tror på, hvad vi siger?

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Nå, men det var slet ikke det, jeg ville sige. Jeg vil bevæge mig ind på budgettet. Såvel overborgmesteren som nogle af budgetordførerne havde sat overskrifter på deres budgettaler i torsdags som »Københavns Kommune tror på fremtiden«, »Det nye København bruger gamle metoder«, »Værdigrundlag« og »Det går godt i Danmark«. Andre taler om fornyelse, som ikke er der, og at der ikke er råd til skattenedsættelser eller forbrugsfest. Men hvad skal københavnernes tro?

Ser vi på de sidste par år, må vi vel erkende, at udviklingen bevæger sig den rigtige vej. Vi må dog ikke glemme, at der stadig er store problemer. Det ses også klart af udvalgenes budgetter og specielt af ønskelisterne. De områder, bortset fra HS, der ønsker flest penge, er daginstitutions- og skoleområdet. Frem til år 2002 er der behov for 3.657 ekstra dagpasningspladser. I samme tidsrum bliver der 7.800 flere skoleelever.

Jeg har lyst til at kommentere mange ting i budgettet, men jeg er nødt til at begrænse mig og har derfor pillet nogle områder ud.

På daginstitutionsområdet er Den Socialdemokratiske Gruppe af den opfattelse, at det er vigtigt at sikre pasningsgarantien for de 1-5-årige. Det stigende antal børn i København medfører, at der skal være flere daginstitutionspladser og alternative pasningstilbud, eller som Venstre siger, ligestillede tilbud, hvis vi skal opretholde pladsgarantien.

Der er forskellige daginstitutionstilbud. Vi har vuggestuer, dagpleje, børnehaver, integrerede institutioner og fritvalgordningen. Desuden har vi som noget forholdsvis nyt benyttet os af rumlepoter, som er en bus med plads til 20 børn, 3 pædagoger og så selvfølgelig chaufføren. Bussen kører ud til nye steder hver dag. Mange forældre og pædagoger er meget glade for dette tilbud.

Det er efterhånden svært at finde nye grunde og bygninger til daginstitutionspladser, og finder vi dem, er der tit tale om forurenede grunde, der trænger til oprensning, eller grundene er små, så der må bygges i højden. Dette fordyrer priserne, så pladsprisen pr. barn bliver dyrere end normalt. Dette har de borgerlige partier flere gange gjort opmærksom på.

Venstre foreslår, at fritvalgordningen promoveres yderligere, og at der sker en

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

målrettet markedsføring. Det vil vi da gerne være med til.

SF og Enhedslisten har forbehold, når det drejer sig om rumlepottes. SF går endda så vidt, at de sammenligner et bussæde med et flysæde, som de stakkels børn er fastspændt til, og nævner, at det ikke er et pædagogisk tilbud.

Den Socialdemokratiske Gruppe er ikke enig med SF. Vi er af den opfattelse, at det er et spændende og et godt og anderledes tilbud, som forældrene selv har valgt. Og børnene skal jo normalt være fastspændt, når de kører i en bil. Der er jo ikke tale om, at de ræser rundt i bussen hele dagen.

SF udtaler til JP København, at ventelisteforældre er tvunget til at holde af rumlepottes. Sludder. Det er fuldstændig frivilligt, om man vil være med til dette tilbud, og man kommer ikke ned bagest i køen, hvis man siger nej.

Jeg har i øvrigt ikke hørt SF fortælle, hvordan pladsproblemerne løses. SF giver udtryk for, at de vil sikre pladsgarantien, men hvordan? Eller er det kun tomme udsagn?

Hvis vi fremover vil opfylde pladsgarantien, er vi nødt til at tænke nyt og anderledes, og det vil Socialdemokratiet gerne være med til, ingen tvivl om det. Det fremgik i øvrigt også af overborgmesterens tale. Socialdemokratiet så gerne pladsgaranti fra 6-måneders-alderen og mener bestemt, at vi skal arbejde videre på sagen. Men lige i øjeblikket er det svært nok at opfylde 1-års-pladsgarantien. Faktisk sagde vi også det med de 6 måneder i valgkampen, og det er også det, vi siger nu, så der er ikke nogen, der er løbet fra noget. Men husk også, at det, Socialdemokraterne ønsker, er pædagogiske tilbud.

Vi vil gerne se på åbningstiderne i daginstitutionerne. Enhedslisten får det til at lyde, som om det fremover vil være helt umuligt at få passet børnene i ydertimerne. Men der står faktisk i budgetforslaget, at der i bydelene vil være institutioner, der opfylder disse behov. I dag er det jo sådan, at der er mulighed for at få passet børnene fra kl. 5 morgen til kl. 21 aften samt weekender og endog om natten i natbørnehaver, og vi kan snart have brug for en natbørnehaver mere.

Ønsker Enhedslisten, at alle institutioner skal have åben døgnnet rundt med kun få børn i de enkelte institutioner? Så vil jeg da sige til SF og Enhedslisten, at der faktisk er

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

et ordsprog, der lyder sådan: »Når forandringens vinde blæser, er der nogle, der bygger læhegn, og andre slår kolbøtter«. Jeg synes, at Enhedslisten og SF ikke slår kolbøtter; de bygger læhegn, de vil ikke noget nyt.

Jeg vil bevæge mig over til et andet område, og det er de udviklingshæmmede voksne.

I de kommende år er det vigtigt, at vi også prioriterer dette område højt, som i øvrigt igennem flere år har været forsømt, og som vi som politikere er blevet beskyldt for ikke at tilgodese og med rette. Vi er nødt til at have en strategi. I budgettet er der da også nævnt en udviklingsplan over 5 år, som vi har diskuteret i udvalget.

Der er i den kommende tid behov for 150-160 nye boliger og endvidere ca. 100 dagtilbud. Dette skyldes bl.a. Københavns Amts udbygningsplaner i de kommende 5 år, der nødvendiggør en hjemtagning af københavnere. Til bo- og dagtilbud er der i forvejen en venteliste, og endelig er der erstatningsboliger i Spaniensgade.

Vedrørende Spaniensgade vil jeg da sige, at det er fuldstændig uacceptabelt, at vi har nogle boende dér. Bygningerne er ved at falde sammen, der er omfattende beton- og tagskader, og jeg er glad for, at medlemmerne af Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget i enighed har besluttet, at denne bygning kan vi ikke mere benytte. Det forholder sig faktisk således, at det er dyrere at renovere bygningen end at rive den ned. Etablering af erstatningsbyggeri er ikke kun billigere, men også et bedre tilbud for de voksne udviklingshæmmede.

Alle disse ønsker koster penge, mange penge og står på udvalgets ønskeliste.

Samtidig skal jeg gøre opmærksom på, at takstforhøjelserne i Københavns Amt beløber sig til 4,1 mill. kr., som der ikke er taget højde for i budgettet.

Socialdemokraterne vil gerne være med til at afsætte flere midler til dette område, som er en stor opgave for København, og som vil medføre betydelige investeringer i de kommende 4-5 år. Jeg håber, der vil være flertal, ikke kun for erstatningsboliger for Spaniensgade, men også for de øvrige områder.

Så vil jeg bevæge mig ind på et helt andet udvalg. Der er nemlig nogle af mine politiske kolleger, der tager sig af nogle af de andre problematikker.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Inden for kultur- og fritidsområdet vil jeg først sige lidt om Øbrohallen. Der bemærkede jeg til min glæde, at budgetordførerne i torsdags gav udtryk for, at der var opbakning til en renovering af Øbrohallen. Svømmehallen er på Kultur- og Fritidsudvalgets ønskeliste. Det er vigtigt, at en renovering snarest påbegyndes, og at der kan blive enighed om, at en del af de frigjorte ressourcer benyttes til at igangsætte dette arbejde.

I København er der 39.700 indbyggere pr. svømmehal – I hørte rigtigt, 39.700 indbyggere pr. svømmehal. I øjeblikket er der lidt mere, fordi Øbrohallen jo er lukket. Til sammenligning er der i Ålborg 26.500 og i Århus 12.500 pr. svømmehal. Så det haster faktisk med at få åbnet denne hal, der allerede har været lukket for længe.

Jeg synes i øvrigt, man skal notere sig Lars Engbergs bemærkninger om idrættens forhold i København, hvor han gør opmærksom på, at Socialdemokraterne ønsker at forbedre idrættens forhold. Det er ikke helt ved siden af, når JP København i efteråret 1997 skrev, at idrætten i København har åndenød, og at vi i forhold til resten af landet har et efterslæb.

Et flertal i Kultur- og Fritidsudvalget har besluttet at køre en forsøgsordning, således at det fremover koster 20 kr. at besøge Københavns Bymuseum, Thorvaldsens Museum og Nikolaj Udstillingsbygning. SF og Enhedslisten er utilfredse med dette, men ærlig talt, er det den store katastrofe? Skoleelever i grupper skal ikke betale, pensionister og unge under 18 år betaler 10 kr. Endvidere er der en gratis dag. I øvrigt er det sådan alle andre steder både i indland og i udland; dér må man betale entré.

Jeg har også nogle enkelte kommentarer på uddannelses- og ungdomsområdet. Vores ordfører har allerede været inde på en del af problematikkerne, så jeg skal begrænse mig.

Jette Baurtrup nævnte de adfærdsvanskelige børn, og det vil jeg nok sige, at jeg er fuldstændig enig i. Vi har altså stadig væk et problem i Københavns Kommune med de adfærdsvanskelige børn, som mange gange befinder sig i en normalklasse i alt for lang tid.

Somme tider er det jo sådan, at børnene bliver hældt ud af klassen, og så bliver de

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

sat i en anden skole i distriktet, men man tager ikke hånd om problemerne. Det er også svært at finde placeringsmuligheder til disse vanskelige børn. Somme tider bliver de placeret i læseklassen, og det er i hvert fald ikke dér, man skal placere adfærdsvanskelige børn.

Der mangler rigtig mange skolefritidshjemspladser, kan jeg se. Det håber jeg, man kan finde ud af at få en ordening på. Jeg læste også, at Kildevældsskolen mangler skolefritidshjemspladser, og at man vil lave pladser ovre på Øresundshospitalets grund sammen med Strandvejsskolen.

Der kunne jeg godt tænke mig, at man fra forvaltningens side måske undersøgte lidt nærmere, om der ikke rundt om Kildevældsskolen er yderligere muligheder for at placere, måske bare midlertidigt, nogle skolefritidshjemspladser. Jeg mener, at selv om man skulle bygge skolen ud, det har jeg noteret mig, så vil der være mulighed for det.

Så er jeg endvidere af den opfattelse, at det er vigtigt, at der nu afsættes penge til udbygning af lokaler til undervisning af børn med vidtgående handicap. Jeg kan se, at U- og U-udvalget har det på ønskelisten.

Jeg mener også, det er vigtigt stadig væk at overveje, om der ikke skal yderligere lokalekapacitet til højskolen i Randersgade.

Så synes jeg, det er vigtigt, at der arbejdes videre med undersøgelser om en opprioritering af ordblindeområdet. Sagen er jo tilbagevist til forvaltningen med henblik på nærmere undersøgelser.

På bygge- og teknikområdet må jeg sige, at jeg er blevet positivt overrasket. Jeg har konstateret, at borgmester Søren Pind i sin budgettale nævner den manglende renholdelse af byen, og det er jeg ganske enig i, for det kniber stadig væk meget. Det har det jo gjort igennem årene, og det kører sådan lidt op og ned, men i øjeblikket synes jeg, det er rigtig slemt igen. Borgmesteren nævner også, at voksne smider cigaretskod på gaderne. Men jeg vil sige, at jeg har set, at det er hele askebægre, der bliver tømt ud på såvel parkeringspladser som taxaholdepladser.

Så synes jeg, der har været lidt stille om Ren By-kampagnen. Det er jo et af de områder, jeg tidligere har beskæftiget mig meget med, så jeg vil da godt vide, hvad der

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

sker på dette område, om der er nye initiativer på vej. Det er jo desværre sådan, at jo mere affald, der ligger på gaden, jo mere bliver der smidt, og det giver byen et dårligt image.

Graffiti er også et problem, der igen er taget til, men jeg forstår, at borgmesteren også vil tage hånd om dette.

En anden ting, jeg tit har haft oppe i de seneste år, er huller i vejene. Jeg må indrømme, at jeg stadig får mange henvendelser om dårlige veje og for dybe huller, og jeg har også selv konstateret det.

Så kunne jeg da tænke mig at konstatere, om proceduren er som hidtil, eller om der er nogle ændringer på vej. Jeg synes, det tager lidt for lang tid at få repareret vores dårlige veje. Jeg ved godt, at der også er økonomi med, men jeg mener alligevel, at man burde kunne gøre noget tidligere.

Så vil jeg godt give en ros for den flotte Vejbelægningsrapport 98, som man har udgivet. Jeg synes, det er en flot rapport. Den er i øvrigt også interessant læsning. Jeg må nok sige, at jeg ikke kunne lade være med at more mig lidt, da jeg læste et sted, at bærelag på vejene er dyrt, og så står der, at det koster 600-700 kr. pr. m², og med det nuværende budget vil der være 200 år mellem hver udskiftning af bærelagene.

Men jeg vil slutte, og jeg vil bare til mine politiske kolleger, som nu skal i gang med budgetforhandlingerne, sige: Vil I nu ikke godt huske at slå kolbøtter i stedet for at bygge læhegn!

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det lyder fornuftigt.

Marie Jeppesen (Ø): I Enhedslisten er vores indfaldsvinkel til budgetforhandlingerne, hvem København skal være by for. Så spørger vi: For os, der bor her nu, eller for en helt anden målgruppe? Vores udgangspunkt er, at det først og fremmest er for os, der er her nu.

Som medlem af Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget er der rig mulighed for at stifte bekendtskab med alle slags københavnere, fra de mere velstillede, som stiller krav

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

om velfungerende daginstitutioner, til de hjemløse, som har brug for et sted at overnatte, men som ikke altid stiller så store krav til udseende og antal kvadratmeter. I Enhedslisten vil vi gerne skabe lige muligheder for alle i forhold til de behov, som den enkelte har.

Det er efterhånden almindeligt kendt, at det er temmelig svært at finde en byggegrund i byen, hvor der kan etableres en daginstitution. Her kan vi så blive nødt til at være mere visionære og måske opfindsomme.

I hvert fald tror jeg ikke, at et samarbejde mellem Bygge- og Teknikudvalget og Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget ville være af vejen, således at daginstitutioner og meget andet institutionsbyggeri var indtænkt fra starten i nyt byggeri, især når der bygges boliger. Der er ikke den store tradition i København for at indtænke institutionsbyggeri i øvrigt byggeri.

Når vi taler om byfornyelse, mener vi også, at der her skal kigges på muligheden for at etablere institutioner. Flere partier hører vi gå ind for lejlighedssammenlægninger, så der bliver plads til velstillede børnefamilier. Det giver et bedre skattegrundlag. Det er da også rigtigt, men vi skal ikke glemme, at det også er disse familier, som stiller krav om at få deres børn passet, hvad vi i Enhedslisten finder ret og rimeligt. Derfor kan det heller ikke nytte, at der bliver taget af åbningstiden i institutionerne for at leve op til 2 pct.s besparelsen.

Så vil jeg lige sige til Karin Storgaard, at det er altså for svært at slå kolbøtter i en bus eller i en rumlepotte. Hvis vi bygger læhegn, så mener vi, at vi bygger dem for at skærme de udsatte grupper.

En af de store historier, der er på forsiden af min avis i dag, er, at amter og kommuner ikke lever op til kravet om boliger til psykisk syge. De kan få deres hospitalsophold forlænget i op til halvandet år. Dette er da heller ikke befordrende for samfundsøkonomien. En hospitalsseng er langt dyrere end en bolig med den fornødne hjælp og ekspertise til rådighed, så man som psykisk syg kan klare sig her, når man er færdigbehandlet på hospitalet.

Dér hvor jeg ser de største problemer i forhold til familie- og arbejdspolitikken i

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

København lige p.t., er på hjemløseområdet, selv om der fra et lovgivningsmæssigt synspunkt ikke er grundlag for at drive den form for midlertidige hjemløseboliger, som vi kender til nu. Der skal gives tilbud om permanent bolig. Det er ikke nødvendigvis det samme som at alle hjemløse forsvinder fra Jordens overflade, og derfor kan vi godt skære ned i antallet af botilbud til denne gruppe.

Under den gamle bistanndslovs § 105 har der også været drevet familiecentre, et sted, hvor familier med ondt i familielivet kunne søge rådgivning og vejledning også anonymt. Borgmesteren for området har sammen med forvaltningen lagt op til en nedlæggelse af disse tilbud. Frygten ved dette er, at endnu flere bliver hjemløse, og at endnu flere børn skal anbringes uden for hjemmet.

Andelen af børn, som anbringes uden for hjemmet, er mere end dobbelt så høj i København som i resten af landet. Alligevel er der i budgetforslaget lagt op til at lukke 2 døgninstitutioner. De er for utidssvarende, er et af svarene, når der bliver spurgt hvorfor. Det er for mig at høre ikke helt det samme som at sige, at der ikke er behov for dem mere. Pengene skal så bruges til hybeltilbud og dagforanstaltninger.

Jeg spørger: Hvad skal unge på 16-17 år, der sandsynligvis hele deres liv har været omsorgssvigtet, har svag eller ingen voksenkontakt, alene eller sammen med andre i samme situation på et værelse med tilsyn en gang imellem? Sandsynligvis er det bedre for dem at være sammen med kompetente voksne, der forstår at sætte krav og have realistiske forventninger til de unge, lige inden de skal være voksne.

Her i byen er der sat gang i endnu en kolossal omstillingsproces i socialcentre. Centrene skal åbnes for borgerne, det skal blive lettere at komme igennem til sin sagsbehandler eller behandler, for der skal fremover arbejdes i team. Det er godt nok, men det er ikke så godt at planlægge en omstilling med en besparelse på kort sigt for øje. En overgangsfase koster penge, hvis den skal blive en succes fra starten.

Når vi kigger på regnskabskalkuler for beskæftigelsesområdet i vores udvalg, må det være tydeligt for enhver, at her lever vi ikke op til de flestes forventninger. Der henstår en del uforbrugte midler.

I Enhedslisten går vi ikke ind for tvangsarbejde eller tvangsaktivering af folk. Vi

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

vil meget gerne være med til at skabe job til alle, og for de penge, der ligger i Arbejdssekretariatet, kan vi komme godt på vej. Det kan også være med til at løse op for at få flere borgere i byen, der har råd til at betale skat, hvis vi arbejder på at få dem, der allerede er her, i rigtigt arbejde.

Inden for byens serviceområder er der rigelig plads til opnormering frem for det, nogle politikere er i gang med nu, og som er en fortsættelse af de sidste års budgetforlig. Det er da fuldstændig utopisk at tro på, at vi kan blive ved med at holde til en 2 pct.s nedskæring, hvad enten man så vælger at kalde det effektivisering eller besparelser.

Der er langt flere problemer i forslaget til budget for Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget. Jeg har bl.a. ikke været inde på problematikken med at få boligplaceret alle de udviklingshæmmede københavnere, som bor i Københavns Amt, mange af dem under bogstavelig talt kummerlige forhold. Det bliver dyrere og dyrere for Københavns Kommune at opbevare dem her, og jeg mener faktisk, at her er tale om opbevaring. For selv om amtet bruger store ressourcer på at forbedre forholdene for de udviklingshæmmede, så kan vi være evigt forvisset om, at det ikke er københavnere, der får gavn af disse udmærkede forbedringer.

At socialpolitik koster mange penge, ved vi godt i Enhedslisten, men vi mener også, at hvis ikke vi investerer i den, så bliver det endnu dyrere at være københavnere.

Louise Frevert (C): Hvor er jeg glad for at komme på talerstolen her i aften med sådan et lydhørt og entusiastisk publikum, specielt den tilstrømning, der er på tilskuerpladserne. Derfor vil jeg starte med at sige som Poul Schlüter: »Det går jo ufattelig godt«. Ja, det havde han ret i, men at overborgmesteren skulle tilegne sig disse ord som sit motto, inden vi træder ind i årtusindskiftet, er utroligt.

Og det er ganske vist. Der var engang en hovedstad, der var Danmarks centrum, stolt af sine traditioner og ikke mindst sin gode økonomi. Men ak og ve, nettogælden er nu over 10 mia. kr., men hvor er visionerne til at få nedbragt den?

De Konservatives fornemste intention har altid været at få skatten ned, og det kunne nemt lade sig gøre, hvis kommunen sparede på udgifterne.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Torsdag den 3. september var der budgetordførertaler, og mægtige til simrende midtersøgende fremlæggelser fra mange partier skal man lede længe efter. Hvor er den politiske ildhu blevet af? Er ideologiens vingede hest fløjet en tur?

Borgerne i Københavns Kommune har faktisk fortjent bedre. De har krav på en velfungerende by, hvor servicen er i top og ikke alene de svageste grupper bliver tilgodeset, men også børnefamilierne.

Pasningsgarantien skal selvfølgelig bevares. Der er af tidligere socialdemokratiske borgmestre blevet gjort alt for lidt ud af utraditionelle pasningsordninger. Vi har brug for mere end betonpasningsordninger og forkromede løsninger. Særligt fritvalgordningen er ikke blevet promoveret nok, forældrene ved simpelt hen ikke, hvor mange muligheder der er for at få passet deres børn. Også flere rumlepottes og dagplejepladser ville det være en fornøjelse at få ind i kommunen.

Vi vil have de alternative muligheder til at blomstre og lade borgerne få medbestemmelse. Vi ser det som en nødvendighed, at alle får lige muligheder for at få passet deres børn. Vi går også gerne ind for en forhøjelse af de almindelige takster.

Lediggang er roden til alt ondt, siger et gammelt ordsprog, og vi har en gruppe i København, der ikke kan tåle at være alene eller blive aktiveret på den ene eller anden måde. Den gruppe er dem, der kommer på værestederne, Mændenes Hjem og Sundholm.

Vi Konservative har en social forpligtelse, som vi ønsker at leve op til. Mange af os ville opfatte indholdet af denne gruppes tilværelse som tomt. Men for disse mennesker er det hele deres tilværelse, der er bygget op om bare det at være. Vil vi rive deres eksistensgrundlag væk under dem? Det vil give nye indlæggelser. Hvis forvaltningen siger, den skal løse værestedsopgaven i centrene, så er opgaven allerede blevet for dyr. Man spørger så sig selv: Har der været lediggang for 12 mill. kr. i socialcentre inden de nye tiltag?

Vi er åbne over for en diskussion om værestedernes nuværende rammer, om de kan omlægges, slås sammen eller skal være i et helt andet regi. Vi tror ikke på, at denne funktion kan varetages i et socialcenter alene. Den stærkt belastede gruppe, vi taler om,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

har et absolut behov for, at nogen holder dem i snor.

Vi kan lige så godt først som sidst erkende, at de aldrig kommer til at fungere optimalt i det, som vi betragter som det virkelige liv ... (*Afbrydelse*). Ja, så kunne jeg jo komme med et modspørgsmål, men det vil jeg undlade og lade tanken rulle af sig selv. Hvis vi lader dem i stikken, kommer de til at fylde utrolig meget, ikke alene i behandlingsvæsenet, men også i kriminalstatistikken og på gaderne.

At flytte denne opgave til socialcentre er det rene vanvid, og det kan vel ikke være gratis at varetage disse funktioner? Selv med en effektivisering må man sige, at de kommende centre vil blive spidsbelastet, i alle tilfælde i det første lange stykke tid. Hvad sker der så med disse mennesker? Hvad vil det koste at varetage disse funktioner i centrene? Tallene på bordet.

Hvis disse klienter kan aktiveres i det, er det fint, men vi tror ikke på, at de kan. Vi har en type opgaver, hvor det forkromede system ikke altid er det rigtige for en del af vores medborgere. Derfor skal der være plads til de initiativer, der varetager umulige opgaver for forvaltningen, som f.eks. Tora-centret, krisecentrene for kvinder, familiecentre og værestederne. Frivillige organisationer kan noget, som kommunale og offentlige institutioner ikke kan.

I narkodebatten vil De Konservative fastholde de varierede tilbud. Vi tror ikke på, at fri heroin er den rette vej ud af afhængigheden. Derimod er alternative metoder, der er tilpasset misbrugerne, vejen frem. Vi skal have misbrugerne væk fra gaderne og hjælpe dem ud af misbruget. Derfor vil jeg ikke i denne forbindelse undlade at nævne Christiania som den evige torn i øjet. Det skal simpelt hen jævnes med jorden.

De psykisk og fysisk syge og udviklingshæmmede vil De Konservative arbejde helhjertet for at forbedre forholdene for. Denne gruppe af mennesker hører også til samfundets svageste grupper, og de er alt for længe blevet tilsidesat. Vi skal prioritere bedre boliger og bofællesskaber. Vi er inde i en tid, hvor vi desværre får flere og flere med psykiske problemer, og vi må være parate til at tage presset.

Når alt dette er sagt om vores sociale forpligtelse, må det være på tide at tage hul på et andet emne, der optager alle, nemlig folkeskolen og uddannelsessystemet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Det er nu min anden periode i denne forsamling, og jeg synes sandelig ikke, det er blevet nemmere som menigt medlem at gennemskue budgetproceduren. Var det ikke meningen med den nye styreform, ja, jeg spørger bare helt naivt, at borgerrepræsentanterne skulle få mere indsigt og indflydelse på kommunens forvaltning af pengene?

Ja, ja, siger man til sig selv, et er den måske gode vilje og intention, der foreligger i forvaltningen, noget andet er så sandelig den skinbarlige, barske virkelighed. Jeg oplever, at vores indflydelse er begrænset. Det rum, vi har at operere i, fastsættes af overborgmesteren efter forhandlinger med staten. Det ved vi som sagt godt alle sammen. Det rum, vi kan fylde ud, er så gennemreguleret og styret af love, af aftaler med organisationer, af overenskomster og arbejdstidsaftaler og af vanetænkning hos embedsmænd, at vores muligheder for styring stort set ikke eksisterer.

Alligevel vil jeg til Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen forsøge at komme med nogle forslag til budgettet. Konservative og Venstre har i Uddannelses- og Ungdomsudvalget fremsat et andet budgetforslag end det, der fremgår af det trykte.

Lad det være helt klart, at vi ikke kan støtte, at det skulle være nødvendigt at fjerne undervisningstimer i folkeskolen. Så da Per Bregengaard før sagde, at det var et enigt udvalg, må han venligst omformulere sig og sige, at det var et flertal i udvalget, der indgav dette forslag, så det håber jeg bliver taget til efterretning.

For at overholde den givne ramme var vi nødt til at acceptere en besparelse på en halv procent af lønnen, uden at det lykkedes at få hverken forvaltning eller de andre partier til at fortælle, hvor de konkret ville finde pengene.

Hvis det betyder, at der alligevel skal spares undervisningstimer, spares på undervisningsmidler eller spares på vedligeholdelse af skolebygningerne, har vi andre forslag. Det kunne f.eks. være på daghøjskoler, Ungdomsskolen, kørselsudgifter eller brobygningsforløb. Vi er nødt til at få flere oplysninger om disse områder, før vi kan komme med konkrete ændringsforslag.

Men, men, men, jeg er ikke færdig endnu. Jeg ved godt, der er nogle, der gerne vil have det, men det er jeg ikke. Jeg kan som Cato Den Ældre, der sluttede alle sine taler

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

med: »I øvrigt mener jeg, at Kartago bør ødelægges«, i stedet sige: »I øvrigt bør den lovpligtige af kommunen betalte modersmålsundervisning nedlægges«.

Modersmålsundervisning bør være et frivilligt spørgsmål og betales af brugerne.

Kartago blev som bekendt ødelagt, så jeg har håb endnu ... (*Afbrydelse*). Det kan også godt være, at jeg ikke er særlig stor, men jeg kan oplyse Jens Johansen om, at jeg er meget stærk.

Jeg mener også, at vi bruger for mange timer på tosprogede, og vi bruger dem ikke hensigtsmæssigt. Vi har hele tiden været modstandere af sproggrupper og sprogcentre og mener, at det er meget bedre og har langt større virkning at satse på førskolealderen. Giv de tosprogede børn obligatorisk undervisning på dansk, inden de begynder i skolen. Se, det er noget, der vil virke. Det er alt for dyrt at skulle give danskundervisning i skolen, samtidig med at de skal følge den almindelige undervisning.

Jeg mener også, at vi skal bruge penge til specialundervisning. Nå, tænker I, vil hun også udvide budgettet? Nej, for jeg tror, at de timer, der bruges til tolærerordninger og som støttetimer, bedre kan bruges til at tage sig af de elever, der har svært ved at tilpasse sig skolen og forstyrrer de øvrige elever ud af klassen, og oprette flere klasser, der kan hjælpe disse elever ... Jeg håber ikke, jeg forstyrrer.

Og så dansk for voksne indvandrere. Hvad er der sket her? Vi bruger næsten 100 mill. kr. om året. Der bliver givet ekstraordinære bevillinger, og alligevel er der lange ventelister. Det vil sige, at nogle har ventet mere end 3 måneder på et dansk kursus, og det er hamrende ulovligt.

Det er den rene galimatias, at Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen måned efter måned, år efter år kan slippe af sted med at ignorere loven. Jeg fatter det simpelt hen ikke. Lad mig pointere, at jeg synes, det er uanstændigt. Det er uanstændigt ikke alene over for dem, der skal modtage undervisning her og nu, men også over for dem, der skal stå på ventelister i månedsvis. Vores indvandrere og flygtninge får stærkt forringede muligheder for at blive integreret. Ingen kan integreres i det danske samfund uden at kunne tale og læse dansk.

I et stort land som USA kan man leve med, at der er store etniske grupper, der

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

ikke taler og forstår andet end deres eget sprog. Det vil være fuldstændig utopisk i et land som Danmark. Jeg er sikker på, at det ikke behøver at betyde flere penge på budgettet at få folk til at tale og forstå dansk. Problemet ligger simpelt hen i, at de ressourcer, vi har, ikke bliver udnyttet godt nok.

Vi skal lære af erhvervslivet. I det hele taget skal der nytænkning til inden for området for at få den nødvendige undervisning. Måske burde dansk for voksne indvandrere slet ikke ligge i U- og U-forvaltningen, når den nye integrationslov træder i kraft i 1999, men helt og holdent blive i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen. Jeg tror desværre, at den gamle lære om, at mange kokke fordærver maden, vil blive bekræftet, hvis man bevarer den vedtagne konstruktion. Men én ting kan jeg love jer: Jeg vil følge dette område meget tæt, og jeg giver ikke op, før de ulovlige ventelister er væk.

Skolebørnene sidder og hænger på deres stole uanset alder. Det gør for den sags skyld også de voksne. Har vi råd til, at tusindvis af skolebørn skal i behandling for dårlig ryg, inden de er 18 år? Der bliver ikke uddannet nok fysio- og ergoterapeuter til at varetage de næste års pres. Derfor er det en skandale, at man i mange år i skoleforvaltningen har sat drama og andre højtflyvende projekter højere end børns helbred. Det er så vigtigt, at børn allerede fra de er små får de rigtige arbejdsstillinger. Men det er åbenbart, hvad man kan forvente, når den røde fløj står ved roret i en forvaltning.

På en aften som denne er talelysten stor, og mange synspunkter skal meget gerne frem i lyset. Men desværre er længslen hos tilhørerne ikke jublende, publikum er simpelt hen for sløvt. Derfor må det være nok for i aften. Kære venner, glæd jer over, at det faktisk går rigtig godt i vores by og at De Konservative er i front, så der sker noget.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Ja, skal vi ikke lade det tale for sig selv. Det er herefter borgmester Winnie Larsen-Jensen og derefter Hellen Hedemann.

Borgmester **Winnie Larsen-Jensen**: Nå, jeg troede, overborgmesteren ville lukke

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger
Mødet 7. september 1998

---

talerlisten og syntes, at nu var det nok for i aften ...

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Nej, man kan ikke altid gøre, hvad man har lyst til.

Borgmester **Winnie Larsen-Jensen**: Det er nemlig rigtigt.

Jeg vil da godt, om end knap så kraftfuldt som Louise Frevert og måske knap så underholdende, fastholde, at det går godt, velstanden blomstrer i vores by. Netop i en tid, hvor velstandssamfundet har gode forudsætninger, er det vigtigt at sikre, at velstanden for de mange bliver omsat til velfærd for de få. For det er i sidste ende det overskud, vi har at give de svageste, der fortæller noget om velfærden i vores by.

Derfor bekymrede det mig også lidt, da jeg gik hjem i torsdags, at budgetordførerne kun nærmest i forbifarten nævnte de udsatte grupper ... (*Afbrydelse*). Ja, det kan jeg bekræfte. Skulle vi ikke lade mig tale færdig først?

Jeg er helt enig i, at det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at gøre København til en endnu mere attraktiv by at bo i. Vi skal have nye store, gode boliger med udenomsarealer til børnefamilierne. Men det alene er ikke nok til at fastholde børnefamilierne. De ønsker nemlig heller ikke, at deres børn skal vokse op tæt på miljøer, hvor kriminalitet, vold og utryghed præger gadebilledet.

Derfor er det vigtigt, at vi fortsat arbejder på at gøre København til en rar by at være i. Det mener jeg skal gøres ved at lade bolig- og socialpolitikken gå hånd i hånd. Både kvartersløftprojekterne og det boligsociale arbejde er gode eksempler på, hvordan det fysiske og sociale miljø kan styrkes.

Men vi kan gøre mere ved at sørge for, at der er rigtig gode botilbud til alle, også til psykisk syge og andre, der har svært ved at klare sig i egen bolig.

En af de udfordringer, der presser sig på, er mangelen på botilbud til både handicappede, psykisk syge og hjemløse. Her har vi behov for en udbygning, der strækker sig over en årrække. Men det er vigtigt, at vi får taget fat på det allerede i år, da nogle af Københavns handicappede og psykisk syge lige nu befinder sig i en uacceptabel

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

situation.

I Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget har vi allerede diskuteret 5-års-planer på handicap- og hjemløseområdet. Flerårige planer og budgetter er helt nødvendige, når vi skal igangsætte anlægsinvesteringer, som strækker sig over flere år, og som har driftsmæssige konsekvenser for de følgende år.

På handicapområdet har vi, som flere allerede har været inde på, et akutproblem med institutionen i Spaniensgade, som det har været nødvendigt at prioritere frem for alt andet. Samtidig har vi ventelister til både døgn- og dagtilbud for udviklingshæmmede, og der er især brug for flere bofællesskaber.

Hertil kommer, at mange udviklingshæmmede københavnere i dag bor i institutioner ude i Københavns Amt, der forventer, at vi i Københavns Kommune etablerer botilbud til vores egne brugere, men vi har ikke de nødvendige botilbud.

En anden hovedopgave har også været nævnt tidligere i aften og stod beskrevet i aviserne, jeg vil næsten sige igen, i morges. Det er behovet for flere botilbud til psykisk syge. Mange psykisk syge københavnere har en meget vanskelig bosituation. Nogle er indlagt på psykiatriske hospitaler, og andre opholder sig på hjemløseinstitutionerne, selv om de i virkeligheden har brug for et relevant botilbud.

Men det er også afgørende at sikre den fortsatte drift af de sociale tilbud for psykisk syge, som vi allerede har sat i gang som projekter med statslig medfinansiering. Vi bør i år inden for den almindelige budgetramme sikre, at det bliver faste tilbud, som kan køre videre uden problemer år for år. Vi vil ganske enkelt ikke have tilstrækkeligt mange tilbud til de psykisk syge uden dette.

Også på de psykiatriske plejehjem er der en del brugere, der står på venteliste til bofællesskabstilbud. Samtidig er der, som det også gør sig gældende for de somatiske plejehjem, behov for en samlet ombygningsplan for de psykiatriske plejehjem, så de kan leve op til Borgerrepræsentationens kvalitetskrav. Jeg vil derfor tage initiativ til, at vi også her får udarbejdet en investeringsplan, der tager hånd om den nødvendige udvikling.

Boligproblemstillingen gør sig også gældende på hjemløseområdet, ikke alene

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

fordi de ændrede økonomiske forudsætninger tvinger os til at reducere pladsantallet, men også fordi mange af beboerne i virkeligheden bør have et meget mere målrettet tilbud eller udsluses til egen bolig.

Den fremlagte omstillingsplan på området forsøger at tage hul på problemet, bl.a. ved at konvertere nogle af de hidtidige pladser på forsorgsområdet til botilbud for psykisk syge. Jeg håber, at vi kan opnå bred enighed om de nødvendige initiativer på hjemløseområdet. Der er faktisk ikke noget forsvarligt alternativ.

De store opgaver i forhold til de mest udsatte grupper i København kan virke overvældende. Men vi skal også huske, at det faktisk i de seneste par år er lykkedes os at få iværksat en række meget gode og nødvendige initiativer i forhold til de udsatte grupper, initiativer, som vi i dag kan se tilbage på med tilfredshed.

Jeg vil bare nævne den kolossale udbygning på narkoområdet, indvielsen af døgninstitutionen for handicappede børn, etablering af væresteder og støttekontaktpersoner for psykisk syge. Det er faktisk landvindinger, vi har gjort inden for en kort årrække.

På børneområdet er der i lighed med tidligere også store udfordringer, fordi efterspørgslen efter dagpasningstilbud er stor og stigende. Baggrunden for, at efterspørgslen er stigende, er faktisk positiv, at børnetallet stiger, men også den stigende beskæftigelse har sin andel i dette.

Samtidig ser vi en positiv udvikling i indvandrerfamiliernes efterspørgsel efter daginstitutioner. De vil også gerne give deres børn plads i daginstitutionerne, fra de er helt små.

Så hvis København skal være en god by at bo og arbejde i, skal vi naturligvis have det nødvendige antal pladser. Men det er, som flere også har været inde på, en vanskelig opgave ikke bare økonomisk, men også udbygningsmæssigt.

Jeg ønsker som minimum at fastholde pladsgarantien fra barnet er 12 måneder, og selvfølgelig så jeg allerhelst, at vi kunne reducere alderen for, at man får en plads, væsentligt. Jeg håber derfor meget, der kan opnås bred enighed om en pladsgaranti, der i det mindste dækker spidsbelastningsperioderne i foråret. Den forbedring skylder vi

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

børnefamilierne, så de har fuld sikkerhed for en plads, når barnet bliver 1 år.

Jeg er også meget indstillet på at gå utraditionelle veje for at skaffe flere og for min skyld også gerne billigere pladser. Jeg synes, vi har positive erfaringer med de nye pasningsformer, som er blevet introduceret i de sidste år.

Med en større bredde i tilbuddene bliver der også bedre mulighed for at dække de forskellige behov. Her glæder det mig faktisk, at der er udbredt tilfredshed med ordningerne. Men selv om tilfredsheden er stor, så er udbredelsen, som flere også har været inde på, åbenbart stadig for begrænset.

De statslige regler for fritvalgordningen begrænser i dag en fleksibel ordning, som flere familier kunne gøre brug af. Her mener jeg, at vi igen må prøve at henvende os til staten for at få lavet de nødvendige ændringer, så ordningen opleves både fleksibel og nem at gå til.

For mig er det selvfølgelig stadig vigtigt, at kvaliteten i vores dagpasningstilbud skal være i højsædet. Men derfor skal vi også have plads og rum til at lytte til forældrene og kun etablere alternative tilbud til dem, der selv ønsker det.

En anden form for kvalitet handler om at give personalet gode udviklingsmuligheder. Jeg vil nævne nogle af de gode resultater, som kurserne i sprogstimulering har givet personalet i daginstitutionerne. De foreløbige tilbagemeldinger viser, at sprogstimulering ikke blot er til gavn for børnene, som har brug for det, men for alle børn, som deltager i daginstitutionerne.

På alle serviceområder står vi i dag over for den generelle udfordring, at københavnernes forventer et meget højt serviceniveau. Samtidig er vi naturligvis nødt til at effektivisere og forny, hvis vi skal have mulighed for at prioritere det, som vi gerne vil.

Det stiller store krav til nytænkning, til omstilling og organisationsændringer på alle områder og betyder selvfølgelig, at vi som politikere skal stå med vores politiske ansvar, også når det drejer sig om de svære beslutninger. Her er det, vi skal huske på, at de brugere, som er involveret, ofte faktisk har gode ideer at byde på.

Sidst, men ikke mindst, skal vi også huske at give medarbejderne de nødvendige

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

betingelser for at realisere og følge med i denne udvikling.

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen skal omlægges til en langt mere brugerrettet forvaltning med et bedre serviceniveau. Men denne omstilling forudsætter både adgang til moderne teknologi og opkvalificering af medarbejderne. Fremover vil udfordrende og spændende arbejdspladser være helt nødvendige, hvis vi skal fastholde og rekruttere kvalificerede medarbejdere. Det kræver langsigtede investeringer, som i en privat virksomhed måske ville være en selvfølge, men som faktisk er svære at få realiseret i en kommunal budgetprocedure. Her tænker jeg specielt på det efterslæb, vi har fået oparbejdet på IT-området.

Jeg vil gerne vende tilbage til tidens mest udfordrende politiske opgave: at få omsat vores velstand til velfærd for alle. Det er her en helt afgørende forudsætning, at vi får de mange, der ikke er beskæftiget, ud på arbejdsmarkedet.

Jeg er derfor glad for regeringens udspil med arbejdsmarkedsreform år 2005. Den gode udvikling i beskæftigelsen giver baggrund for, at vi nu også kan koncentrere os om en forholdsvis stor gruppe ledige, både forsikrede og kontanthjælpsmodtagere, som ikke er umiddelbart jobparate. Det er en gruppe, som ikke tidligere har fået tilstrækkelig opmærksomhed, bl.a. fordi vi af gode grunde har sat fokus på de unge og på de jobparate.

I de indledende trepartsdrøftelser om den nye arbejdsmarkedsreform har vi tilsluttet os, at aktiveringen af de forsikrede ledige fremrykkes, så man kan sikre, at de ikke kommer for langt væk fra arbejdsmarkedet, før vi går i gang.

Det er konstateret, at kommunen i stigende grad ser forsikrede ledige, som overgår til kontanthjælp eller sygedagpenge efter et endog meget langt forløb i AF-regi. Mange af de forsikrede ledige kan på linje med kontanthjælpsmodtagerne ikke gøre brug af de ordinære systemer.

Jeg synes, at vi i kommunen har gode erfaringer og tilbud, som kan målrettes yderligere og udvikles i et endnu tættere samarbejde med arbejdsformidlingen. Jeg er indstillet på, at vi i København bør gå foran med ny udvikling og nye ideer i samarbejde med arbejdsformidlingen, de faglige organisationer og de private virksomheder.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

De forslag, der ligger i regeringens udspil med hensyn til aktiveringspladser, fleksjob, skånejob m.v., kan ikke løses af kommunerne alene. Det er nødvendigt at aktivere virksomhedernes sociale ansvar, gerne i et tæt samarbejde med kommunen, f.eks. den udvikling af individuelle aktiveringstilbud, der består af en kombination af praktik i en virksomhed og en kommunal indsats f.eks. i form af undervisning. Den form praktiseres allerede nu i Undervisningscentret for Unge Indvandrere, UCI, og den vil blive yderligere aktuel med den nye integrationslov.

For Københavns Kommune er det vigtigt at gribe chancen, så den positive udvikling på arbejdsmarkedet kan bruges til en tidlig og målrettet indsats, ikke blot af hensyn til kommunens økonomi, men nok så meget, fordi det er af afgørende betydning for københavnernes velfærd.

Hellen Hedemann (F): Det går godt her i København, det har de to tidligere talere lige udtrykt. Nå, vil jeg sige, bestemt ikke alle steder og ikke for alle.

I de fleste kommuner har man indset betydningen af forebyggende arbejde. Der oprustes på det område. I Københavns Kommune lægges der op til, at indsatsen på det forebyggende område nedprioriteres. Der lægges nemlig op til, at familiecentrene skal nedlægges, og at arbejdet overtages af socialcentrene. I København har vi i dag 4 familiecentre, der tilbyder en varieret og lokalt orienteret støtte til familier med det, vi kalder ondt i familielivet, i hvert fald så ondt, at de ikke uden støtte kan klare det selv. Det betyder også, at vi lige præcis har at gøre med den gruppe af bl.a. børn, der er så meget fokus på i disse år, nemlig de svagest stillede.

I vores egen Socialplan, som vi vedtog her i salen i juni måned sidste år, skriver vi:

»Der er brug for flere lokale rådgivningstilbud, der er lettilgængelige for børnene, for de unge og for børnefamilierne. Sådanne rådgivninger skal tilbyde børnene, de unge og børnefamilierne rådgivning, samtaler og andre aktiviteter og på den måde forebygge, at problemerne vokser sig store og voldsomme.«

Den Socialplan holdt ikke længe. Mere end 400 familier benytter tilbuddet fra

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

familiecentrene om året. Er der virkelig nogen her i salen, der tror, at vores socialcentre vil være i stand til at overtage den opgave med de belastninger, det indebærer? ...

(Afbrydelser: Nej). Det gør jeg heller ikke.

Socialcentrene er så pressede, at der er tale om ventelister til alt, hvad der hedder service. I sidste uge hørte jeg f.eks., at socialcentret på Ørnevej har lukket for tidsbestilling, og at en personlig samtale ikke længere er mulig. Nu sidder klienten i den ene ende af røret og sagsbehandleren foran computerskærmen i den anden ende.

Det er ikke det eneste sted, der er problemer. At tænke sig, at københavnere ikke længere har mulighed for at henvende sig på et socialcenter for at få en samtale eller en aftale med en sagsbehandler. Det er ikke længe siden, nogle få måneder, vi vedtog her i salen, at vi ville flytte boliganvisningen ud til socialcentrene ... *(Afbrydelse)*. Ja, det var nok heller ikke godt. Det er SF's opfattelse, at der ikke er ressourcer i socialcentrene til at blive pålagt flere opgaver.

Her den 1. juli i år har kommunerne fået et nyt regelsæt at arbejde efter. Jeg har især skrevet mig bag øret, at den nye lov om retssikkerhed på det sociale område skriftligt lovfæster krav til fastsættelse af tidsfrister for forvaltningsafgørelser, og så præciserer den, at en borger skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag.

Det at borgeren skal have mulighed for at medvirke, dækker over nogle grundlæggende aspekter og hensyn, som er vigtige at få præciseret, og som kan modvirke den passive klientrolle, mange mennesker føler sig hensat i, når de af forskellige årsager henvender sig til en offentlig myndighed.

Vi skal bl.a. sørge for ikke at tage egenansvaret fra borgeren. Men vi skal møde borgeren med respekt og derfor være lydhøre over for f.eks. et eventuelt ønske om sagsbehandlerskift. Nu fremgår det udtrykkeligt af bemærkningerne til loven, at en borger skal have mulighed for inden for rimelige grænser at vælge sin egen sagsbehandler.

Jeg synes, det er spændende tiltag inden for sociallovgivningen, og det har SF's fulde opbakning. Men det betyder selvfølgelig, at vi i udvalget skal sørge for at udstikke

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

retningslinjer, der klart svarer til lovkravene.

De svagest stillede har trange kår i København. Ikke nok med at man vil nedlægge familiecentrene, man lægger også op til en nedlæggelse af 321 dagpladser – jeg gentager: 321 dagpladser – og hvor skal de mennesker så gå hen? Ja, jeg spørger. Jeg ved ikke, om der er nogen her, der vil stille baghave til rådighed. Som lederen af Valdemarsgade skriver: »Denne øldrikkende, højtråbende gruppe med deres mange store hunde vil skabe skræk og rædsel blandt forbipasserende og lokale grupper. Jeg vil gerne vide, hvor BR har tænkt sig at gøre af dem.«

I SF mener vi, at det er aldeles uforsvarligt at lade dem sejle deres egen sø. SF vil også gerne være med til at hjælpe denne gruppe af vores svageste.

I torsdags var vi i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget på institutionsbesøg, og vi var bl.a. på besøg på Sundholm, og dér blev vi også præsenteret for deres behandlingsafdeling.

Jeg har boet og arbejdet i Botswana og Zimbabwe i det sydlige Afrika i 5 år, og jeg har aldrig nogen sinde siden troet, at jeg igen skulle se mennesker bo under så kummerlige forhold. Afdelingen er så nedslidt og kondemnable, at det for mig at se er aldeles håbløst at blive bare nogenlunde rask i sådanne omgivelser. Jeg vil gerne opfordre jer alle sammen til at besøge Sundholm. Bagefter vil jeg gerne have at vide, om I synes, man kan spare dér.

Så vil jeg sige noget om daginstitutionerne. SF vil selvfølgelig stadig væk være med til at sikre pladsgarantien på børnepasningsområdet. Men forældre uden pasningsmuligheder er pressede, og de stiller sjældent krav. Flertallet herinde ønsker som regel de på kort sigt billigste løsninger. SF kræver kvalitet i pasningen, og det vil først og fremmest sige stationære daginstitutioner i form af vuggestuer og børnehaver.

Et stort og tyngende problem i København er mangelen på egnede byggegrunde. Derfor har man op igennem 1990'erne overfyldt de nuværende institutioner, og man har valgt ved nybyggeri at opføre mammutinstitutioner med plads til 100-200 børn. Derudover er der etableret institutioner i lejligheder i eksisterende byggeri.

Disse forhold tilsammen betyder, at København formentlig har det mindste ude-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

og indeareal pr. barn i hele landet. Det er tidligere vedtaget her i BR, at der skal være 3 m² pr. vuggestuebarn og 2 m² pr. børnehave- og fritidshjemsbarn i grupperummene.

I disse kvadratmetergrænser regnes alt med lige fra personalets rygerum til køkkenet. Der er ingen nedskrevne krav til størrelsen af udearealet, men ved nybygning af institutioner tilstræbes et samlet ude- og indeareal på ca. 10 m² pr. barn. Til sammenligning kan jeg sige, at man i Sverige har et krav om, at der skal være 25 m² areal pr. barn tilsammen ude og inde, og det gennemsnitlige indeareal i grupperummene er 8 m² pr. barn.

Stadslægen i København har undersøgt pladsforholdenes betydning for sygeligheden i de københavnske vuggestuer i 2 perioder, hver af et års varighed. Den seneste er fra 1993 til 1994. Der indgik 24 vuggestuer i undersøgelsen, der omfattede 918 børn. Stadslægens konklusion var, at pladsforholdene er af væsentlig betydning for sygeligheden blandt vuggestuebørnene. Således er sygeligheden blandt 0-3-årige i daginstitutioner mindre, hvor grupperumsarealet er stort i forhold til antallet af børn. Forøgelse af antallet af børn i vuggestuer bør derfor kun ske ved en samtidig forbedring af børnenes pladsforhold.

Her i byen sker merindskrivningen efter 2 modeller. Den ene ved at fylde flere børn ind i de eksisterende lokaler, den anden ved tilknytning af en bus, en såkaldt rumlepot, som kan tage 20 børn, og så kører man omkring med dem året rundt i al slags vejr.

En rumlepot er ikke en udflytterbørnehave, men den er selve børnehaven. Den kører rundt til forskellige rasteplasser, hvor den kan parkere, og hvor børnene kan slippes løs. Mens bussen kører, sidder børnene fastspændt, og er det meget dårligt vejr, er det børnenes eneste opholdssted. Det er der nogle, ja faktisk flertallet her i Borgerrepræsentationen, der kalder for et pædagogisk tilbud. Det gør SF ikke, og vi er fortsat mod denne løsning.

I budgetudspillet indgår også et forslag om at nedsætte åbningstiden for mange, 180 daginstitutioner, et udspil, der er i direkte modstrid med forældrenes behov netop i en tid, hvor der tales om fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Samtidig betyder den nedsatte

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

åbningstid jo også, at der skal fyres personale. Jeg kan ikke få tingene til at hænge sammen. Også her må SF sige fra.

Så vil jeg sige lidt om narkoområdet. I SF mener vi stadig væk, at der bør indføres forsøg med lægeordineret heroin til gamle, syge narkomaner. Også den gruppe har krav på et værdigt liv. Vi har jo længe ønsket sådan et forsøg, og vi har lyttet til resultaterne af evalueringen af forsøgene i Schweiz, som blev positivt evalueret, om end knap så positivt som i Holland. Derfor mener vi i SF ikke længere, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bør være så nervøs ved forsøget, og vi vil her engang i efteråret stille forslag om, at forsøgene etableres.

Til allersidst vil jeg sige et par ord om samarbejdsformen i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget, og det vil jeg, fordi jeg i torsdags hørte borgmester Thustrup Hansen udtale sig om, hvor forskelligt han opfatter arbejdsformen i Kultur- og Fritidsudvalget sammenlignet med Økonomiudvalget.

Jeg har jo kun prøvet arbejdsformen i ét udvalg, men jeg kan så konstatere, at der lider vi nøjagtig den samme kranke skæbne som i Økonomiudvalget: Vi har som regel 7 embedsmænd bænket omkring borgmesteren og det ovale bord, og de taler meget og længe og mindst halvdelen af tiden.

Så selv om jeg er ny, har jeg en fornemmelse af, at arbejdsformen i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget bestemt ikke er ny. Men jeg har da det fromme håb, at det vel på et tidspunkt må blive politikerne, der taler, og embedsmændene, der lytter.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Man kunne jo prøve at bytte formand i en periode og se, hvordan det ... Det var bare, medgivet, en løs tanke.

Johannes Nymark (A): I mange år oplevede vi en nærmest statisk situation i København. Byggeriet lå stille, og byens overborgmester måtte gang på gang ud med tiggerstaven. Det er en situation, der har ændret sig, og det har mange naturligt nok kommenteret her i aften.

Men jeg tror på, at den positive udvikling, vi oplever nu, er kommet for at blive,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

også på lidt længere sigt, og ikke blot er et forbigående fænomen. Der er skabt en reel tillid til byen og dens erhvervsudvikling.

Jeg kan i en parentes ikke lade være med at gentage, hvad flere allerede har sagt om Københavns økonomi, at det er værd at understrege, for at vi ikke bliver misforstået, at nok er der ved at være balance, men det meget omtalte overskud er skabt ved hårdt arbejde og seje besparelser i alle forvaltninger og i bydelene.

Det vil jeg overføre på byggeriet. Også her er der tale om et langt og sejt træk. Det er ikke mange år siden vi måtte klappe i hænderne, hvis blot en enkelt bygherre dukkede op. I den situation er det svært at skabe helheder. Der måtte enkeltprojekter til for at skabe en tro på, at der overhovedet kunne bygges i København.

Her vil jeg godt kaste mig ud i det og bruge eksemplet med det kommende hotelbyggeri på Kalvebod Brygge. Jeg har betegnet projektet som acceptabelt. Men for Socialdemokraterne har det spillet en helt afgørende rolle, at vi længe har efterlyst nyt hotelbyggeri i København. Så kan vi ikke holde til som by passivt at se til, at det vistnok syvende hotelprojekt på kun 14 år på samme byggegrund køres i sæk. Det handler om at holde fast i tilliden til, at der kan realiseres projekter i København. Jeg tror, den tillid er skabt.

Til gengæld mener jeg også, at vi nu er nået til et punkt, hvor vi kan stille krav om tænkning i større helheder. Kommuneplanen er et udmærket instrument til at skabe helheder. Vi må lægge vægt på, at de enkelte projekter er æstetisk tilfredsstillende og kan klæde området.

Som tidligere nævnt har vi oplevet en lang årrække med meget lidt byggeri. I stedet er der gjort en stor privat og offentlig indsats for at renovere eksisterende bygninger. Der er gjort og gøres en stor indsats for at værne om de ældre dele af byen.

Men vi er måske vænnet af med bygge nyt, for meget tyder på, at vi tænker alle sammen uhyre traditionelt. Der må være flere kræfter blandt arkitekter, som har fantasi og evne til at skabe et byggeri, som i mange år vil kunne vidne om en københavnsk byggeperiode fra tiden omkring årtusindskiftet.

Jeg vil opfordre måske ikke mindst den yngre generation af arkitekter til at turde

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

sætte fantasien i gang. Lad os fortsat værne om det gamle København, men det nye København, som vil blive bygget i de nærmeste år, må bygges i et nutidigt og fantasifuldt arkitektonisk sprog. Så må vi som politikere til gengæld være forberedt på, at der kan opstå endda voldsom debat om projekter. Det vil nok også være nødvendigt en gang imellem at tage en chance.

Alt dette kræver, at vi i vores politiske arbejde ikke lader os slå af pinden af de hurtige stemninger i offentligheden, som gang på gang opstår på dette felt.

Dette lille indlæg i den brede budgetdebat for at få lejlighed til opfordringen til, at der arbejdes med at skabe en arkitektur, som i stil og fantasi bygger det nye København. Eftertiden bør kunne sige, at de kunne nu bygge i København, dengang omkring årtusindskiftet.

Ole Hentzen (C): I min gruppefælles fravær, det er Grete Henius, som har forfald i aften, har jeg lovet at oplæse Grete Henius' tale på det sundhedsmæssige område, og det starter jeg så på nu.

Her er overskriften »Om igen«. Kommunehospitalet skal lukkes, adskillige plejehjemspladser skal nedlægges, kvinder, der har født på et HS-hospital, skal sendes hjem få timer efter fødslen. Rekreations- og genoptræningscentret Montebello skal lukkes, ventelisterne vokser, og hjemmehjælpen svinger.

Hvad er det, der sker i vores sundhedsvæsen? I hvert fald kniber det åbenbart med hovedregningen. Ingen – og jeg gentager: ingen – har regnet ud, hvad det kommer til at koste i kroner og øre at gennemføre de her nævnte lukninger og nedlæggelser. Så har jeg endda set helt bort fra de menneskelige omkostninger.

Kommunehospitalet har i en årrække taget sig af genoptræning af hovedsagelig ældre patienter, som efter længere tids sygdom bogstavelig talt skal bringes på fode igen. Muskler svækkes jo efter selv ganske kort sengeleje, og mange af patienterne er helt uden netværk og derfor ude af stand til at klare sig hjemme alene i den første tid efter udskrivning fra hospitalet.

Der vil så i stedet for blive tale om at servicere patienten med flere timers daglig

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

hjemmehjælp a ca. 200 kr. pr. time og flere timers døgnsygepleje a ca. 300 kr. pr. time. Hertil kommer så lægebesøg og meget andet. Nogen egentlig genoptræning bliver der slet ikke tale om.

På grund af den passive pasning og på grund af ensomhed bliver patienten stille og roligt mere og mere plejekrævende, og nu bliver det for alvor dyrt. Boligen skal ændres, dørtrinene fjernes, badeværelserne forandres, alarmer installeres og madudbringning etableres. Plejehjem er nu løsningen, og patienten vil gerne ud af sin isolation. Men der skal nedlægges plejehjem, så der er ikke plads.

Når man betænker, at en plejehjemsplads koster under 1.000 kr. pr. dag, hvoraf beboerne i øvrigt selv betaler en lille del, er det økonomisk uansvarligt ikke at sørge for plads til de mest plejekrævende borgere.

Det er nogenlunde lige så økonomisk uansvarligt at nedlægge Montebello, fordi et kort ophold her netop kan være det, der får en alvorligt syg patient til at komme så meget til hæfterne, at en nogenlunde normal hverdag og arbejdet kan genoptages.

Det hævdes, at det er for dyrt at have Montebello, men det er jo heller ikke gratis at få fysiurgisk behandling i København, hvor kommunen ofte betaler for transporten frem og tilbage med patienten. Det må i øvrigt være muligt at få lov til at opkræve et mindre beløb til flybilletten til Spanien. Masser af borgere har jo råd til at foretage flere årlige udenlandsrejser, så de vil naturligvis med den største glæde betale noget for at få det bedre.

Kommunen sparer samtidig alle de tidligere nævnte hjemmehjælpsydelse m.v., så det kan sagtens blive dyrt for København at spare Montebello væk.

Endnu et mærkværdigt sommerpåhit på sundhedsfronten er ønsket om at sende kvinder hjem fra hospitalet, få timer efter at de har født. Mennesker, der føder den slags sære ideer, må være helt ude af trit med virkelighedens verden, som man ellers let kan stifte bekendtskab med, hvis man bevæger sig hen i nogle cirkler, man måske ikke færdes i til daglig. Der vil man kunne opleve dårlige boliger, fjernt fra omegnens muntre villaer, uden ordentlige sanitære forhold, unge og måske enlige mødre aldeles uden pårørende, så de kan få den hjælp og støtte, som er nødvendig.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Det kostbare ved en fødsel er de mange forudgående svangerskabsundersøgelser og selve fødslen. At lade moderen og barnet blive nogle få dage på en barselshvileafdeling koster så lidt i forhold til den omkostning, der vil følge af, at moderen i stedet for fred og ro får nogle langvarige problemer i form af underlivslidelser, ammeproblemer eller måske psykiske problemer på grund af manglende søvn i det første par dage efter fødslen, hvor kroppen er i vildt oprør. Så om igen, sundhedsvæsen.

Med hensyn til Plejeboligplanen har jeg lovet at sige, at Den Konservative Gruppe vil have større sikkerhed for, at ventetiden – det er altså dem, som i øjeblikket venter hjemme, men også dem, der ligger på hospitalerne og venter derpå – ikke må stige, men meget gerne falde. Vi indser derfor, at vi i forhandlingerne må opnå, at der skal ske en vis forskydning ved igangsættelse af de nedlukninger af plejehjem, der ligger i den foreliggende Plejeboligplan.

Derved vil vi gerne signalere, at vi står ved, at vi skal skaffe tidssvarende plejeboliger i København, men vi må finde på en vis forskydning, således at det nybyggeri, der er i gang, når at blive færdigt, inden vi begynder at tynde ud de andre steder for at bygge dem om til tidssvarende boliger.

Det var så sundhedsområdet – på Grete Henius' vegne. Jeg skal derefter gå over til at tale om det, som beskæftiger mig, nemlig Bygge- og Teknikudvalget. Det er selvfølgelig et helt andet let område i relation til omkostninger, men også det rent menneskelige, end det, vi ellers har hørt tale om tidligere, som selvfølgelig er de basale krav og serviceydelser, vi skal stille op over for borgerne.

Hvis man spørger københavneren: Hvordan vil du egentlig have din by? så tænker jeg i relation til svaret kun på, om jeg så må sige de fysiske rum, for så vil jeg nok svare, jamen det skal være en ren by, den skal selvfølgelig også være grøn. Jeg vil ikke have nogen huller i vejene, og der må heller ikke være nogen på cykelstierne. Der skal i hvert fald ikke være for mange biler, men der skal være plads til min bil, og der skal i hvert fald også være parkeringsplads til alle dem, der skal komme og besøge mig i løbet af weekenden eller om aftenen.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Og så skal cyklisterne i øvrigt lære at overholde færdselsreglerne, for de kører alle de steder, hvor de ikke må, inklusive på fortovene. Jeg vil selvfølgelig også have nye, tidssvarende boliger, men de må helst ikke genere, mens de bygger dem, altså ikke nogen generende byggearbejder.

Vi vil selvfølgelig have tidssvarende kloakker og nye vejbelægninger, men det må være muligt at lave dem om natten, hvor det ikke generer, for vi vil ikke have de her byggearbejder. Vi vil også gerne have nogle prangende og nye, flotte byggerier i vores by, men de skal helst ikke lige ligge dér, hvor bygherren har planlagt, de skal ligge. Vi skal nok finde nogle andre steder, hvor de ikke generer så meget men i øvrigt er kønne.

Det er vel nok ligesom holdningen på det område, vi er inde på her. Det er det lette og det følsomme, vi alle kan snakke med om. Vi har alle en mening om, hvor rent der skal være, hvor grønt der skal være, hvor højt der skal bygges, og hvor lavt det i øvrigt ser grimt ud.

Her snakker vi altså om, at vi ligesom skal prøve at få nogle servicemål for en by, der ligesom tilfredsstiller noget blødt i en hel gruppe af mennesker, som har forskelligt syn herpå. Men jeg tror, alle er enige om, at vi selvfølgelig skal have en renere by, og selvfølgelig skal vi ikke have nogen hullede veje og cykelstier, for det er brandirriterende og føles, som om det er et billigt samfund, vi har.

Det er jo egentlig mærkeligt at komme rundt i verden og se andre storbyer fungere med en renholdelse, som er milevidt fra det, vi har i København i dag. Vi var nogle stykker, der var med Byfornyelsesselskabets bestyrelse nede og besøge Wien og se på en masse byggerier og kom ganske meget rundt omkring i byen.

Det er ufatteligt at gå rundt i store dele af Wien på ethvert tidspunkt af døgnet – jeg vil gerne medgive, at jeg også har bevæget mig på tidspunkter, hvor der måske ikke var så mange andre spadserende på vejen – hvor der er rent, og der går mennesker med en lille kost og gør rent efter det, der eventuelt måtte være blevet smidt. Det er ikke bare et spørgsmål om en mere intensiv rengøring. Det er også spørgsmål om en kultur hos de mennesker, der bor i den pågældende by. Man sviner ikke, fordi der er rent i forvejen.

Så er det selvfølgelig også noget med at få diskuteret i denne by, om antallet af

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

affaldskurve er tilstrækkeligt, og om de står de rigtige steder, eller om de er placeret der, hvor stadsarkitekten mente, at dér kunne de stå rimelig fredeligt, for dér var der ingen, der kunne se den, og der generede det ikke æstetikken. Men det er nu engang funktionen, der er vigtigere, end hvor de måtte stå bedst placeret ud fra et æstetisk synspunkt.

Det hjælper selvfølgelig heller ikke noget at have mange affaldskurve, hvis de ikke bliver tømt. Det virker lige så negativt på folk at vade forbi en stor papirkurv, som er fyldt til randen, så man ikke kan komme af med sit papir, eller hvad man nu ellers måtte have, fordi man gerne vil vise sit samfundssind og holde tingene rene.

Vi vil også alle sammen gerne have en grøn by, men når man stiller folk det meget nærliggende spørgsmål: Hvor mange træer skal der plantes, og hvor skal de plantes? så får man lige så mange svar, og det kender vi jo til. Men hvis man bare spørger: Skal vi have en grønnere by? så er svaret hver gang: Ja selvfølgelig skal vi have en grønnere by. Hvad mener du med det? Skal vi have flere hække eller flere potteplanter i de offentlige bygninger, eller hvad er det for noget? Nej, der skal være flere træer, siger folk.

Så kender vi jo, vi der har været i forsamlingen i nogle år, diskussionerne, når træerne bliver hevet ned, vi havde den på Højbro Plads, der var en meget intens debat. Det er ufatteligt, så mange timer der kan bruges i denne forsamling på det, men det viser noget om, hvor følsomt et emne det er. Det er noget, der optager befolkningen, og det er et meget let overskueligt område, som alle kan leve sig ind i.

Gudskelov har vi fået træer på Højbro Plads igen, siger jeg, og der er sikkert nogle i denne forsamling, der siger: Vi får dem nok ned, når prøveperioden er væk igen, og det håber de så på. Det får vi så en afstemning om, og de, der ikke var med i den gamle afstemning, kan så se frem til den nye afstemning.

Vi har et tilsvarende problem på Kongens Nytorv. Meningerne vil være lige så delte, skal der være nogle træer, skal der være mange træer, skal der være en række, to rækker eller fire rækker eller hvad, vi har masser af varianter.

Jeg tror bare, vi skal vedgå os den bevidsthed, som befolkningen har: De vil have en grønnere by. Om ikke andet må vi, hver gang vi er nødsaget til at fælde alle disse

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

træer på grund af elmesyge, se at få nogle andre op, for folk vil have en grønnere by.

Vi fik jo udsendt nogle løfter i forbindelse med kommunevalget. Det ser ud til, at det ene løfte vedrørende bevarelse af Kommunehospitalet har nogle svære problemer med at blive opfyldt.

Det bringer mig til det andet løfte, som ligesom blev afgivet i forbindelse med valget. Det var, om »Den sorte bæ«, der midlertidigt er placeret på Rådhuspladsen, skal bevares eller ikke skal bevares.

Jeg kan sige fra konservativ side lige så klart, at vi ikke vil gå til befolkningen og sige, at den bæ får lov til at blive der, fordi denne bys valgte ikke tør følge op på den beslutning, der er truffet. Der er truffet beslutning om, at den skal væk. Det kommer til at koste et antal midler, ja, det gør det, og så må vi finde dem. Men man skal ikke rende fra løfterne konstant, fordi hvis vi bruger den økonomiske undskyldning, så kan vi bruge den fra nu af og til evig tid på alt, hvad vi foretager os i denne forsamling.

Hvis vi overhovedet skulle bruge økonomi som nogen som helst løftestang, så er der ikke noget fornuftigt menneske, der overhovedet ville lukke Kommunehospitalet. Hvordan tør han sige det? Ja fordi jeg har selv siddet i forsamlingen, hvor der blev ofret en investering på op til 100 mill. kr. Så alene af den grund er det fuldstændig galimatias at lukke Kommunehospitalet, for de penge afskriver vi den dag man vælger at lukke Kommunehospitalet. Det er lige så smerteligt, som hvis »Den sorte bæ« får lov til at blive der.

Peter Martinussen, som var ordfører for Socialdemokratiet, kom til at bruge et citat om, at en pessimist er en, der ser sig til begge sider på en ensrettet vej. Inden for det område, som vi nu beskæftiger os med inden for Bygge og Teknik og her med trafikafviklingen, kan jeg kun sige, at jeg håber, alle københavnere er pessimister, når de bevæger sig uden for deres hjem, fordi der er det absolut nødvendigt, at man ser sig til begge sider, når man færdes på ensrettede veje og på fortove, for cyklisternes hærgen er af et sådant omfang, at det er livsfarligt, hvis man ikke ser sig til begge sider.

Så der er man måske ikke pessimist, men der er man nok realist, og det håber jeg alle vil være, for ellers sætter man liv og helbred på spil.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Vi vedgår den boligpolitiske målsætning, hvor det også er blevet sagt fra overborgmesterens side og gentaget af andre, at vi skal fortsætte den byfornyelsesindsats, som kommunen har igangsat, også de kvartersløftprojekter, vi har igangsat. Vi vil have en større boligmasse, altså større boligenheder, for det er det, som er med til at vende udviklingen i positiv retning økonomisk for byen. Der skal være mulighed for, at de bæredygtige familier med børn også kan finde den bæredygtige attraktive bolig her inden for kommunens rammer.

Vores vidunderlige trafikpolitik venter naturligvis på, at vi får en beslutning om en havnetunnel. Det bliver også en beslutning, som kommer til at trække noget vand i øjenkrogene hos nogle i denne forsamling og kommer til at splitte byen op i nogle lejre.

Men hvis man spørger folk, om de vil have en lettere trafikafvikling gennem byen, så er svaret entydigt ja. Og så ved vi også alle, at der desværre må en havnetunnel til. Når jeg siger »desværre«, så er det, fordi jeg forudser, at både tilkørsels- og frakørselsforholdene i enderne på denne tunnel vil give os nogle valg, som vi må træffe på det tidspunkt, og de valg vil ikke være populære i nærområderne, derom er der ingen tvivl. Men den vil gavne byen som helhed, derom er jeg heller ikke i tvivl.

Vi ser selvfølgelig frem til, at Vester Voldgade bliver åbnet igen, således at forureningen kan finde et normalt leje på hele H.C. Andersens Boulevard og oppe ved Jarmers Plads, hvor alt ligesom er gået i stå, og hvor bilerne holder konstant og oser.

Det er den samme effekt, man opnåede dengang på Christianshavn, og hvor de stakkels beboere ligesom har lært, at i miljøets navn er det, der tæller, antallet af biler, der holder og oser. Bare det færre er bedre end at de kører. Så oser de godt nok mindre, men så tæller de helt i statistikken som færre biler. Vi håber da, at den realisme også snart når frem til visse dele af Socialdemokratiet, at en glidende afvikling af trafikken er en langt mindre miljøbelastning af byen end biler, der holder i kø og venter på at komme 10 meter frem.

På vores budget findes der også en investeringsplan og en enkelt driftsbevilling inden for den forbrændende virksomhed, og det er det krematorium, der er planlagt ude på Bispebjerg. Det var et projekt, som for en del år siden startede med ca. 40 mill. kr.,

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

og hvor sluttallet nu slet ikke tør nævnes. Så det eneste, man ved op til nu, er, at selve projekteringen af denne nye forbrændingsanstalt, altså krematoriet derude, er over 11 mill. kr., og vi snakker kun projektering, vi snakker slet ikke anlæg endnu.

Vi har allerede bevilget, jeg tror, det er 5 eller 6 mill. kr. til dette projekt, og på dette års budget er der igen en driftsbevilling til projektering på det samme beløb. Så det er i alt 11,2 mill. kr., vi foreløbig har brugt til projektering af dette projekt, uden at vide, hvad det rent faktisk kommer til at koste, og om der ikke i mellemtiden er fundet den løsning, som ikke mindst Amagerdelen ønskede i samklang med Dragør og Tårnby sogne.

Det går vi ind for. Vi ser det som en nødvendighed, at man selvfølgelig opfylder de miljøkrav, som man allerede dengang, i 1995, brugte som løftestang for projektet, at det var livsnødvendigt, at man her og nu fik udskrevet arkitektkonkurrence og fik det igangsat, fordi miljøkravene var af en sådan art, at man ville lukke det næsten i 1996 og 1997.

Nu snakker vi altså en investering i 1999 til yderligere projektering inden for disse 5-6 mill. kr., så alle kan gætte sig til, hvornår denne forbrændingsanstalt i givet fald måtte være færdig, og det bliver efter, at denne Borgerrepræsentation har måttet bevilge et millionbeløb, og mit gæt er ekstra 60, 70, 80 mill. kr.

Jeg synes, vi endnu en gang skal overveje, om det er den løsning, som denne Borgerrepræsentation egentlig vælger på dette område, som selvfølgelig er en service, vi skal tilbyde vore borgere, derom ikke nogen tvivl.

Vores brandvæsen er noget af det sidste, jeg skal sige noget om.

Jeg synes selvfølgelig, det er overordentlig positivt, at man i brandvæsenet har opnået den samme effekt på sygefraværet, som vi tidligere opnåede for resten af de offentligt ansatte i Københavns Kommune, nemlig at når vi begyndte at tale om det fra denne talerstol og debattere, hvorfor der var så højt et sygefravær, så faldt sygefraværet.

Det er jo positivt, ikke bare for de ansatte ved at de bliver mere raske, men også for byens økonomi, der derved får det væsentligt bedre. Som bekendt betyder en enkelt sygedags reduktion 200 mill. kr. på byens budget, så det er ikke småpenge, vi snakker

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

om her.

Den effekt er vi også ved at opnå nu på brandvæsenet, De har faktisk sat sig som mål, at deres sygefravær også skal falde, og som et delmål vil de arbejde på, om de måske skulle nå ned på det samme sygefravær som resten af kommunens ansatte, når statistikken oven i købet renses for det naturligt højere sygefravær, de måtte få på grund af deres belastende arbejdsforhold.

Det er et smukt mål i sig selv at nå ned på det samme sygefravær som resten af kommunens offentligt ansatte, uanset hvor de måtte være. Jeg klapper i mine små hænder, for det er jo også millioner, vi dér snakker om. Det tæller faktisk ganske meget inden for brandvæsenet, hvis man kan bringe sygefraværet ned på grund af disse vagtforhold, som de har, som gør, at det er ganske dyrt at få afløsere ind.

Vi har selvfølgelig også håb om, at de kunne tænke sig at få de samme overenskomstforhold som andre kommunale brandvæsensfolk, altså med den overenskomst, som Kommunernes Landsforening indgår med disse. Jeg er ikke så håbefuld med hensyn til, at de ønsker at ligne resten af landet, fordi de har altid været noget særligt. Men det vil da selvfølgelig også forbedre mulighederne for, at økonomien inden for brandvæsenet ville kunne hænge sammen uden at skulle have finansiering fra andre dele af forvaltningen inden for Bygge og Teknik.

Derfor virker det også lidt underligt, at den aftale om akutambulancer og sygetransport, som er indgået med HS, pludselig viste sig ikke at være en kontrakt, men en aftale, som man faktisk bare kunne træde ud af, fordi det er en aftale, som betyder, at man i »vores« budget – »vores« i citationstegn, fordi alt jo er kommunens – inden for Bygge og Teknik faktisk ligger og finansierer akut sygetransport og akutambulancerne, som ellers burde ligge inden for Sundhedsforvaltningen. Og det er ikke hundredtusinder, vi snakker om, det er millioner, vi snakker om.

Det er jo lidt grotesk, at denne forvaltning skal ligge og finansiere, hvad det koster at køre med ambulance for HS, og ikke engang kan få dækket sine naturlige omkostninger. Vi snakker ikke her om at skulle have noget overhead, det er bare de reelle omkostninger, der skulle være dækket.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Så vi ser frem til, at denne aftale selvfølgelig afbrydes og at det sendes i udbud, hvor vores ambulancevæsen kan byde på det på lige fod med andre, og det bliver så nok Falck, der i givet fald kan løse opgaverne rent størrelsesmæssigt. Men jeg kan kun sige, at brandvæsenet er fortrøstningsfuldt med hensyn til, at de kan vinde en sådan licitation og samtidig få dækket de omkostninger ind, som de reelt har ved det pågældende område.

Til hovedstadsreformen skal jeg bare knytte den bemærkning, at for De Konservative er det væsentligt, at man ikke hen over hovedet på København beslutter sig til nogen form for løsning. Vi er inderligt imod den lille løsning. Det kan også være, vi ender med at være imod den store løsning, fordi det, der er væsentligt for os, er, at vi kommer med ved bordet for at diskutere opgaverne.

Hvad er det, denne by har brug for i de næste årtier? Det er måske ikke en amtsstruktur, som vi kender det, men det er en opgaveløsning på regionplan for, at man skal gribe den enestående chance, som vores placering og den udvikling, der er i gang, i øjeblikket betinger.

Her tænker jeg selvfølgelig på åbningen af vores grænse til Sverige med denne bro, som vil give et samlet pres og forhåbentlig derved også flere arbejdspladser og yderligere velstand til københavnernes.

Jeg tænker også på Ørestaden, som i løbet af ganske få år vil besidde ganske mange arbejdspladser, og som derved også vil med ... nu mangler jeg ordet ... (*Tine Peters: Medbringe*) ... medbringe, det kan man ikke sige ... medføre yderligere vækst her i regionen. Så derfor bliver vi nødsaget til at have ... Jeg takker Tine Peters. Det var meget lækkert. Det skal jeg honorere ved en senere lejlighed i enrum ... (*Tilråb: Det vil vi godt høre noget om*). Ja ikke alt får borgmesteren at vide.

Men det er klart, at denne region har brug for, at vi nu understøtter den udvikling, der allerede er igangsat, og at man ikke prøver at bremse os ved at presse os ned i nogle gammeldags grænser, som jo bare vil hæmme udviklingen, måske til gavn for nogle vestjyske amtsborgmestre, og det kan da selvfølgelig være sundt nok, hvis de skal have pudset deres ego, men der må være en anden måde, vi kan gøre det på, frem for at

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

bremse hovedstadens udvikling. For hvad der er godt for hovedstaden, har jo vist sig at være godt for resten af landet.

Mikkel Warming (Ø): Besparelser kan koste liv, i hvert fald når det er Københavns Brandvæsen, som rammes af sparekniven, for brandvæsenet rammes jo også af den 2 pct.s grønthøster, overborgmesteren og de borgerlige partier har sat i sving i forbindelse med dette og det sidste års budget.

Det betyder, at der har manglet 14 mill. kr., som var essentielle blot for at opretholde det nuværende beredskab, som er vedtaget i Borgerrepræsentationen, tiltrådt af Beredskabsstyrelsen som værende det nødvendige beredskab for brandvæsenet i en by af Københavns størrelse og med de ting, der findes i København.

Vi ved, at et manglende beredskab kan koste liv. Hvis nogen er i tvivl, så læs blot nogle af de eksemplarer af tidsskriftet Brandmanden, som venligst ligger til vores orientering ved forskellige BR-møder.

Nogle af de her 14 mill. kr. har man nu hentet hjem ved at lave en aftale med Frederiksberg Kommune, hvis det vel at mærke godkendes i Indenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen. Det er en aftale, som vi er med i, fordi beredskabsniveauet opretholdes, og det synes vi er fint.

Andre 6 mill. kr. var Ole Hentzen eller Henius, eller hvem det nu var, jo inde på kunne hentes via at HS faktisk betalte, hvad det kostede for den ambulancekørsel, man har i Københavns Brandvæsen udført for kommunen.

Vi mangler bare stadig penge. Det interesserer tydeligvis ikke borgmesteren så voldsomt. For borgmesteren for området er det åbenbart vigtigere at komme med de store ideologiske armbevægelser, nemlig at privatisere uden hensyn til det niveau, der er i Københavns Brandvæsen, uden hensyn til det gode arbejde, der udføres. I stedet skal et privat firma foræres et reelt monopol her i landet. Er det liberalt? Næh. Giver det bedre service? Formentlig ikke. Giver det penge til private firmaer? Ja, det gør det.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Brandvæsenet er et eksempel på, hvor grotesk grønthøsteren kan køre i kommunen, og det viser tydeligt, at enhver tale om, at der er overskud i København, er i modstrid med sandheden, for nu at sige det meget, meget pænt.

For os i Enhedslisten er det vigtigt med et højt beredskabsniveau, specielt hvis man tænker fremad. Den udvikling, der er i København i øjeblikket, metroen der etableres, udbygning på havnefronten osv., osv. betyder, at vi faktisk skal have et højere beredskabsniveau i brandvæsenet, end vi har i dag, hvis man skal kunne klare de udfordringer, der ligger i byens fremtid.

Nu er det ikke os, der har gennemført f.eks. minimetroen. Men når nu de, der har gjort det, ikke vil tage ansvaret for det, så vil vi godt tage ansvaret for, at brandvæsenet bliver i en tilstand, får et niveau, som er nødvendigt for at kunne klare de udfordringer, der ligger, for at kunne opretholde et højt niveau, for at kunne have korte udrykningstider osv., osv., osv.

Borgmestrene Pind og Kramer bliver meget lyriske, når de beskriver byens udvikling, oplevede vi i torsdags. Og vi får at vide, også af Preben Bille-Brahe i dag, at vi bare er imod. Det er da rigtigt nok. Den udvikling, de herrer Pind og Kramer – og Nymark, skulle jeg måske have med, han er dog ikke borgmester – står for, er vi imod, for det er en udvikling på bekostning af københavnernes og ikke for dem.

Det er en træt, gammel vækstfilosofi, når det er allerværst. Der kommer en bygherre, der vil bygge noget fantasiløst kontorbyggeri på havnearealet. Ja, siger man, lad os endelig få noget mere af det.

Man satser entydigt og alt, hvad man har i kommunen, på et fantasifoster ude på Amager Fælled, der hedder Ørestaden, som Ugebladet Mandag Morgen lige har analyseret kan risikere at blive en gældsfuld af rang for kommunen, hvis udviklingen bliver bare lidt mindre optimistisk i forhold til det, som Ørestadsselskabet selv har regnet med.

Man fører en trafikpolitik, hvor det er bilernes behov, der er i centrum, senest med Kongens Nytorv, hvor der skal laves parkeringskælder, med en havnetunnel, som gør det nemmere at køre ind i byen og ud på Amager oppe nordfra, hvor det er hensynet til

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

trafikkens afvikling og ikke mennesker, der er i centrum. Se bare den kollektive trafikplan for HT, vi diskuterer i øjeblikket.

Det er vel næppe nogen hemmelighed, at det, det hele handler om for det politiske flertal, der står bag denne udvikling i København, er, hvordan man kan undgå at tage ansvaret for noget som helst, undgå at tage ansvaret for en stigning og at få passagertallet i den kollektive trafik til at stige, undgå at tage ansvaret for, at hvis det ikke sker, hvilke muligheder har man så for at få trafikmængden, altså privatbilismen, ned. Det vil man ikke, det vil man ikke binde sig til.

Det er jeres udvikling med et udtryk, jeg med tilladelse forhåbentlig låner fra SF: Det er ikke vores. Det er en udvikling, hvor byens såkaldte ledelse ligger på maven og logrer, hvis en bygherre kommer og præsenterer et projekt som nu f.eks. hotellet på Kalvebod Brygge, som den socialdemokratiske gruppeformand var oppe og tale om. Jeg opfattede Johannes Nymarks indlæg som én lang undskyldning på forhånd for, at man siger ja til noget, som man ved er grimt. Man ved, det er rædselsfuldt, man ved, det vil skæmme havnefronten, men det er acceptabelt. Vi må vise tillid, vi må have skabt tillid.

Hvad er det for en udvikling, vi sætter i gang, når I ikke tør stille krav til, hvordan vores by skal se ud, men siger: Nu er der et projekt, så må vi hellere sige ja til det.

Den udvikling er Enhedslisten imod. Vi ønsker en anden by, hvor det er københavnernes, det er menneskers behov, der er i centrum, hvor det er en anden planprocedure, en anden planpolitik med andre værdier, en planpolitik, som er demokratisk, hvor man hører på de indsigelser og indvendinger, der kommer fra borgerne, når sager er i høring. Hvor det ikke, som det jo alt for ofte er, viser sig, at de planhøringer og planprocedurer, vi har, er ren pseudo, fordi flertallet er på plads, man kører bare tingene igennem uden at lytte.

En by, hvor det er den kollektive trafik, der dominerer, hvor der er plads til at være på fortov og pladser, hvor luften er ren, og hvor træerne blomstrer langs vejene, hvor havnen er levende med boliger og kulturinstitutioner, hvor det nye og det gamle, også arkitektonisk, går hånd i hånd og supplerer hinanden, i stedet for at man altid –

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

næsten i hvert fald – accepterer, at det nye brutalt maser sig ind og ødelægger det gamle København. En by, hvor økologi og miljø er i højsædet. En by med sjæl.

Det er det, vi kæmper for, og derfor er vi imod den udvikling, som borgmestrene Pind og Kramer står for. Derfor ja, sådan kan vi godt sige, vi er imod.

På Vesterbrogade ligger et andet glimrende monument over den manglende lydhørhed i denne forsamling fra Socialdemokraterne og de borgerlige: Byggeriet, eller hvad man nu vil kalde den rædsel, der rejser sig i Sagakarreen.

For os er det vigtigt, når vi snakker byfornyelse, boligpolitik og nybyggeri, at lytte til de mennesker, det handler om, de mennesker, der bor i området, de mennesker, som det går ud over, hvis man træffer forkerte beslutninger, de mennesker som gerne skulle have glæde af de ting, der bliver sat i værk.

Det gælder ikke mindst, når man nu snakker ny byfornyelsesstrategi i København, fordi vennerne med Lykketoft i spidsen har skåret ned i byfornyelsesrammen. Der er det vigtigt, hvis vi skal lave tingene om, og det kan vi blive nødt til, at man også hører de mennesker på Vesterbro, der i de sidste 5-6 år har ventet på en byfornyelse, der ikke er kommet, fordi pengene ikke har været der.

Boligpolitik har et helt specielt afsnit i lyrikkens generelle bemærkninger i budgetfremlæggelsen. Væk er ordene om social retfærdighed, om, at alle skal have en god bolig. Tilbage står meget klart, må man sige, og tak for det, at boligpolitik er et instrument, som handler om at få nogle bedre skatteydere til byen. Hvor skal de bedre skatteydere komme fra? For der er jo ikke tale om, at man tager fat i og med en erhvervs politik, der sigter på de arbejdsløse københavnere, forsøger at give københavnernes arbejde. Der er jo tale om, at man forsøger at få nogle andre til at flytte ind i byen, f.eks. ved at lægge lejligheder sammen.

Vi ønsker en ordentlig boligstandard. Det mener vi er en ret for alle. Vi ønsker også en frivillighed i det arbejde, man laver med renoveringer og byfornyelse. Tanken i kvartersløft er god. Vi støtter den, vi er spændt på det, der sker, netop fordi man selv lokalt gennem beboergrupper, beboerarbejde i Kongens Enghave, gennem bydelsråd er med til selv at formulere, hvad det er vi vil i vores lokale område, fordi det er lokalt

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

funderet og ikke en del af en social udrensning. For det at løfte et kvarter betyder nemlig ikke nødvendigvis at løfte folk ud af kvarteret.

Det var ganske interessant at høre Venstres borgmester Pind i torsdags, da han talte om sit eget område. Det mest konkrete var en pulje til renere gader og renere husmure. Jovist, det kan vi godt bakke op om, men når næsten 500.000 biler drøner ind over kommunegrænsen hver eneste dag, så er der måske andre ting at tage fat på. Men man kunne fristes til at sige, at bilen er religiøs i Venstreuniverset.

Der blev sagt mange spændende ting i borgmester Pinds tale, f.eks. at høje indtægter fører til, at man køber bil. Hvorfor det? Det er da mangel på fantasi af rang at sige, at folk altid vil købe bil, hvis de har en høj indtægt. Kan man ikke forestille sig i Venstreuniverset, at folk kunne prioritere andre ting, hvis der var mulighed for det? Hvis der var bedre kollektiv trafik, en mere fleksibel transport, kunne man så ikke forestille sig i Venstreuniverset, at folk ikke havde lyst til at bruge en bil nødvendigvis?

Nu har borgmesteren jo netop været i Wien, og i Wien er det faktisk lykkedes at få trafikmængden sat ned, selv om det vel ikke nødvendigvis har været sådan, at den almindelige velstand er faldet markant i Østrig de sidste 10 år. Men det er fordi man har satset bevidst på 2 ting: at gøre det mere besværligt at køre i bil og at udbygge den kollektive trafik.

En anden ting var, at luften nu er blevet 96 pct. renere siden 1970, på nogle områder skal dog siges. Jeg går stadig ud fra, at borgmester Pind er enig i den Trafik- og Miljøplan, hans parti og Socialdemokratiet skruede sammen her i sidste periode, hvor man slår fast, at der er 14.000 boliger i de københavnske gader med alt for høj kvælstofdioxidforurening, at 70.000 boliger i København har et uacceptabelt støjniveau på grund af trafikken i vores by.

Fordi i så fald kan man godt juble over, at nogle ting er blevet bedre, det kan vi alle sammen gøre, men der er masser af ting at tage fat på. Så er løsningen ikke, som borgmester Pind og Ole Hentzen var inde på, at lave en havnetunnel, for en havnetunnel, at gøre tingene nemmere, skaber mere trafik.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Jeg ved ikke, hvor borgmesteren har det fra, at der er blevet nedlagt veje i København, og derfor burde trafikken være faldet. Helsingørmotorvejen er f.eks. blevet udvidet fra 4 til 6 spor i indfaldet til København. Det har ligesom gjort det nemmere.

Hvis det er den generelle vejudvikling i byen, så må jeg gøre opmærksom på, at som jeg har fået det forklaret af borgmesterens egne embedsmænd, så har det handlet om, at man ganske korrekt har fredeliggjort biveje, med det resultat, at trafikken selvfølgelig er eksploderet ude på hovedvejene, og at trafikken er steget de sidste par år og vil stige ifølge alle prognoser, fordi vi dels ikke sikrer en bedre kollektiv trafik, dels gør det væsentlig mere besværligt at køre i bil i København.

For os er bompengene, en betalingsring, derfor central. Det vil også kunne skabe økonomien til de investeringer i kollektiv trafik, vandbusser på Holmen, bedre terminaler og hvad SF nu i sin meget grundige budgettale nævnte af gode ting, som vi støtter.

Af andre ting, som er vigtige for os her og nu inden for borgmester Pinds område, er at få sat gang i træplantningen og at få vedligeholdt cykelstierne endnu bedre, end de er. Det der med kørebanerne prioriterer vi måske ikke så højt.

For os er det vigtigt at sige, at vi ikke kan fedte os til trafikløsninger. Vi kan ikke løbe fra ansvaret. Vi kan ikke bare sige, at vi har de instrumenter, vi har. Vi er nødt til, hvis vi mener det alvorligt, når man siger, at københavnernes skal i centrum, at sige, jamen hvad er det så, københavnernes siger, hver eneste gang de bliver spurgt? Op mod 80 pct. har sagt, at de synes, bompengene er en god idé, for nu at tage et eksempel.

Så lad os bruge de instrumenter, der er. Det er de ting, vi gik til valg på, det er de ting, vi vil holde, fordi det er de ting, vi lovede. Det samme kan jeg så sige til Ole Hentzen, når det gælder Rådhuspladsen. Det løfte, vi gav dengang i valgkampen, står vi ved. Det gælder også trafikpolitikken. Bilen ud af byen, det er altså det nemmeste.

Manja Sand (A): Det må nok siges at være vanskeligt at overtage ordet efter sådan en brandtale fra Mikkel Warming, men jeg skal da gerne forsøge at følge tråden op.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Jeg tager udgangspunkt i Trafik- og Miljøplan for Københavns Kommune, og planens overordnede målsætning bliver formuleret på følgende måde:

»At sikre et velfungerende transportsystem til betjening af byen med en væsentlig mindre miljøpåvirkning end i dag. Dette betyder, at det samlede biltrafikiniveau i kommunen ikke må stige, mens muligheden for øget trafik aktivitet må tilgodeses ved øget kollektiv trafik og øget cykelbenyttelse.«

Det står der, det er vedtaget af et flertal i Borgerrepræsentationen i januar 1997. Jeg er overbevist om, at signalet om begrænsning af biltrafikken bliver hilst velkommen af mange københavnere – man kunne også høre Mikkel Warming – og især børnefamilierne, der ikke ønsker, at deres børn bliver udsat for de gener, som biltrafikken er skyld i.

Det er derfor trist at erfare, at biltrafikken er steget i de seneste år, stik imod målsætningen i Trafik- og Miljøplanen. Så det er altså en udvikling, vi er nødsaget til at gøre noget alvorligt ved som politikere, det er vores ansvar.

Vores erfaring viser, at begrænsningen af p-pladserne i København får mange til at benytte de kollektive transportmidler frem for bilen. Desværre ser det nu ud til, at der bliver etableret flere og flere private p-pladser rundt omkring i byen. Da vi ikke har indflydelse på denne udvikling, så må vi stoppe udviklingen i antallet af p-pladser ved at nedlægge flere offentlige p-pladser.

Da mange bilister, pendlere i dag benytter brokvartererne som parkeringsplads, er det også vigtigt, at vi hurtigst muligt får indført parkeringsrestriktioner i brokvartererne.

Vores erfaring er også, at når de københavnske gader bliver gjort smallere, så nedsættes både antallet af biler og hastigheden. Derfor må vi stadig væk arbejde på, at vi får gjort flere gader smallere, eventuelt ved at indrette busbaner, således at antallet af biler falder, samtidig med at den kollektive trafik får mulighed for at komme hurtigere frem.

Hvis det viser sig, at flere og flere københavnere vælger at køre i bil til deres arbejdsplads uden for København, og at det er med til at forøge biltrafikken på de

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

københavnske veje, så er det endnu mere vigtigt, at vi gør en ekstra indsats for at nedsætte pendlertrafikken til København.

Men det er ikke nok at begrænse biltrafikken, hvis vi ikke samtidig forbedrer den kollektive trafik og får flere og flere til at benytte den. HT, DSB og Ørestadsselskabet har for øjeblikket en kollektiv trafikplan til høring, hvor selskaberne sammen vil gøre en ekstraordinær indsats for at få flere borgere til at benytte kollektive transportmidler. Det er klart, at vi må støtte dem i denne indsats i det omfang det overhovedet er muligt.

I den forbindelse er det også vigtigt, at skiftet imellem de forskellige transportmidler gøres mere brugervenligt, end det opleves i dag på mange af de store skiftsteder, vi kalder det terminaler, f.eks. Hovedbanegården og Nørreport Station.

Terminalerne skal forbedres, så brugerne nemmere kan komme fra ét transportmiddel til et andet uden at skulle gå lange ture over stærkt trafikerede gader. Terminalerne skal indrettes, så de tilgodeser brugerne af kollektive transportmidler mest muligt. For at bedre forholdene for cyklisterne er det også vigtigt, at der i forbindelse med disse terminaler bliver indrettet mange gode cykelstativer.

Indgrebene over for biltrafikken er først og fremmest et indgreb over for pendlere. Men vi bliver også nødt til at gøre en indsats for at få begrænset den gennemkørende trafik.

Så har jeg selv en vision om, at vi kan dele byen op i zoner, hvor det vil være muligt at køre til og fra byen uden mulighed for at køre igennem byen, dog undtaget busser og cyklister. Ideen er at dele byen op, så man kan køre ind i en zone og ud igen, altså hvis man ønsker at komme forskellige steder rundt i byen.

Det vil kræve en form for ringvej, der fører til de enkelte zoner i byen. En sådan opdeling skal suppleres med elbusser eller sporvogne, der kører med meget korte intervaller og sørger for, at man kan blive transporteret rundt i byen. Derved skulle der ikke være det store behov for at bruge bilen.

Det er kun en idé, og det er min idé, men det vil måske være muligt at arbejde videre med tanken og på sigt få den gennemført. Da Kongens Nytorv jo står foran en omlægning, kunne vi måske starte dér.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Socialdemokratiet ser også gerne havnetunnelen gennemført, men der er et aber dabei. Vi ønsker ikke at få en havnetunnel gennemført, førend der er fundet en løsning på afviklingen af trafikken på Amagersiden. Jeg er enig med Ole Hentzen i, at den vil afhjælpe trafikproblemerne i Indre By, men vi løser ikke problemer ét sted ved at flytte dem til andre steder.

Amager Strandvej skal ikke benyttes som forbindelsesvej til Øresundsforbindelsen. Allerede i dag er trafikken steget til et urimeligt niveau af den størrelse og med den skønne beliggenhed, den har, så jeg så gerne, at der blev etableret trafikdæmpende foranstaltninger, således at både hastigheden og trafikmængden ville blive væsentligt nedsat i forhold til i dag.

Hvis vi skal gøre os håb om at få flere til at benytte cyklen, skal vi ikke alene sørge for, at cykelstinet bliver udvidet, men også for, at standarden og vedligeholdelsen bliver væsentligt forbedret. Det vil også være vigtigt, at der bliver indrettet mange flere cykelparkeringspladser, end tilfældet er i dag.

Hvis man vil slå tofluer med ét smæk, så kunne man f.eks. indrette cykelparkeringspladser inden for 10-meter-begrænsningen for parkering ved gadehjørner. Så bliver 10-meter-reglen tydeligt markeret, samtidig med at antallet af cykelparkeringspladser bliver væsentligt forøget.

Det er beskæmmende at høre borgmester Søren Pind udtale, at han gerne ser, at antallet af p-pladser bliver forøget, og at fremkommeligheden for bilerne bliver forbedret, på trods af at Venstre var blandt det flertal af Borgerrepræsentationens medlemmer, der stemte for vedtagelsen af Trafik- og Miljøplanen. Det stemmer ikke overens, så vidt jeg kan se.

Kommunen kan selv gøre en indsats for at nedsætte forureningen fra bilerne ved at erstatte den kommunale bilpark med elbiler, når en tjenestebil står foran udskiftning. Det ville være et godt signal at sende til byens borgere.

Så er der startet et forsøg med delebiler. Lad os sørge for, at dette forsøg får den bedst mulige start og hurtigt griber om sig, så vi også på denne måde kan begrænse biltrafikken i København.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Til slut vil jeg ikke undlade at nævne Rivieraplanen Amager Strandpark. Da Øresundsforbindelsen blev vedtaget i 1991, blev amagerkanerne lovet, at der ville blive etableret en ny strand, da der var stor sandsynlighed for, at den nuværende strand ville blive ødelagt, når Øresundsforbindelsen blev etableret.

Nu er vi meget tæt på, at Øresundsforbindelsen bliver indviet, så nu må det være på tide, at der bliver afsat midler, så vi kan få startet på etablering af Amager Strandpark.

Engagerede mennesker på Amager har udarbejdet planer for Strandparken, og amagerkanerne er flere gange blevet lovet, at der snart ville ske noget. Tålmodigheden er efterhånden ved at være opbrugt. 1999 må være året, hvor de første midler til Rivieraplanen bliver afsat på budgettet.

Så kan jeg sige om legepladser til Bente Møller og til Jette Bergenholz Bautrup, at vi i Bygge- og Teknikudvalget har fået udleveret en meget omfangsrig rapport, hvor samtlige legepladser i København er blevet gennemgået og fotograferet. Samtidig er der blevet lavet planer for, hvordan de skal renoveres, og hvor lang tid det vil tage, og hvor meget det vil koste.

Hvis vi bibeholder den nuværende bevilling til renovering af legepladser i København, så vil det tage mange, mange år, førend vi kommer igennem dem alle sammen. Derfor er der også på ønskelisten fra Bygge- og Teknikudvalget et ønske om, at der bliver afsat ekstra midler til renovering af legepladserne i København, således at renoveringen kan blive tilendebragt væsentlig hurtigere, end hvis vi ikke får disse ekstra midler.

Hamid El Mousti (A): København kan faktisk risikere at få en sag på halsen ved Menneskerettighedsdomstolen. Ifølge Wiendeklarationen af 1986 er det et retskrav for borgerne at leve i et rent miljø.

Det var sådan, at amerikanerne stemte imod deklARATIONEN, mens vi pæne danskere undlod at stemme, vi ville nødig fornærme amerikanerne. Ikke desto mindre har et

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

flertal af verdens nationer ment, at det er et umisteligt krav at leve i et rent miljø. Dette blev yderligere bekræftet ved miljøkonferencen i Rio i 1992.

Altså det er blevet slået fast med syvtommersøm én gang for alle, at et rent miljø hører til de mest basale menneskerettigheder. Især nu hvor vi ved, at i år 2025 vil alle, der bor i denne by, lide af en eller anden form for allergi, så det er på tide, at vi gør noget ved den forbandede trafik, der generer vores by. Bedre skoler, bedre pasningsmuligheder osv. er vigtige områder, men jeg mener, at københavnernes helbred er vigtigere.

Presset på miljøområdet har gennem de sidste 10-15 år været stadig stigende. Vi har stadig måttet erkende, at der er nye områder, hvor indsatsen ikke har været god nok, eller hvor vi har fået ny viden, som afslører problemer af hidtil ukendt karakter.

Jordforureningsområdet er et godt eksempel. Vi startede med en formodning om, at der var et mindre antal forurenede arealer, de fleste tidligere industrigrunde. Vi kortlagde grundene og erfarede, at antallet oversteg vores værste forestillinger. Men vi opdagede også, at en række af de forventede stoffer ikke stammede fra aktiviteter på grunden, de var til stede overalt i byen.

Så kom de store anlægsarbejder som Øresundsforbindelsens landanlæg, som på længere strækninger skulle graves dybt ned. Her blev det afsløret, at der ikke kun var tale om pletvis forurening, men at der i store dele af København er tale om en massiv, omfattende forurening, som dækker større områder.

Vi har nu måttet erkende, at jord i København generelt har et højt forureningsniveau, og at en egentlig samlet oprensning ikke er mulig. Det vil koste små 28 mia. danske kroner.

Et andet eksempel er luftforureningsområdet. Tidligere fokuserede vi på den lokale forurening fra kemikalier og fra trafikken. Vi har nu erkendt, at specielt små partikler er et sundhedsmæssigt problem, ligesom de mere regionale og globale problemer fra luftforurening er vigtige.

Over for virksomhederne førte vi tidligere blot kontroltilsyn. Nu laver vi forskrifter og samarbejder med virksomhederne om miljøstyring og miljølettelse.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

I relation til vores budget anser jeg det derfor for utrolig vigtigt, at vi tilpasser indsatsen til den nye viden og den nye udvikling. Vi må på den ene side sikre tilstrækkelige ressourcer og på den anden side prioritere og lægge ressourcer dér, hvor vi får de største problemer fremover.

F.eks. er det nødvendigt at prioritere jordforureningsområdet. Problemerne i forhold til de mest følsomme arealanvendelser, f.eks. daginstitutioner, skal have høj prioritet. Desuden skal det sikres, at den viden, vi har inden for luftforurening, er up to date, så vi er i stand til at foretage vores prioritering af indsatsen.

Vi må også tænke nyt i forhold til, hvordan vi anvender ressourcerne til at bekæmpe forureningen. Det er vigtigt, at vi har en effektiv administration, men det er også vigtigt, at vi inddrager byens forskellige parter. F.eks. har Miljø- og Forsyningsudvalget taget initiativ til at etablere et råd for bæredygtig udvikling, hvor organisationer og eksperter inden for forskellige områder i relation til miljøområdet skal rådgive os om, hvordan vi skal prioritere fremover.

I det hele taget skal området lokal Agenda 21 styrkes, hvis vi skal have en mulighed for at bruge de ressourcer, som ligger hos organisationer, borgere og virksomheder. Samarbejdet mellem kommunen, bydelene, kvartersløftprojekterne, borgerne osv. er utrolig vigtigt, hvis vi på en rationel måde skal bekæmpe de fremtidige miljøproblemer.

Også vores samarbejde og tilsyn med virksomheder og erhverv bør styrkes. Vi må sikre, at vi ikke halter bagefter. Gør vi det, vil den store respekt for vores miljøarbejde gå tabt, og vi kan ikke fastholde vores position som Europas miljøhovedstad.

Det er vigtigt for mig at understrege betydningen af disse forhold. Vi skal i vores budgetdrøftelser bl.a. tage stilling til forslag fra Miljø- og Forsyningsudvalget om styrkelse af jordtilsynet og Agenda 21-området. Jeg finder, at det er af stor betydning for borgerne i vores by, at vi får disse forbedringer igennem.

De nævnte problemstillinger bør have en central placering i kommunens indsats til næste år, og det er områder, som Miljø- og Forsyningsudvalget har diskuteret seriøst. Det er min ærlige fornemmelse, at der er bred opbakning til at støtte disse områder.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Helle Sjelle (C): Når man går en tur i København på en dag som i dag, hvor solen har sendt sine stråler ned over byen, så er det en af de dage, hvor man oplever København fra dens allerbedste side, og glæden ved at bo her forstærkes og dermed også lysten til at være med til at præge byens fremtid.

København har potentiale til at blive en by, der spiller en central rolle i fremtiden, hvis vi ellers gør noget ved det og styrer København i den rigtige retning.

En af de ting, der bliver afgørende for Københavns fremtid, er, hvordan en kommende hovedstadsreform udformes. Her er det vigtigt, at man ikke bare tager en beslutning om Københavns fremtid uden at have hjertet med. Det er vigtigt, at man gør sig klart, hvilke opgaver den kommende konstruktion egentlig skal løse, før man sætter nogle ting i gang.

Det er vigtigt, at København ikke smadres fuldstændig som by på grund af en ny reform. Man må fra centralt hold indse nødvendigheden af at bidrage med noget konstruktivt til Københavns fremtidige udvikling. Man skal ikke bare lave om for at lave om, men gøre det for at det kan blive bedre.

For en konservativ er det naturligvis af stor betydning, at det er det enkelte menneske, der står i centrum for udviklingen af København. Der skal være en balance mellem det kollektive og individet, og man må erkende og respektere, at mennesker er forskellige, men de skal have de samme muligheder.

Netop mulighederne er centrale, når man diskuterer Københavns fremtid i dag. Det velfærdssamfund, vi har i dag, er et resultat af de valg, der er blevet foretaget, men netop disse prioriteringer kunne være bedre. Vi må erkende, at der ikke er råd til alt, og hvis vi stadig vil have et velfærdssamfund, så er det nødvendigt at prioritere, så vi har råd til at hjælpe dem, der ikke kan klare sig selv. Hvis vi ikke gør det, så udhuler vi vores velfærdssamfund.

En af de ting, der efter min opfattelse må prioriteres meget højt, er miljøet. Som det så ofte siges, men som det ikke kan siges tit nok, så er Jorden ikke noget, vi har arvet fra vores forældre, men noget, vi har lånt af vore børn. Her har både det enkelte

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

menneske og samfundet et ansvar for, at der også er en jord, der er værd at leve på for de næste generationer. Det er et fælles projekt, hvor en form for regulering er acceptabel og gør det muligt for den enkelte at foretage sine valg.

Derfor er det også vigtigt, at vi i Københavns Kommune ikke bare er ligeglade, men tager et ansvar, for miljøet er en af de allervigtigste udfordringer, som fremtiden byder på.

Men det er også vigtigt, at vi bevarer hovedet koldt og ikke overreagerer. Elementer som offentliggørelse af kontrolresultater for f.eks. restauranter og virksomheder er efter min opfattelse ikke den bedste måde at straffe miljøsyndere på. Vi i kommunen har fået redskaberne til at sørge for, at miljøet er i orden, og så er det også vores ansvar, at det er det, og det ansvar kan vi ikke løbe fra.

Jordforureningen er et andet af de mere problematiske områder i Københavns Kommune, noget vi naturligvis er nødt til at tage alvorligt og gøre noget ved. Men igen er det vigtigt, at vi ikke overreagerer. Lad os lige trække vejret en gang, og vejret skal man da også kunne trække i byen. Men det gøres ikke automatisk ved en indføring af bompeng. Her må det være muligt at forbedre den kollektive trafik og få folk til ad frivillighedens vej at sætte bilen og på den måde bidrage til at forbedre miljøet.

Et af de andre områder, hvorpå man som borger også kan gøre en ekstra indsats for miljøet, er at tage del i implementeringen af Agenda 21, der er et forsøg på at rette den globale udvikling mod bæredygtighed, og som også er et eksempel på, at man forbinder arbejdet for et bedre miljø lige fra topmødet i Rio til f.eks. os borgere her i København. Man følger her ideen om at tænke globalt og handle lokalt, hvilket jeg synes, man skal bakke op om.

Et af de steder, hvor miljøet selvfølgelig også skal have en fremtrædende rolle, er, når det drejer sig om den fremtidige elproduktion. Men det er ikke ensbetydende med, at det absolut er noget, der skal foregå i offentligt regi som i København.

Derfor bør muligheden for, at Belysningsvæsenets elproduktion kan privatiseres og elforsyningen udliciteres, også undersøges. Hvorfor skal det offentlige producere el? Det kunne lige så godt foregå i den private sektor, og miljøet kan jo sagtens sikres

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

menneske og samfundet et ansvar for, at der også er en jord, der er værd at leve på for de næste generationer. Det er et fælles projekt, hvor en form for regulering er acceptabel og gør det muligt for den enkelte at foretage sine valg.

Derfor er det også vigtigt, at vi i Københavns Kommune ikke bare er ligeglade, men tager et ansvar, for miljøet er en af de allervigtigste udfordringer, som fremtiden byder på.

Men det er også vigtigt, at vi bevarer hovedet koldt og ikke overreagerer. Elementer som offentliggørelse af kontrolresultater for f.eks. restauranter og virksomheder er efter min opfattelse ikke den bedste måde at straffe miljøsyndere på. Vi i kommunen har fået redskaberne til at sørge for, at miljøet er i orden, og så er det også vores ansvar, at det er det, og det ansvar kan vi ikke løbe fra.

Jordforureningen er et andet af de mere problematiske områder i Københavns Kommune, noget vi naturligvis er nødt til at tage alvorligt og gøre noget ved. Men igen er det vigtigt, at vi ikke overreagerer. Lad os lige trække vejret en gang, og vejret skal man da også kunne trække i byen. Men det gøres ikke automatisk ved en indføring af bompenge. Her må det være muligt at forbedre den kollektive trafik og få folk til ad frivillighedens vej at sætte bilen og på den måde bidrage til at forbedre miljøet.

Et af de andre områder, hvorpå man som borger også kan gøre en ekstra indsats for miljøet, er at tage del i implementeringen af Agenda 21, der er et forsøg på at rette den globale udvikling mod bæredygtighed, og som også er et eksempel på, at man forbinder arbejdet for et bedre miljø lige fra topmødet i Rio til f.eks. os borgere her i København. Man følger her ideen om at tænke globalt og handle lokalt, hvilket jeg synes, man skal bakke op om.

Et af de steder, hvor miljøet selvfølgelig også skal have en fremtrædende rolle, er, når det drejer sig om den fremtidige elproduktion. Men det er ikke ensbetydende med, at det absolut er noget, der skal foregå i offentligt regi som i København.

Derfor bør muligheden for, at Belysningsvæsenets elproduktion kan privatiseres og elforsyningen udliciteres, også undersøges. Hvorfor skal det offentlige producere el? Det kunne lige så godt foregå i den private sektor, og miljøet kan jo sagtens sikres

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

alligevel. Den fremtidige elproduktion kan sagtens foregå i den private sektor. Vi skal ikke være bange for at udvikle os, heller ikke i København.

Det samme gør sig gældende, når det handler om kulturpolitikken. Vi skal turde gå nye veje og ikke opfatte de problemer, der opstår, som problemer, men som udfordringer.

Københavns Kommune har ikke uanede økonomiske ressourcer, og derfor er det også af stor betydning, at vi som politikere forholder os kritisk til de ting, vi bruger pengene på, også på kulturområdet. Jeg kan godt undre mig over, at man kan bruge ca. ½ milliard kroner på kultur, når der f.eks. ikke engang er en reel pasningsgaranti i kommunen.

Kulturen er et af de områder, man godt i højere grad kunne overlade til det private initiativ, når det handler om at gøre den klar til at møde udfordringerne i det næste årtusind.

Under alle omstændigheder er det i hvert fald vigtigt, at vi som politikere tør tage nogle prioriteringer, igen: Det er vi nødt til at gøre for ikke i sidste instans at udhule vores velfærdssamfund.

Jeg er af den opfattelse, at det er vigtigt, at vi f.eks. bruger flere penge på idrætten, som har trange kår i København. Hvis man sammenligner med resten af landet, er København klart bagefter hvad angår f.eks. idrætsfaciliteter. Men der skal handling bag ordene, og derfor er det nødvendigt at prioritere. Så erkender vi, at vi må nedprioritere andre områder som f.eks. Kulturfabrikken og Vega. De penge, de får, mener vi som Konservative godt kunne bruges bedre.

Men vi må erkende, at når vi opprioriterer noget, er det simpelt hen nødvendigt at nedprioritere noget andet, medmindre man ønsker en skatteprocent på et højere niveau, hvilket jo i sidste instans giver borgerne et mindre råderum.

Derfor skal vi også foretage rationaliseringer, når det er tiltrængt, og her er et område som KUC et godt eksempel på noget, som bør omstruktureres, så det kan drives mere hensigtsmæssigt.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Men det kræver selvfølgelig, at vi politikere har modet til at foretage disse prioriteringer, så vi kan gå ind i det næste årtusinde med en velfungerende kulturpolitik i København. Det fortjener københavnerne, og det fortjener København.

Alt i alt handler det om, at København skal gøres til et bedre sted at leve, og derfor må elementer som prioriteringer, nytænkning og opgør med kassetænkningen også være nøgleordene for den politik, som fremover skal føres i København.

Rikke Fog-Møller (Ø): I København har vi ingen miljøproblemer, vi har ikke noget, vi kunne ønske os anderledes. Det må da være konklusionen hos læserne af budgetordførertalerne fra torsdag i sidste uge, indtil læseren forhåbentlig tager fat på SF's og Enhedslistens taler. Det er også lidt heldigt, at der trods alt er nogle talere her til sidst, der lige berører miljøområdet sådan i forbifarten, selv om det er noget, der kommer i anden række.

Miljøet er ikke i anden række. Miljø- og Forsyningsudvalgets område vedrører nogle grundlæggende aspekter af at bo i byen, forudsætninger som vand, el, varme, løsninger for affald og meget mere. Det er væsentligt, at det fungerer, og det er meget væsentligt, at det er københavnerne, der har indflydelse på, hvordan det fungerer.

Her er jeg fuldstændig uenig med De Konservative om privatisering af energisektoren. Jeg tror, det er en forudsætning, som man også vil kunne se i mange andre lande, at energisektoren er meget demokratisk styret, så miljøaspektet hænger fuldstændig sammen med det.

Uden for dette store hus' mure blæser forandringens vinde, og for energisektorens vedkommende er det med stormstyrke. Dette efterår præges af en ny energireform, som i tråd med EU's direktiv om liberalisering af elmarkedet lægger op til konkurrence af nye dimensioner på elområdet.

Det betyder en retning i dansk energipolitik væk fra den meget vigtige sammenkædning af energi- og miljøpolitikken. Der lægges op til en halvhjertet indsats for miljøet med forpligtelse til at købe den vedvarende energi på et særligt marked, og

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

energiavgifter, der kun berører den el, der produceres inde i landet. Gad vide i øvrigt, hvor længe den holder i EU.

Alt i alt svære vilkår for den danske energisektor og herunder Københavns Belysningsvæsen.

For at ruste sig til konkurrencen foreslås det i budgettet, at vi sætter priserne på el ned, 5 øre pr. kWh i gennemsnit for storkunder og 2 øre for almindelige kunder. Det betyder omfattende afskedigelser inden for Belysningsvæsenet, og det opdrager ikke elkunderne til at spare på strømmen og dermed formindske forureningen i kommunen.

Samtidig skal gebyrer for betalingsrestancer sættes op. Det er noget, der vender den tunge ende nedad socialt set. Og vi indfører særlige afgifter for tilslutning til nettet, som ikke har været brugt før. Vi har før anvendt det udmærkede princip at lægge den type udgifter på forbruget.

Kort sagt, vi ruster os til konkurrencen ved at gøre nøjagtig som alle de andre elselskaber. Var der nogen, der sagde, at konkurrence giver valgfrihed?

Enhedslisten foreslår, at vi tager udfordringerne op til gavn for miljøet. De midler, som spares på effektivisering og rationalisering, skal investeres i energibesparelser.

Ifølge Københavns Belysningsvæsen følger kun 26 pct. af de store forbrugere energirådgivningsråd. Vi skal give dem et tilbud om at finansiere investeringerne i energibesparende foranstaltninger, så de kan afdrage med det sparede beløb over elregningen.

Det bortrationaliserede personale skal i stedet omskoles for at kunne rådgive og kontrollere energibesparelser. Det ruster elkunderne bedre til en fremtid, hvor energi ikke nødvendigvis er så billig, som den er i dag. Ressourcerne varer jo ikke evigt. Det knytter kunderne til deres energiselskab i en tid, hvor det bliver nemt at skifte, og miljøet bliver ikke taberen.

Det er også vigtigere end nogen sinde, at vi fastholder Københavns engagement i at producere vedvarende energi som en del af den samlede energiproduktion.

Det foreliggende budget er med sine 2 pct.s nedskæringer på lønsummen et nedskæringsbudget også på miljøområdet. Miljøkontrollen er underbemandet. De har

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

ansat under halvdelen af det antal medarbejdere til tilsyn, som anvendes i resten af landet, kommunens størrelse taget i betragtning.

Vi har alt for få midler til at rydde op på de forurenede grunde. Selv de mest åbenlyst nødvendige områder som børneinstitutioner og legepladser må vente. Pædagogerne kan ikke stille andet op end at forsøge at forhindre børnene i at lege med jorden.

Miljø- og Forsyningsudvalget har en ønskeliste, som Hamid læste op nogenlunde, og den kan Enhedslisten selvfølgelig bakke fuldstændig op om. Måske skulle vi også til at tænke lidt mere fremsynet. Det håber jeg er noget, vi kommer til at diskutere i Miljøudvalget næste år, også økonomien og at bakke op om alternative løsninger på affaldsområdet, så vi ikke hele tiden skal ud og investere i nye ovne til at kunne tage mere og mere kapacitet, når tingene skal brændes af, osv.

Vi håber, at budgetforhandlingerne på miljøområdet får nogle gode resultater.

Kaja Jacobsen (F): Nu kommer jeg godt nok ind i en miljøstime, men det vil jeg ikke sige så meget om, det har jeg Bo til at gøre for mig. Derfor vil jeg snakke om kultur- og fritidsområdet, som der ikke er så mange, der har berørt.

Der er en ordentlig klat, vi har fået serveret, og det er ungdomspolitikken. Vi har sendt et ungdomspolitisk forslag til høring blandt unge fra Kultur- og Fritidsudvalget her for 14 dages tid siden.

I SF glæder vi os meget til at høre, hvad der kommer ud af det, for det, der ligger, og det, vi har sendt til høring, er i hvert fald ikke noget, man kan være rigtig stolt af. Det er tyndt, det er nogle lidt metafysiske målsætninger, man har, ikke noget om, hvordan man vil opnå dem, meget ukonkret. Og så er det ellers krydret med de der 10-15 projekter, vi vedtog med ungdomskommuneforsøget.

I SF vil vi, når vi får høringssvarene tilbage, samtidig fremlægge nogle forslag om, at dele af denne ungdomspolitik bliver konkretiseret i samarbejde med de unge.

Et særligt ungdomspolitisk problem er boligsituationen for unge studerende i øjeblikket. Det er altså beskæmmende at høre på alle de ordførertaler, der har været

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

heroppe, at man kun taler om større lejligheder til familier, men der er ikke nogen, der tager højtideligt, at der står mere end 4.000 på venteliste til ungdomsboliger lige nu.

Karen Schmidt var heroppe og sige, at hun mener ikke, at vi kan bygge os ud af problemet. I SF siger vi, at vi mener ikke, vi kan undgå at bygge. Vi er også åbne over for andre muligheder, vi er åbne over for fleksible, alternative løsninger og bofællesskaber osv. Vi er ikke bange for det der, men vi mener ikke, at vi undgår at bygge flere ungdomsboliger i København.

Det næste emne, jeg vil berøre, er en sag, der optager mig meget, og det er den efter min mening destruktive kulturpolitik, som de borgerlige fører. Det er afvikling, det er ikke udvikling.

Det er det samme budskab, som ryger ud til kulturens folk hver eneste gang: I skal ikke regne med noget, og får I noget, så skal I fandeme ligge på knæ og sige: tak skal I have, det var pænt af jer. Det skal man oven i købet høre i »Information«. Vi troede, de blev glade for det. Jeg har i en artikel, i et svar kaldt det »kulturpolitisk hattedameri«, og det vil jeg blive ved med.

Så vil jeg gerne spørge Helle Sjelle, hvordan hun har tænkt sig at finansiere pasningsgarantien for de 7 mill. kr., som vi bruger på Kulturfabrikken og Vega.

Den tredje ting, jeg vil berøre, er også et forslag, SF stiller i forbindelse med budgetforhandlingerne. Det er et spørgsmål om multikulturen. Der hersker sådan en underlig forestilling blandt nogle om, at multikultur er sådan noget, vi kan skærme os imod, hvis vi lukker grænserne. Det passer ikke. Multikulturen er her, og den er her for at blive, og det skal vi støtte op om.

For 2 år siden blev der vedtaget en kulturplan og en kulturredegørelse, som indeholder en lang række konkrete forslag til, hvordan man kan styrke multikulturen. Det vil vi tage op i budgetforhandlingerne, og vi vil foreslå, at der afsættes midler til at gennemføre denne plan.

Kulturpolitik er en vigtig måde at integrere på. Det er blevet dokumenteret i forbindelse med mange kulturpolitiske debatter. Det er, fordi i kulturen mødes man på

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

lige fod. I kultur er det ikke vigtigt, om man taler samme sprog. Der er det bevægelse og rytmik og dans, man mødes på.

Det sidste, jeg vil sige, er, at der i den kommende tid venter os en stor diskussion om fritids- og idrætsområdet i København. Der er nogle politikere, der fristes til at tro, at på dette område kan man strukturere sig ud af alt. Vi nedlægger lortet, putter det ind under forvaltningen, og så skal det hele nok gå. Det tror vi ikke på i SF. Vi mener, at der skal en målsætningsdiskussion til. Vi skal finde ud, hvad vi vil på kultur- og fritidsområdet.

For os er det vigtigt, at selvforvaltning og kulturelt demokrati og en ordentlig fordeling mellem forskellige grupper i samfundet kommer i højsædet, og det vil vi bruge som udgangspunkt for nogle gode drøftelser om målsætningerne på dette område.

Borgmester Bo Asmus Kjeldgaard: Det er rigtigt, at politik er at ville, og i Miljø- og Forsyningsudvalget er vi meget ivrige efter at nå resultater på vores område.

Vi mener også, at miljø kommer i første række, og det er faktisk også vores opfattelse, at en stor del af befolkningen mener det, og vi synes, vi har fået gang i mange gode debatter i det sidste halve år.

Jeg tør godt sige, at det budgetforslag, som Miljø- og Forsyningsudvalget her fremlægger, efter vores opfattelse er lidt af et mønsterbudget. Det indeholder for det første den samlede 2 pct.s besparelse, men herudover har vi på Belysningsvæsenets område foretaget besparelser på yderligere 21 mill. kr. Trods disse besparelser indeholder budgettet en række nye initiativer.

Men på to store områder i forvaltningen, levnedsmiddelkontrolområdet og Københavns Belysningsvæsen, har vi i disse måneder meget store omvæltninger på grund af lovgivningsarbejde, som har været i gang.

For det første er levnedsmiddelkontrolområdet ved lov besluttet overført til staten. Det har et flertal i udvalget vendt sig imod, fordi den nye lov betyder, at forbrugerinteresserne nu skal afbalanceres med landbrugets og fødevarerindustriens interesser. Efter vores opfattelse er det forbrugerne, der bliver tabere i det spil.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Landbruget og fødevarerindustrien er langt bedre til at lave lobbyarbejde og sikre deres interesser, end de enkelte forbrugere er.

Som en slags forvarsel om, hvad det kommer til at betyde, kan det nævnes, at det fremover bliver forbudt at køre restaurationskampagner, som vi gør i København, med offentliggørelse af navne på beskidte restauranter.

Når vi har gjort det, og det vil jeg gerne sige til Helle Sjelle, så er det fordi det almindelige påbudssystem viser sig ikke at virke. Det er sådan i dag, at hvis man skal gøre en restauration ren med påbudssystemet, så skal man give 3 på hinanden følgende påbud. Hvis restaurationsejeren ikke retter sig efter det, så kan man give en bøde. Sagen skal rejses for en domstol, og man skal henvende sig til politiet.

Processen tager i bedste fald 10-11 måneder, og så ender det typisk med en bøde på i størrelsesordenen 5.000 kr. Det beløb skal sammenlignes med, hvad restaurationen sparer på manglende rengøring i perioden og på at ansætte ufaglært arbejdskraft.

Så derfor har vi måttet tage andre midler i brug, påbudssystemet har simpelt hen ikke været effektivt nok. Vi kan se, at denne kampagne virker. Jeg mener, at det må være helt relevant, at vi bruger samme metode på andre områder, over for andre miljøsyndere, eksempelvis autoværksteder, fotohandlere og andre.

Men vi fremlægger altså nu et budget, hvor Levnedsmiddelkontrollen i hele 1999 henhører under Københavns Kommune, til trods for at den er besluttet overført til staten. Når vi gør det, så er det fordi et flertal i Folketinget endnu ikke har besluttet endsiges overvejet hvornår eller hvordan statsliggørelsen skal finde sted. Nogle aktiviteter skal formodentlig blive i kommunen, bl.a. analyseaktiviteterne, og fødevarerministeren har nu nedsat forskellige arbejdsgrupper, der overvejer sagen. Vi må afvente resultatet af deres arbejde.

Også på energiområdet, som er det andet store område, hvor vi oplever ændringer, lovgives der med en energireform, som nu heftigt diskuteres i pressen. Efter min mening er det lykkedes for miljø- og energiministerne at udmønte EU-liberaliseringen i et lovudkast, som fastholder de høje miljømål, som den danske energisektor står for.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Det er meget positivt, men det er usikkert, om det udkast nu bliver til lovgivning, fordi regeringen tilsyneladende nu også er internt uenige om, hvor meget miljøet skal vægtes i forhold til den fri konkurrence.

Jeg vil gerne understrege, at vi forholder os meget aktivt til lovgivningsarbejdet. Vi gør alt, hvad der står i vores magt for at beskytte de københavnske forbrugeres interesser. Det drejer sig naturligvis først og fremmest om at sikre et højt miljøniveau, men det drejer sig også om at beskytte de overordentlig store værdier, som kommunen har i vores værker og institutioner. Så også i Miljø- og Forsyningsforvaltningen sover vi med både bukser og støvler på.

Herudover er der så hovedstadsreformen, som på Miljøkontrollens område kan få en ødelæggende effekt, hvis man gennemfører den med en traditionel opgavefordeling mellem amt og kommune, fordi det vil gøre det umuligt at gennemføre den sammenhængende miljøindsats, som vi gør i dag.

I SF ønsker vi en hovedstadsreform nu, men vi peger som bekendt også på det lille storamt. Men vi har samtidig sagt, at opgavefordelingen skal afklares, bl.a. på miljø- og forsyningsområdet.

Hvis vi så ser på Miljø- og Forsyningsforvaltningens konkrete budgetter, ser vi, at der er sket en gennemgribende effektivisering af Belysningsvæsenet, så vi i en kommende konkurrencesituation kan fastholde de nuværende kunder. Elpriserne sættes ned med 2 øre pr. kWh for små kunder og med 5 øre for store kunder. Det betyder en besparelse på ca. 100 mill. kr., som er udmøntet ved en nedskæring på 121 årsværk.

Besparelsesrunden er gennemført meget sobert. Der er satset på frivillige aftrædelsesordninger og naturlig afgang, så antallet af egentlige fyringer har været begrænset mest muligt.

Dette er resultatet af den EU-liberalisering af elområdet, som er besluttet, og som jeg som SF'er har vendt mig imod.

Til trods for de besparelser gør vi hvad vi kan for at intensivere energisparekampagnerne. Vi har ansat 20 energirådgivere og konsulenter. Som noget nyt er der inden for dette nedskæringsbudget optaget 5 mill. kr. ekstra til Agenda 21-

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

arbejdet. Pengene skal bruges til udvikling af alternative energiformer og energibesparelser. I alt indeholder budgettet 17 mill. kr. til energispareforanstaltninger.

Rikke Fog nævner, at Enhedslisten har været imod denne rationalisering, fordi de mener, at lavere elpriser fører til stigende elforbrug. Jeg er selvfølgelig helt enig med Enhedslisten i, at vi skal gøre, hvad vi kan for at gennemføre energispareforanstaltninger, men det må ikke komme til at betyde en særskat på de københavnske forbrugere. Vi må kræve, at Folketinget vedtager de nødvendige grønne afgifter og laver en energisparefond, som er langt større end den Elsparefond, vi kender i dag.

Rent faktisk er der allerede sket det, at regeringen med Pinsepakken har kompenseret for den prisnedsættelse, vi har lavet. Pinsepakken svarer nogenlunde til de 2 øre, vi har sat prisen ned med, så den forbliver uændret.

Så er der Københavns Vand. Budgettet for Københavns Vand indeholder en mindre stigning i vandafgifterne, og det skyldes først og fremmest, at vandforbruget er faldet. Til gengæld er taksterne på vandafledningssiden faldet, så den samlede pris for den almindelige forbruger er stort set uændret.

Vandforsyningen og Afløbsafdelingen er jo lagt sammen med dette budget. Det betyder, at jeg mener, at man på sigt må kunne få nogle besparelser, fordi det giver stordriftsfordele at have de 2 områder sammen. Det er vi i gang med at se på, men vi er ikke nået så langt, så vi i dette budget kan fremlægge konkrete resultater til besparelser på budgettet.

Alt i alt har vi altså inden for en samlet budgetramme, der er reduceret med 21 mill. kr. ud over 2 pct.s besparelsen, fundet penge til nye initiativer, 5 mill. kr. ekstra til Agenda 21, grønne regnskaber og en øget indsats for grundvandsbeskyttelsen.

Vi har én meget u hensigtsmæssig effekt af 2 pct.s-besparelsen, og den er på Miljøkontrollens område. BR har jo besluttet, at der isoleret set skal spares 2 pct. både på det takstfinansierede område og det rammestyrede område, og at der ikke kan prioriteres på tværs af de 2 områder. I praksis betyder det, at 2 pct.s-besparelsen på

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Miljøkontrollens område faktisk kun kan udmøntes på kontrol og tilsyn med forurenende virksomheder, og det er meget uhensigtsmæssigt.

Vi er ved at rykke ned i det, Miljøstyrelsen kalder »dumpeklassen«, når man sammenligner kommunernes indsats med hinanden. Det bør man efter udvalgets mening rette op på, og derfor har vi vedtaget et ekstra ønske om 5 mill. kr. til at rette op på personalesituationen hvad angår tilsyn og kontrol.

Herudover har vi 5 ekstra ønsker, som udvalget anbefaler, og hvor de vigtigste omhandler vores problemer med forurenede jord. København er den første storby, der systematisk har registreret jordforureningen, og det giver os også en forpligtelse til at løse problemet.

Det er lykkedes at få en aftale med miljøministeren, så vi får indflydelse på den kommende jordforureningslov. Bl.a. ser det ud til, at vi nu får hjemmel til at bede private udlejere om at vedligeholde deres udearealer, så vi kan beskytte beboerne mod forureningen.

Men på legepladser, daginstitutioner og andre offentlige arealer, hvor der kommer børn, må Københavns Kommune selv gøre noget for at beskytte børnene, som jo er mest sårbare over for jordforureningen.

Vi har anslået, at den samlede løsning på problemet på daginstitutionsområdet koster i størrelsesordenen 160 mill. kr. Der starter vi med et beskedent budgetønske på 13 mill. kr., så vi kan komme i gang med oprensningen og lægge en plan for, hvordan den skal foregå.

Et andet problem er forureningen på gasværksgrundene. Der har vi nok snarere et budgetkrav end et egentligt budgetønske. Københavns Kommune er forpligtet til at rense op. Vi har allerede fået 57 mill. kr. fra staten til udgifter, som er afholdt, men vi har mig bekendt ikke i forhandlingerne med regeringen sidste år, hvor vi i givet fald skulle have stillet krav om yderligere midler, stillet krav om at få penge til det her.

Så vi er altså forpligtet til at rense op, og vi har vurderet, at en anstændig indsats kan gennemføres over 3 år for 25 mill. kr. I budgettet starter vi op med et såkaldt budgetkrav på 5 mill. kr.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Herudover indeholder Miljø- og Forsyningsforvaltningens budget en række mindre budgetønsker, bl.a. om en øget indsats over for bilernes forurening.

Vores budget fik jo ved ordførertalerne i torsdags og fra de små profeter i dag både kærlige og mindre kærlige bemærkninger med på vejen. Jeg skal kommentere enkelte af dem, først og fremmest Venstres forslag om, at vi skal udlicitere mere, bl.a. nævnes R 98.

Miljø- og Forsyningsudvalget har arbejdet meget grundigt med udliciteringer. Vi følger meget nøje med i, om et »bedst og billigst«-princip er overholdt, og det er det for R 98's vedkommende.

I forbindelse med Affaldsplanen har vi lavet sammenligninger over udgifter til renovation i sammenlignelige byer. Analysen viste, at de offentlige selskaber både lå i den bedste ende, det vil sige med den højeste kvalitet, og i den økonomisk billigste ende, mens de udliciterede opgaver tenderede til at være både dyrest og med den ringeste service. Så den forherligelse af den private drift, som Venstre tror på, har vi ikke kunnet genfinde, i hvert fald ikke på affaldsområdet, tværtimod.

For mig er resultatet indlysende, i hvert fald når de offentlige selskaber er professionelt ledede, som R 98 er. Offentlige institutioner skal ikke optjene et overskud, en profit til ejeren, som private selskaber skal, og det giver klart en strategisk fordel.

Det giver også nogle helt praktiske mekanismer i den måde, der arbejdes på. R 98 arbejder løbende på at udvikle bedre miljøløsninger. Det giver et fantastisk godt resultat i længden. Private firmaer vil i højere grad være styret af økonomiske interesser. Når de har vundet licitationen, så gælder det om at profitmaksimere kontrakten, og så er det, at det miljømæssige udviklingsarbejde kommer til at koste ekstra.

Det er det andet principielle argument imod udlicitering, at når der skrives kontrakter, så kan ingen forudse de problemer, der opstår i fremtiden, og så er det, at det tit bliver dyrere, når arbejdet skal justeres.

Preben Bille-Brahe er inde på, at R 98 taber penge på eksporteventyr. Nu er det jo ikke et bestyrelsesmøde eller et repræsentantskabsmøde i R 98, men jeg bliver nødt til at

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

sige, at samlet set giver R 98's datterselskaber overskud, så R 98 tjener penge på de aktiviteter, de har.

Det er klart, at der indimellem er selskaber, som i perioder giver underskud. Det må man så rette op på, og det er der gang i. Sådanne selskaber kan man altid finde, men man må sige, at samlet set giver disse aktiviteter overskud.

Lubna Elahi vil jeg gerne takke for den ros, hun giver vores Agenda 21-arbejde.

Så vil jeg godt lige rette en misforståelse om det med madaffaldet, fordi den beslutning, vi har truffet i BR, går på, at vi ikke indsamler madaffald, før vi har et brugbart bioforgasningsanlæg. Det arbejdes der på, og udvalget skal drøfte spørgsmålet igen på sit næste møde.

Men den myte, som vi nogle gange hører, at man samler madaffald ind, og så blander man det sammen med andet affald og brænder det hele af, er ikke rigtig. Vi har en beslutning her i Borgerrepræsentationen om, at vi først samler yderligere madaffald ind, når vi har en rimelig måde at bioforgasse det på.

Så vil jeg også gerne takke Socialdemokratiets ordfører, Hamid El Mousti, for opbakningen til miljøarbejdet. Specielt har jeg noteret mig, at også Socialdemokratiet lægger stor vægt på, at vi får løst jordforureningsproblemerne. Jeg håber også, at Socialdemokratiet vil være med til at sætte penge af til det, når vi kommer til de mere konkrete forhandlinger, ikke de 28 mia. kr., som Hamid siger, at det vil koste at rense det hele op, men i første omgang bare de 13 mill. kr., som vores budgetønske går på.

Per Bregengaard siger, det er vigtigt, at vi har økobaser, som skolebørn kan komme ud til, bl.a. som Vandværket i Valby. Det er jeg meget enig i. De gode miljøvaner dannes i barndommen og ungdommen. Derfor har jeg også taget initiativ til, at vi opprioriterer det arbejde.

Per Bregengaard og jeg har en aftale om, at vi vil forsøge at få lavet en Børnemiljøtjeneste. Det håber jeg også, familie- og arbejdsmarkedsborgmesteren vil være med i. Vi afventer stadig væk et svar på det spørgsmål fra hende.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Helle Sjelle spørger, hvorfor det offentlige skal producere el. Det skal det, fordi el ikke er en vare som andre varer, der er en lang planlægningshorisont, det kræver meget store investeringer, og det har meget store miljøpåvirkninger.

Jeg kan ikke se, hvorfor vi skulle sælge vores forbrugerbetalte miljørigtige elselskaber til Preussen Elektra, lade dem overtage det, udkonkurrere os. Hvis vi ser på de lande, hvor man har gennemført en liberalisering, bl.a. England, viser det sig rent faktisk, at elpriserne er steget, og miljøpåvirkningen er blevet værre. Det er en myte, at konkurrence på dette område fører til billigere el.

Jeg tror, man skal være meget påpasselig med, hvordan man får lavet denne energireform. Jeg synes, at det, vi ser på Barsebäck i øjeblikket, er et skræmmende eksempel på, hvordan man kan implementere EU-direktivet på en meget, meget dårlig måde. Det er altså vigtigt, at vi får en gradvis liberalisering af elmarkedet, hvor vi bevarer det gode miljømæssige system, vi har med vores kraftvarme i København. Det er også vigtigt, at vi passer godt på ressourcerne.

I det hele taget vil jeg sige om budgettet – og her taler jeg nok mere som SF'er – at jeg synes, det er skræmmende forslag, vi hører fra den højreblok, som nu samlet byder sig til hos Socialdemokratiet: Flere udliciteringer, skattenedsættelser, serviceforringelser.

Nu hørte jeg også Thustrup sige, at 2 pct.s. besparelsen til næste år skal forhøjes til 3 pct. Der er ikke nogen tvivl om, at det kommer til at gå ud over de svageste i samfundet.

Jeg håber meget, at Socialdemokratiet tænker sig godt om, før de vælger side.

Hanne Nielsen (A): Så går vi til noget helt andet end miljøet. Jeg vil som flere her i aften fremføre et udsagn om, at det går bedre i København. Ja, det går bedre i København, også når vi taler om beskæftigelsen.

Ledigheden falder støt på landsplan, men også i København. Man opgjorde i maj måned ledigheden for København til 8,9 pct. Men det skal ikke få os til ikke fortsat at følge op på de initiativer, der skal sikre, at der skabes plads og muligheder for de

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

grupper, der ikke er tilknyttet det ordinære arbejdsmarked. Der er fortsat et stort behov for aktiveringstilbud, der løbende tilpasses arbejdsmarkedets behov, så flaskehalse undgås, og her er det vigtigt, at kommunen arbejder tæt sammen med AF.

Også uddannelse er der stort behov for. For mig at se har AMU-reformen, der trådte i kraft den 1. januar 1996, skabt nye rammer for samarbejdet mellem VUC og AMU's arbejdsmarkedsrettede uddannelser.

De foreløbige erfaringer er egentlig positive. I dag kan såvel den almene voksendannelse som hf enkeltfag kombineres med AMU-kurser til sammenhængende uddannelser, som er relevante både for de ledige og for virksomhederne. Uddannelserne kan i vidt omfang finansieres over AMU's takstsystem.

Her vil jeg så tillade mig at tale om en vision, jeg har for hele voksendannelsesområdet.

Kunne det ikke være utrolig flot og spændende, om vi i København kunne få etableret et voksenpædagogisk miljø, der kunne rumme disse 2 institutionstyper? Man kunne måske endda tænke videre endnu: Hvorfor ikke lægge en række af vores erhvervsrettede servicetilbud, f.eks. TIC, VIRCON og Igangsætterrådgivningen, ind under samme hat? Der er et stort sammenfald i målgrupperne, og institutionerne vil igennem en geografisk nærhed kunne samles til en dynamisk og fremtidsrettet servicering for Københavns borgere og virksomheder.

Dette projekt ville for mig at se kunne matche de udfordringer, der ligger i, at vi om ganske få år indgår i en Øresundsregion med alt, hvad der ligger af muligheder for, hvis vi tør tage springet, at udvikle regionale vækstmiljøer og netværk til gavn for erhvervsliv, uddannelse og forskning.

Men nu til Budget 99. Vi har i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget haft en gennemgribende drøftelse af det tidligere § 105-område, hjemløseområdet, på baggrund af ændringen af tilskuddet fra staten og særbevillingen på 20 mill. kr., som vi fik tildelt under forudsætning af at Københavns Kommune iværksatte en omstilling af hjemløseområdet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Forvaltningen har på den baggrund udarbejdet en omstillingsplan, som er inddelt i 4 trin, og som strækker sig over 6 år. Planens trin 2-4 er indarbejdet i Budget 99, men da vi har besluttet at stille trin 3 og 4 i bero, skal jeg kun knytte et par bemærkninger til planens trin 2, som blev tilbagevist til udvalget på vores forrige møde her i salen.

I argumentationen for tilbagevisningen manglede jeg dog nogle tilkendegivelser fra samtlige partier om, hvor vi i det budget, der er fremlagt, skal finde de midler, der skal bruges til at drive de ambulante tilbud videre. Er det pladsgarantien, der skal holde for, eller er det åbningstiden, der skal forringes yderligere, eller botilbuddene til de psykisk syge, der skal holde for?

Enhedslistens budgetordfører, Morten Kabell, sagde i torsdags, at Enhedslisten umuligt kunne forestille sig at omlægge og spare i et og samme hug. Jamen det må da bero på en misforståelse, da denne omstillingsplan jo opererer med en periode på 6 år.

Vedrørende Uddannelses- og Ungdomsudvalgets budget vil vi i Socialdemokratiet vægte tilbageførelsen af lærerressourcer til folkeskolen højt, og at vi får indarbejdet ressourcer til en optimering af ordblindeområdet, samt at vi lander på en rimelig pris for en fritidshjems- eller klubplads.

Jeg vil slutte mit lille indlæg med at sige til Enhedslisten og SF, at efter at jeg har hørt og læst partiernes budgetoplæg, hvor det går som en rød tråd igennem oplæggene, at vi gør det meste rigtig dårligt her i kommunen på snart sagt alle områder, så kan det undre, at man stædigt fastholder den tåbelige løsning, at der skal bygges en ny skole på Holmen. Den merudgift, denne løsning medfører, mener vi i Socialdemokratiet snildt der kan findes anvendelse for i de områder i byen, hvor der virkelig er behov for skolebyggeri.

Lars Jensen (B): Torsdag blev det helt klart, at mange partier her i salen er fastlåst i deres helt rigtige løsningsmodeller omkring Københavns budget. Men hvis alle holder stramt på deres og på forhånd kræver, at nogle områder er forbudt land, så kan vi se frem til her i BR, at det bliver en lang og næppe særlig givtig budgetforhandling. Det

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

må derfor påhvile overborgmesteren at sætte sig for bordenden, bøje partiernes holdninger mod hinanden og derefter forsøge at strikke et budget for 1999 sammen.

Men en advarsel til overborgmesteren: Der er forskel på at bøje og på at knække. Vi ved alle, at overborgmesteren har en fortid som matematiklærer, Vi har set her i BR, hvordan han er i stand til at lægge 33 og 1 sammen og endda skabe 1 i mente.

Men den slags kreativ bogføring lykkes ofte kun én gang, så Det Radikale Venstre vil anmode om en mere solid platform, fordi, som overborgmesteren selv udtrykker det, dette budget meget gerne skal afspejle en stærk og samlet Borgerrepræsentation.

Det Radikale Venstre ønsker en stærk hovedstad. Men både i dag og i torsdags er der fra flere sider trukket nogle problemer frem. Det er belyst, at ikke alting er rosenrødt i København. I den radikale budgettale blev en række problemer listet op, men vi pegede også på nogle af de mål, som BR må opstille for at få has på byens økonomi. Jeg vil her blot i overskriftsform nævne nogle af de problemstillinger, som vi finder væsentlige for 1999.

Gælden i København pr. borger er større end i nogen anden kommune, og det giver jo fortsat en helt urimelig rentebyrde for København, svarende til ét skattepoint.

Vi magter stadig ikke at beholde de gode skatteydere. I dag tjener tilflytterne 30.000 kr. mindre end fraflytterne.

Selv om vi bruger mange penge til byfornyelse, kan København ikke tilfredsstillende børnefamilier med en sund økonomi. De flytter fra kommunen.

Københavns social- og uddannelsespolitik har ikke været i stand til at dæmme op for en stigende social udstødning. Denne mangel på succes fører til store økonomiske problemer med betaling af overførselsindkomster.

HS' store økonomiske problemer står stadig uløste.

Vi har i København et problem med et voksende børnetal, som vil gøre, at vi har mangel på folkeskoler.

Sammenholdt med disse store økonomiske problemer kan byens trafik-, byplan-, fritids- og miljøproblemer synes overkommelige. Men hvert område har store problemer, som vi ved vil koste mange penge.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Det Radikale Venstre mener, at byens udgifter på en lang række områder ligger højere eller snarere helt i top i forhold til resten af landet, uden at dette giver sig udslag i hverken større tilfredshed for byens borgere eller bedre ydelser til byens borgere.

Det Radikale Venstre vil derfor pege på, at udgiftsniveauer, der ligger væsentligt højere end landsgennemsnittet, skal belyses bedre. Det skal være muligt for Borgerrepræsentationen at vurdere, om en merudgift kan begrundes, om pengene kan anvendes bedre, eller om de eventuelt skal flyttes over til andre steder.

København skal aktivt arbejde for, at de gode skatteydere føler lyst til og interesse for at blive i kommunen. Dette gælder på boligområdet, hvor vi skal sikre flere kvalitetsboliger. Det gælder for skoleområdet, hvor vi skal tilbyde landets bedste skoler, og det gælder på andre udgiftsområder.

Det Radikale Venstre vil ikke afvise tanken om, at en lavere skatteprocent om nogle år kan indgå som en faktor til fordel for København. Men lige nu prioriterer Det Radikale Venstre en gældsafvikling højere.

Der skal også laves en køreplan for HS, og vi må skabe en afklaring omkring sygehusøkonomien. Det kan ikke være rigtigt, at en så stor og udgiftstung post fortsat svæver.

Det Radikale Venstre var initiativtager til 2 pct.s besparelsen, af nogle kaldet grønthøstermetoden. Men vi mener, at netop dette initiativ har haft en gunstig indflydelse på København.

Vi vil fortsat kræve, at der sker en effektivisering i alle led, og vi vil ikke være med til at afskaffe en efter vores mening fornuftig metode. Dog vil vi altid være parate til at se på enkelte problemområder.

Det Radikale Venstre vil, som det skete med 2 pct.s effektiviseringsinitiativet, fortsat arbejde for, at København får en perspektivrig og visionær fremtid. Det vil sige, at vi gerne medvirker til løsninger, der strækker sig over flere år.

Vi har af budgetordførernes taler erfaret, at Venstre og Konservative også er parate til at indgå længerevarende aftaler, og vi håber, at Socialdemokratiet og gerne

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

også andre vil være åbne over for aftaler, der kan styrke en udvikling mod en stærkere hovedstad.

Det er muligt, at vi ikke får umiddelbare økonomiske resultater af disse aftaler, men de kan være med til at sende de signaler, der kan få befolkningen og erhvervslivet til at tro på Københavns fremtid.

Der vil i de kommende år blive frigjort midler fra ældreområdet som følge af et faldende antal ældre. Disse midler bør bruges fornuftigt, og vi skal huske at se fremad. Vi skal være sikre på, at vi ikke om få år har samme problemer på ældreområdet som dem, vi nu oplever på skoleområdet.

Det Radikale Venstre har en række indsatsområder, som vi gerne ønsker at styrke. Myndighederne kender alt for ofte de svage familier allerede fra den dag barnet er født. Men det virker desværre alt for ofte, som om systemet spænder ben for sig selv. Det bør være på tide, at der opstilles nye resultatmål omkring social udstødning. Der skal arbejdes utraditionelt, der skal tænkes i nye arbejdsmetoder og nye arbejdsrelationer.

For Det Radikale Venstre er det vigtigt, at især indvandrerfamiliernes børn bliver et indsatsområde. Vi har heldigvis mange gode eksempler på, at indvandrerfamilier har indre styrke til at støtte deres børn, men vi ser desværre også en alt for stor procent med sociale problemer. Det Radikale Venstre ønsker bl.a. derfor, at også indvandrerfamilier benytter daginstitutioner, og vi vil være parate til at gøre et sådant tilbud attraktivt.

Alt for ofte tages der udgangspunkt i den enkelte persons mangler og problemer. Det Radikale Venstre mener, at der også skal bruges tid til at se på, hvad personen har af positive ting, positive sider, således at disse kan bruges til at løse personens problemer.

Det Radikale Venstre mener, det er vigtigt, at vi sætter ind tidligt over for det, som Karen Schmidt kaldte de »skæve« børn, fordi en tidlig indsats kan være af afgørende betydning for disse personers fremtid.

Folkeskolen er også et vigtigt område for Det Radikale Venstre, og her tænker vi ikke kun på undervisningens indhold, men også på, at vi som ansvarlige politikere skal

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

give byens børn gode og attraktive rammer rent fysisk, det vil sige gode, sundhedskorrekte arbejdspladser.

Vi har i København en masse gode lærere og skoleledere, der med stort engagement forsøger at gøre Københavns skoler til et godt udgangspunkt for kommende generationer. Det Radikale Venstre vil gerne sikre, at byens skoler fortsat uddanner nogle af Danmarks bedste skolebørn.

Det danske sprog er indgang til skoler, men også senere til et godt erhvervsliv. Derfor må ingen lades i stikken. Det Radikale Venstre vil derfor godt være med til en aktiv førskoleundervisning, således at alle stilles lige fra første skoledag.

Det Radikale Venstre støtter, at der nu sættes forsøg i gang med en overbygningsskole for 8.-10. klasse. Vi håber og tror, at København gennem dette tilbud også kan henvende sig til den halvdel af unge, som ikke har interesse i at fortsætte i gymnasiet. Det Radikale Venstre håber, at især det lokale erhvervsliv vil blive en aktiv medspiller i overbygningsskolens undervisningstilbud.

Alt for ofte ser vi i dag, at selv gode sprogkundskaber og kompetencegivende uddannelser ikke er nok for unge med indvandrerbaggrund. Derfor bør København lave en egentlig integrationspolitik. Kommunen skal gå forrest med tilbud til de nye danskere.

Men ikke kun personer med indvandrerbaggrund har risiko for at blive socialt udstødt. København har et voksende arbejdsmarked, og der skabes hele tiden nye arbejdspladser, men alt for mange voksne her i byen har ikke faglig baggrund til at søge disse job.

Der skal gøres en indsats for, at alle voksne på dagpenge eller kontanthjælp gøres aktive gennem målrettet undervisning. Der skal ikke blot gives jobtræning eller arbejdsplaceringstilbud, men med udgangspunkt i den enkelte persons egne ressourcer skal der udarbejdes en handlingsplan med konkrete krav, bl.a om, at den ledige aktivt selv forsøger at blive selvforsørgende. Det er vigtigt for Det Radikale Venstre, at denne handlingsplan, denne aktiveringsplan, opfattes som en gulerod og ikke som en pisk.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Det Radikale Venstre ser meget gerne, at der ud over offentlige tilbud også åbnes op for andre udbydere på aktiveringsniveauet. Kort sagt: Det Radikale Venstre tror ikke på, at AF alene kan løse problemet. AF er alt for præget af vanetænkning.

Det Radikale Venstre vil ud over disse uddannelsesområder også pege på, at der findes andre midler i kampen mod den sociale udstødning. Her menes sådan noget som kulturtilbud i bred forstand såsom biblioteker, idræt, folkeoplysning og kulturelle mødesteder. Det er vigtige elementer i forbindelse med at styrke den enkelte persons indre ressourcer.

Men også deltagelse i aktiviteter i nærområdet, f.eks. deltagelse i renovering af eget boligområde, er initiativer, der kan skabe en bedre og bredere social platform. Vi har set, hvordan kvartersløftprojekter har været med til at skabe sammenhold og helt nye sociale netværk i det, der før har været omtalt som socialt belastede områder.

København kan blive en ressourcestærk hovedstad, hvis vi beslutter aktivt at bruge byens befolkning, men også aktivt at gøre noget for at tiltrække nye borgere.

Det Radikale Venstre ønsker ikke at smide nogen ud af byen, men vi vil gerne vedkende os, at vi meget gerne ser stærke nettoskatteydere blive i eller komme til byen. Vi ser desværre ikke helt så rosenrødt på fremtiden som det billede, overborgmesteren forsøger at fremstille.

Så har jeg nogle kommentarer til nogle af de indlæg, der har været i løbet af aftenen.

Først vil jeg sige, at vi hørte en hel del fra Jens Kjær Christensen vedrørende kultur og de problemer, der er. Men jeg hørte ikke Jens Kjær Christensen omtale noget som helst om Vega og om, at vi herinde bruger 2,3 mill. kr. ekstra på Vega. Det er sådan nogle ting, som man glemmer at snakke om, men mindre beløb og mindre steder og sådan noget kan man sagtens bruge tid på at snakke om.

Jens Kjær Christensen var meget bekymret for Det Radikale Venstre, da han mente, at der var ved at ske en gruppering omkring Konservative og Venstre. Jeg skal garantere for, at Venstres kulturpolitik ikke er den radikale kulturpolitik. Men vi er altså heller ikke støtter til Jens Kjær Christensens og Enhedslistens evige støtte til Vega.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Til beroligelse for Jens Kjær og andre kan jeg sige, at Søren Pind forhandler ikke for De Radikale, Søren Pind er slet ikke medlem af De Radikale. De Radikale er et helt selvstændigt parti, vi er ikke styret af Søren Pind. I øvrigt tror vi, at han har travlt nok med at styre partiet Venstre.

Til Mona Heiberg vil jeg sige, at der blev brugt meget tid på KUC og KI. Mona Heiberg ønskede, at der skulle ske en analyse af KUC's aktiviteter, men vi vil gerne spørge, hvem der skal betale en sådan analyse, og hvem der skal udføre den.

Mona Heiberg græd også meget over Amager Scenen, men lovede dog at støtte, at der kom kultur til det udsultede Amager. Til Mona Heiberg kan jeg sige, at vi faktisk har temmelig meget kultur på Amager, så det føltes faktisk som lidt af en hån at tro, at amagerkanere er lig med Amager Scenens tilbud.

Vi har i dag hørt om ønskelister fra samtlige partier og samtlige udvalg, ikke mindst fra HS, en enormt stort ønskeliste kom der fra HS. Men den kamp, vi fører herinde, drejer sig om sølle 136 mill. kr. Når jeg siger »sølle«, så siger jeg det, fordi det er 3 promille af byens budget.

Det Radikale Venstre håber ikke, at striden om 136 mill. kr. bliver så voldsom, at Borgerrepræsentationen glemmer, at København også skal fungere efter 31. december 1999. Vi må ikke stirre os blinde på de 136 mill. kr., men derimod prøve at kigge ind i år 2000.

Til Ole Hentzen vil jeg sige, at jeg var faktisk lidt chokeret over, at jeg var enig på mange punkter, ikke mindst i hans visioner om en grøn by. Ja, han var ligefrem venlig og imødekommende. Heldigvis opstod der en lille knast, da han begyndte at snakke om trafik – ellers var jeg begyndt at blive rigtig nervøs.

Det Radikale Venstre ønsker ikke at smide bilerne ud af byen, men vi vil gerne styrke og forbedre den kollektive trafik, så det bliver attraktivt for bilister at skifte til kollektiv trafik.

Hvis udtalelserne fra Manja Sand kan tolkes som socialdemokratisk trafikpolitik, er der mange punkter, hvor De Radikale og Socialdemokratiet har fælles fremtidsvisioner. Især tanken om trafiksanering i Indre By, krav om en havnetunnel og

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

friholdelse af Amager Strandvej gik rent ind. Nu mangler vi kun, at Socialdemokratiet også kan se fornuften i at oprette en betalingsring rundt omkring København.

Til Helle Sjelle vil jeg sige, at kulturpolitik udvikles og skabes på græsrodsniveau, det skal ikke dikteres fra det politiske parnas. Kultur er et bredt begreb og danner alt fra skabende kunst til folkelig idræt. Kommunens opgave er at skabe rimelige forhold for alle kulturgrupper. Ingen områder skal have førsteprioritet. Blot at flytte midler fra én gruppe til en anden, fordi nu har dette område politisk flertal, kan aldrig blive radikal politik.

Jeg vil slutte af med at sige, at jeg synes, det har været en meget lang og til tider meget trættende debat, og jeg vil gerne foreslå, at Økonomiudvalget eller andre ledende mennesker i dette forum forsøger at finde en anden måde at afvikle denne budgetforhandling på. Gerne kunne det blive således, at samtlige medlemmer af BR kunne aflevere et skriftligt indlæg, der så kunne blive trykt og udsendt, så denne aften i stedet kunne blive en debat med små korte bemærkninger, så vi kunne huske, hvad folk rent faktisk sagde.

Jeg må indrømme, at jeg har forsøgt at notere indimellem, hvad der er blevet sagt, men der er temmelig mange ting i løbet af de efterhånden 7 timer, som jeg ikke husker på nuværende tidspunkt, og det kunne være rart at vende tilbage og pege fingre ad folk og sige: Jamen hov, jeg har her på skrift, at du mente det og det. Jeg synes, vi skal finde en anden løsning omkring budgettet.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Jeg har det på samme måde som Lars Jensen. Der er også dele af det, der er blevet sagt i aftenens løb, som ikke har fæstnet sig hos mig.

Else Iversen (F): Da det nu er min første tale, så skal jeg til gengæld love at gøre det kort.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Da jeg var studerende i 1980'erne, var vi studenterpolitikere enige om, at den største leninist i dansk politik var Bertel Haarder. Han havde ganske vist skæg og blå briller og var forklædt som Venstremand.

På samme måde kan man vist konstatere, at København også har en leninist. København har via overborgmesterens ægteskab med de borgerlige overtaget Haarders politik, grønthøstning. Overborgmesteren har i hvert fald i flere år fremturet med sin 2 pct.s besparelspolitik, og det er også tilfældet i år. Det er jo visionært, ikke sandt?

I Folketinget lykkedes det SF, De Radikale og Socialdemokratiet ved fælles hjælp at få ændret denne politik. Her i København skal vi vist gå andre steder hen end til Socialdemokratiet for at få ændret denne form for visionsløs politik. Det lykkedes sidste år, og det bør det gøre igen.

Udmøntningen af 2 pct.s besparelsen på Uddannelses- og Ungdomsudvalget skal igen gå ud over folkeskolen. Sidste år lykkedes det SF at få gennemført en samlet forøgelse og forbedring for folkeskoleområdet. Dette års forslag er et skridt tilbage.

Heller ikke SF kan derfor støtte reduktionen af timetallet på folkeskoleområdet, men vil holde fast i den linje, vi lagde sidste år: Forbedringer til folkeskolen. Løn er jo helt åbenbart den største ressource på folkeskoleområdet, og derfor rammes det område ekstra hårdt af sådan en grønthøsterbesparelse.

Når det gælder klubområdet, så skal det altså også i år gå ud over klubberne, og det er sikkert ikke af lyst, at Per Bregengaard har fremsat sit »tisse i bukserne«-forslag om stigning af klubsatserne. Det kan vi på ingen måde støtte. Det har meget store sociale konsekvenser og måske endnu større etniske konsekvenser.

Det er faktisk lykkedes os at få de socialt belastede og børn af andre etniske forældre end danskere til at benytte sig af klubberne. Men med det forslag, som Per Bregengaard har fremsat, med takststigninger på omkring 100 pct., så vil det arbejde, som særligt børnekulturstederne har formået at levere, være tabt på gulvet. Derfor vores forslag om flere penge til klubberne.

Men nu skal man jo ikke fraskrive selv Socialdemokraterne evnen til at lære. Overborgmesteren har fået øje på New Zealand og set, hvordan indskolingen kan foregå.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Det har ført til et, synes vi, interessant forslag om indskoling, og det vil vi gerne være med til at diskutere.

Men man behøver nu ikke at rejse helt til New Zealand for at finde visionære forslag om indskoling. Man kan faktisk nøjes med at tage til Jylland, til Sunds nærmere betegnet. Her er lavet et meget vellykket forsøg med indskoling, og vi vil meget gerne stille os til rådighed med at formidle erfaringer fra det forsøg.

Derfor vil vi meget gerne være med til at sætte et udviklingsarbejde omkring indskoling i gang. Vi vil opfordre Uddannelses- og Ungdomsudvalget til inden udgangen af november at komme med et mere konkret forslag. Forslaget skal naturligvis diskuteres med de relevante organisationer. Jeg vil bare lige pointere, at vi altså ikke går med til skolefritidsordninger ad bagvejen.

Men alt i alt ser vi frem til at vende tilbage til forslaget ved 2. behandling af budgettet.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Det er ikke Tine Peters endnu. Nu er vi ved at nå dertil, at der ikke er overensstemmelse mellem den rigtige talerliste og det, teknikken viser. Det hænger sammen med, at vi nu begynder at bevæge os over i det, jeg vil kalde en 2. runde.

Det er Benhaddou først, og derefter er det Jens Kjær Christensen for en, forstår jeg, kort bemærkning, og så er det Tine Peters.

A. Benhaddou (D): Som I kan se, blev der fordelt på vores pladser en fax modtaget fra repræsentanter for de bemandede legepladser. Det var søreme, fordi jeg huskede i går, at da jeg kiggede på budgettet for 1999, fandt jeg ud af, at der faktisk ikke sker noget inden for det område, der hedder bemandede legepladser.

Det vil sige, at vi uformindsket også i Budget 99 kører med et meget stramt budget med hensyn til de bemandede legepladser, så der er risiko for, at de børn og unge, som benytter de bemandede legepladser, havner som sociale tilfælde, fordi vi har sparet så meget inden for de bemandede legepladser.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Der er tale om små penge, men jeg mener, at vi får virkelig meget for pengene. Vi overvejer f.eks. at opnormere med 1 eller 2 stillinger, i hvert fald således at vi ikke får nogen konflikter med de børn inden for det område.

Lad mig lige nævne, at eksempelvis urolighederne på Nørrebro med unge andengenerationsindvandrere måske kunne afhjælpes ved, at vi sørgede for at opnormere en stilling dér, for der er nogle af legepladserne, der ligger i det område. Hvis vi ikke gør noget ved det, så må vi også finde os i, at vi senere hen må gå ind med langt mere drastiske indgreb rent økonomisk, og det synes jeg ikke, vi skal gøre.

Det var dejligt at opleve Louise repræsentere De Konservative. Der var rigtig liv og glade dage over hende. Det var lige før jeg fik lyst til en omgang mavedans. Det er dejligt at se, at der er kommet lidt liv i De Konservative. Det mangler der bare også i Folketinget.

Med hensyn til samarbejdsånden i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget nævnte fru Hedemann, at den var katastrofal eller i hvert fald nærmest katastrofal, fordi embedsmændene fik lov til at køre vores udvalg, som det passede dem.

Lad mig i den forbindelse minde om – nu ved jeg ikke, hvor fru Hedemann er henne – at Enhedslisten ikke har klaget over embedsmændene, men de må give mig ret i, at årsagen til, at embedsmændene bruger så meget tid på at tale på vores møder, er netop, at der bliver stillet tusindvis af spørgsmål til embedsmændene.

Så jeg vil hellere sige, at det mere kunne være, at SF var efter at få magt og indflydelse i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget, end at embedsmændene begik noget forkert. Jeg tror, at det vil hjælpe noget på vores arbejdsgang, hvis SF'erne undlod at komme med tusindvis af spørgsmål og eventuelt sendte dem udenom skriftligt.

Det andet var familiecentrene. Der er man selvfølgelig overhellig i Enhedslisten og SF. Lad mig slå fast, at jeg ikke har noget imod Enhedslisten, fordi de seriøst fra starten af har meldt, at de går ind for at støtte familiecentrene.

Men hvad har jeg oplevet? Jeg har lige pludselig oplevet, at SF fører en eller anden magtkamp ind i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget, hvor man faktisk går ud til pressen og finder ud af at samle et flertal og får overtalt nogle borgerlige. Det skuffer

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

mig, at De Konservative og Venstre går med. Og så går man gudhjælpemig til JP København, og så er det Socialdemokraterne og CD, der lige pludselig er syndebukke, som om vi ikke ville være med til noget som helst.

Det er det, der er med til at ødelægge samarbejdsånden i Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget, og ikke, at embedsmændene gør deres pligt ved at svare på SF's spørgsmål ... (*Afbrydelse*). Nej, men det kunne være, at dine partifæller også skulle lade være med det.

Det, jeg har oplevet i familiecentrene, er en meget ømtålelig situation. Jeg forstår udmærket godt Venstres melding om tidshorizonten, at vi måske kunne diskutere, at vi har brug for lidt mere tid til at tænke over, hvordan den nye reform af familieområdet skal være. Det er jeg helt enig med Venstre i.

Men til gengæld savnede jeg bare, at vi tog en politisk samtale med hinanden, og det synes jeg, vi manglede at snakke med hinanden om, i stedet for at man går ud til pressen og siger, ja, nu er vi lige pludselig ... og der skal vi huske på, at Venstre og Konservative faktisk stemte for den plan. Uden at embedsmændene holdt pistolen for panden af dem, stemte de for den plan.

Men det endte med, at lige pludselig gik man til JP København og valgte at gå med sammen med SF og Enhedslisten og holdt de to andre partier udenfor, så det fremstod, som om vi som de eneste partier gik imod familiecentrene. Men lad mig slå fast, at jeg er klar til at forhandle om en længere tidshorizont, indtil vi vedtager denne plan.

Så var det fortsat deprimerende at høre SF's Hellen Hedemann om de ulykkelige besøg, vi havde på Sundholm, osv. Jeg mener da også, det var særlig slemt ved Mændenes Hjem. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at der er visse områder, der trænger til noget kærligt fra vores side. Men vi må da også erkende, at budgetmæssigt hænger tingene ikke sammen, det gør de bare ikke. Jeg vil gerne spørge SF, hvor vi skal hente pengene. Det er jo et godt spørgsmål.

Med hensyn til familiecentrene har jeg fået den oplevelse, at det, der skete, faktisk var, at der blev ført en bombastisk kampagne fra Landsforeningen for Socialpædagoger.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

De førte virkelig en kampagne mod os. Jeg vil kalde det enorm lobbyisme, så det basker. Det var ikke, fordi man tog hensyn til de svageste familier. Det var, fordi man tog hensyn til at bevare sine arbejdspladser.

Jeg har brug for den dag, hvor pædagogerne står frem og siger: Vi kæmper for borgerne, for de svageste stillede – ærligt, så er jeg med til at støtte pædagogerne. Men så længe de først prioriterer og kæmper for deres stillinger, og hvor SF klart og tydeligt ved, at det er derfra, de henter deres stemmer, så gider jeg sgu ikke være med ...
(*Afbrydelse*). Undskyld, men der var også andre, der bandede før.

Med hensyn til børneanbringelser er der gået mode i at snakke om, at vi skal have flere børn anbragt uden for hjemmet. Det er fordi der er så mange ulykker i samfundet, vi skal have flere børn anbragt uden for hjemmet. Det er dejligt.

Jeg synes, der er et problem i det. Vi har problemer med vores familier, vi skal få familierne til at fungere. Vi skal allerede på de tidligere stadier satse på at yde en ordentlig rådgivning til familierne, så vi undgår konflikterne allerede fra de tidligere stadier.

Så er det rigtigt, at vi skal have nogle flere anbringelser uden for hjemmet. Men det gælder narkomaner, det gælder de meget, meget, meget slemme medtagne familier. Men i de familier, hvor der opstår normale konflikter, skal vi gå ind på et tidligt stadium og sørge for, at der kommer en eller anden dialog mellem barnet og forældrene, og støtte dem og bakke op om den.

Med hensyn til modersmålsundervisning var CD kritisk med hensyn til den måde, modersmålsundervisningen foregår på. Men det er jo ikke, fordi jeg siger, at modersmålsundervisningslærerne skal væk. Det, jeg søger efter, er simpelt hen, at både fagligheden og effektiviteten øges yderligere.

Jeg ved godt, at skoleborgmesteren har sagt og har været fremme med, at der er handleplaner, og at man er i gang med at forbedre modersmålsundervisningen. Det er jeg enig i, men jeg mener stadig, at man mangler noget, og det er det, jeg eftersøger, ikke kun lærermæssigt, men også materielmæssigt.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

Så jeg håber, at vi en dag kan være lidt mere saglige inden for et så ømtåleligt område som det sociale. Lad os ikke føre bag lyset af nogle interesseorganisationer, der hele tiden forsøger på at bevare deres stillinger i stedet for at få løst problemerne med de udsatte grupper. For hvis vi gør det, så kan vi lige så godt lade være med at sidde her og beslutte noget som helst.

Jens Kjær Christensen (Ø): Det er bestemt ikke for at starte en debat nu, men der er måske nogle, der har fået en ordentlig skraber i løbet af aftenen, og hvis jeg skal have min gode nattesøvn, så var der noget, jeg glemte at sige, som stod på mit papir, da vi nu er ved at præsentere alle vores ønsker og rimelige ønsker. Det er Vigerslev Bibliotek, Johannes Nymark.

Det bør også i denne anledning bemærkes, at man er ved at lave ændringer ude på Kirsebærhavens Skole, og der er udarbejdet et meget spændende og flot projekt i øvrigt til en omkalfatring af det eksisterende skolebibliotek, distriktsbibliotek, og det skal selvfølgelig med ind i debatten om budgettet.

Så da Jette Baurup nu er i salen, skal jeg jo stille det årlige spørgsmål om det apollinske lys over Amager, idrætsanlægget derude. Jeg vil bare spørge af hensyn til, hvorvidt vi skal forberede os på indlæg til Amager Bladet: Vil der komme udspil fra Jette Baurup i år? For femte år i træk er der ikke kommet noget lysanlæg. Jeg ser, at Fremad Amager ligger nogenlunde i midten af serien i øjeblikket, så der er måske håb til superligaen. Men jeg vil gerne høre: Er det noget, vi skal begynde at arbejde seriøst med?

Overborgmesteren (Jens Kramer Mikkelsen): Det kan føre vidt.

Tine Peters (V): Jeg skal i hvert fald gøre det kort, ikke lige så kort som Jens Kjær Christensen, men kortere end Benhaddou og flere andre har gjort det.

Jeg vil tale lidt om folkeskoleområdet, om Handleplanen 1999, som endnu en gang har vist nogle helt nye elev- og kapacitetsprognoser: Frem til år 2009 vil der blive

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

13.900 flere elever i vores folkeskoler. Det vil betyde, at der vil mangle 550 basislokaler, og det vil svare til sådan ca. 18 nye tresporede skoler.

Det er jo så klart for mig, at vi ikke kan bygge én skole på Holmen. Inden år 2009 skal vi have udbygget kapacitetsmæssigt, hvad der svarer til 18 3-sporede skoler. Et stort, forkromet skoleanlæg ude på Holmen ville ødelægge det for alle de andre elever i København. Der skal altså ikke være nogen særbehandling på den måde.

Jeg er fuldstændig enig med Karen Schmidt fra Socialdemokratiet i, at et generelt løft for den københavnske folkeskole skal der til.

Vi kan i Venstre glæde os over, at vores forslag fra 1996 om overbygningsskoler har fået lidt mere vind i sejlene, efter at det har været syltet i længere tid, og er kommet til stor debat. Det har været en hård og langsommelig proces, og der har også været utrolig mange misforståelser undervejs. Men et flertal herinde har forstået ideen, og der er nu en ny åbning med forsøg med overbygningsskoler på vej.

Forsøg og eksperimenter er altså noget, der skal til, og jeg spørger mig selv, hvorfor København som Danmarks hovedstad, som det sted, hvor der er flest skoler, hvor der er det største antal skolesøgende børn, skal stå tilbage. Hvordan kan det være, Else Iversen fra SF, at vi skal til Jylland for at se på nye modeller?

Jeg siger ikke, at jeg ikke er åben over for, at vi tager andre steder hen og ser på nye ting, men jeg spørger mig selv, hvorfor det kan være, at der ikke er nogen, der kommer til København. Hvorfor kan vi ikke være ajourført? Vi har muligheden for at lave forsøgene, vi har muligheder for nytænkning herinde. Vi har det største samlede sted ... *(Afbrydelse af Per Bregengaard)*. Det vil jeg vende tilbage til senere, Per Bregengaard.

København skal jo være et foregangseksempel. Vi skal have noget, der hedder københavnermodellen. Vi skal altså have nogle flere forsøg i gang, fordi man siger, at det danske folkeskolesystem er unikt, og unikt betyder, at det er det eneste af sin slags, og det behøver altså ikke at være positivt.

Jeg er godt klar over, at de kommer helt »overseas, overthere from to see here«. Men man kan så sætte spørgsmålstegn ved, at når de kommer helt derovrefra og ser på

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

det københavnske folkeskolesystem, som jo er unikt, så tager de tilbage igen, men der er ikke nogen, der ændrer deres skolesystem. Vi er de eneste i hele verden, der har det her, og folk kommer udefra for at se på det. Det kunne måske være, fordi der er noget galt med det, siden de ikke implementerer nogen af vores mange gode ideer i deres system.

Jeg mener, den københavnske folkeskole har været forstokket og konservativ. Det har simpelt hen været en kæmpemaskine, hvis momentum man ikke har kunnet bremse, der har ikke været plads til fleksibilitet og smidighed. Frem for alt synes jeg faktisk ikke, den er tidssvarende. Men som vores kære økonomidirektør Kurt Bligaard ville sige: Det er ikke et handicap, det er en »opportunity«.

Altså flere forsøg, og på indskolingsområdet med førbørnehavklasser har vi forsøg i gang, men også udskoling, altså med overbygningsskoler, 10. klasse skoler, skal vi have forsøg med, brobygningsskoler osv., osv.

Vi skal have den københavnske folkeskole ajourført med den udvikling, der er i gang, så vi får et skolesystem, som vi kan være stolte af, og som andre får lyst til at kopiere.

Om den ekstra undervisningstime, som Venstre var med til at bevilge ved sidste budget, kan jeg kun sige, at det er sørgeligt. Det er sørgeligt, at venstrefløjspartierne har ønsket at fjerne den. Det er sørgeligt, at Enhedslisten har ønsket at fjerne den. Det er sørgeligt, at Socialdemokratiet i U- og U-udvalget ikke ville høre og var med til at sætte timen over styr i håb om, at de andre ansvarlige partier ville mande sig op og sørge for, at den kom igen, at de ville føle forpligtelsen og føre den hen og skaffe pengene fra den store fællespulje.

Det er sørgeligt, at partierne i de respektive udvalg ikke kan foretage de rigtige prioriteringer inden for deres budgetter, men sætter dem på en ønskeliste og siger, jamen vi ønsker dem meget.

Venstre og Konservative viste de alternative besparelser. Vi kom med et alternativt budget, og vi fastholdt den ekstra bevilgede time inden for budgetrammen. Vi gamblede ikke med københavnske elevers muligheder for at tilegne sig de grundlæggende færdigheder.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Vi mente, det var vigtigt, at forældrene til eleverne i den københavnske folkeskole og lærerne og ikke mindst eleverne selv forstod, at vi mente det alvorligt, og her taler jeg om troværdighed. Og hvor stor er troværdigheden, borgmester Per Bregengaard, når den eneste forvaltning i Københavns Kommune, hvor der sidder en Enhedslisteborgmester, fralægger sig ethvert ansvar ved budgetlægningen? Hvordan kan man undlade at prisfremskrive, og hvordan kan borgmester Per Bregengaard med vedtagelsen af 2 pct.s besparelsen, som jo er besluttet, som er et faktum, som er en regel, der gælder, som vi skal følge, føle sig tvunget til, at det lige skulle gå ud over den skoletime, som vi bevilgede sidste år?

Der var jo et alternativ. Man kan jo ikke sige, jamen vi går ikke ind for 2 pct.s effektiviseringsbesparelsen, og så bruger vi den alligevel, fordi vi skal jo have fastlagt dette budget, og så går vi ind, og så håber vi på, at den kan blive bevilget tilbage af den pulje, som de 2 pct. er gået fra. Vi bliver nødt til at lave budget i overensstemmelse med reglerne, så det ikke bare bliver rent proforma.

Venstre og Konservative viste et alternativt budget. Vi viste, at vi kunne fastholde timetallet, samtidig med at vi kunne overholde de regler, der var.

Signalerne fra os skal være klare: Vi er parate til at gå langt for at styrke den københavnske folkeskole. Som Lars Hutters citerede Peter Martinussen for, som citerede Olof Palme for, at »politik er at ville«, så vil jeg gerne citeres for, at Venstre vil.

Et stort problemområde står stadig tilbage, og jeg har ikke hørt andre end det andet ansvarlige parti herinde i Borgerrepræsentationen, nemlig Konservative, nævne det: Danskundervisning for voksne indvandrere. Det er kommet som et chok for mig, at jeg har kunnet erfare, at vi har 902 indvandrere, der står på en ulovlig venteliste. Hvem står ikke på en ikke-ulovlig venteliste?

Vi skal kunne tilbyde dem danskundervisning inden for 3 måneder, det er lovpligtigt, men det kan vi ikke. Den 14. august 1998 stod der 902. Der er lige startet hold op. Der er et eller andet fuldstændig ravsuskende galt.

Men vi har fået ventelisten rensset, der står ikke dobbelte. Før i tiden var det sådan, at man kunne stå på flere sprogskoler, det kan man ikke mere. Man kan heller ikke mere

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

stå der, hvis man har et ulovligt CPR-nummer. Man kan heller ikke mere stå der, hvis man slet ikke bor i kommunen. Det kunne man før, så trods alt er vi gået i den rigtige retning.

Den nye integrationslov, der træder i kraft i januar, pålægger jo kommunerne, at vi skal kunne tilbyde det inden en måned, og hvis vi ikke engang kan overholde de 3 måneder, så ved jeg ikke, hvor vi står henne i januar måned.

Vi skal altså gå ind og kigge på kvaliteten og kapaciteten på de her sprogskoler, og vi skal gøre det klart, hvad det er for en ydelse, vi vil have hos dem, fordi det er nemlig et af de områder, hvor vi går ud og bruger privat. Det er ikke bare altid en løsning. Det skal også være godt. Og så skal vi sikre, at der ikke står tomme pladser, og vi skal sikre, at ventelisterne er i overensstemmelse med den gældende lov.

Indlæring af dansk er jo grundlæggende for hele integrationen, og det er vigtigt, at dette område bliver opprioriteret, og det er vigtigt, at vi sikrer, at de voksne indvandrere, der virkelig har lyst til at lære dansk, også kommer til det.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Nu fandt jeg ud af, hvad det der [www](#) betyder: »Hvad Vil Venstre«.

Bo Hindkjær Pedersen O): Jeg vil godt på Dansk Folkepartis vegne, eller på vores medlem i HS' bestyrelses vegne, lige læse lidt op.

Dansk Folkeparti kan ikke tilslutte sig HS' budget, som det ligger nu, det er jo ikke nogen overraskelse, af følgende grund:

Vi er af den opfattelse, at hele HS-konstruktionen er en statsdrevet, udemokratisk sammenslutning, hvor Københavns Kommune er uden reel indflydelse, fordi bestyrelsen for Københavns Kommune er meget uheldigt sammensat: 6 statsmedlemmer og 2 fra Frederiksberg Kommune. Set ud fra det synspunkt kan man tælle til 8, ja, så kan vi jo godt se, at Københavns Kommune bliver stemt ned, når det passer staten.

Vi så det senest den 24. juni, hvor de 8 medlemmer, altså staten og Frederiksberg, mod de 7 københavnske medlemmer stemte for at lukke Kommunehospitalet.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

Det er jo ikke godt, når et flertal i Københavns Borgerrepræsentation bliver nedstemt for at lukke et københavnsk hospital. Man ved jo ikke, hvad der sker næste gang. Måske er det Amager Hospital, der bliver lukket næste gang, det er der ingen, der ved.

Så er der noget med hensyn til yderligere besparelser fra HS' side, hvor vi har forstået, at en besparelse på 10 mill. kr. på årsbasis svarer til 22 pct. af de eksisterende stillinger. Der kunne man så spørge: Er det en udgift, der bliver lagt fra HS over til kommunen? Om det er HS, der betaler, eller kommunen, der betaler, er jo lige fint.

Københavns Kommune har en fordelingsnøgle på 85 pct. af udgifterne og Frederiksberg Kommune 15 pct. Største bidragyder, men ingen indflydelse, det er jo ikke rigtig til at forstå.

Man vil også afvikle Montebello i Spanien, fordi HS mener, at det er her, der kan spares. Man glemmer dog de udmærkede resultater, som er opnået her. Man kan jo spørge de mange, der har været der. Men det er heller ikke interessant.

Så kan man sige, at 120.000 sagde nej til lukning af Kommunehospitalet. Det vil sige, at den almindelige borger heller ikke her bliver spurgt. Det er jo en ganske udemokratisk fremgangsmåde, fordi man ikke fatter spor af, hvad apopleksi er.

Kommunehospitalet er et fremragende sted, fordi man har tid til et trøstende ord, man har tid til et klap på skulderen, og man ved, hvor meget den fysiske og psykiske behandling betyder.

Det sidste HS-nummer, jeg vil nævne, er den almindeligt kendte sag om behandling af kræftsyge på Rigshospitalet. Man har indkøbt meget dyrt apparatur, men man har ikke nogen til at betjene det. Det er jo ikke særlig smart set fra vores synspunkt, og da HS er den højeste myndighed, må de her stå til ansvar for, hvad de har lavet.

Hvad koster det ikke yderligere at sende de patienter, som man selv med den rette ekspertise kunne have betjent, til Sverige? For ikke at nævne de menneskelige omkostninger, som Lars Hutters har været inde på tidligere, at man sender folk, der er syge, med færger og alt muligt frem og tilbage flere gange om ugen. Det er ikke tilfredsstillende.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

På et skriftligt spørgsmål fra Enhedslisten, om HS mente, at flere københavnske hospitaler skulle lukkes, var det skriftlige svar, at det ikke kunne udelukkes. Hvilket hospital bliver det?

En ting er sikker: Med den politik bliver arbejdsklimaet endnu dårligere. Hvad vil HS egentlig opnå? Det må vel være op til den enkelte at konkludere selv.

Dansk Folkeparti lægger hermed op til en afstemning om et nej til hele HS. Hvem her i salen vil mene, at det er o.k. at afskære København fra indflydelse på sit eget hospitalsvæsen? Det vil være en god ting at se de partier med navn gå ud og forklare deres vælgere hvorfor. Dansk Folkepartis stilling er klar snak, og det sagde vi før kommunevalget, og det siger vi nu, og det vil vi blive ved med at sige.

Til slut har jeg lige en kulturel bemærkning fra mit eget synspunkt, og den består ganske enkelt i, at jeg har flere gange opfattelsen af, at vi på den borgerlige fløj er blevet beskyldt for at være kulturdestruerende.

Det er selvfølgelig utilfredsstillende, fordi hvis man gider læse beslutningsprotokollerne, så kan man se, at Dansk Folkeparti i hvert fald ikke har været ødelæggende for noget som helst. Vi har en enkelt gang til Vega stemt nej af økonomiske årsager, men ellers har vi faktisk været forkæmpere for, at Rock Amager kunne eksistere, og vi har været forkæmpere for, at reparationen af Øbrohallen blev sat i gang, og mange andre store ting.

Så jeg kan simpelt hen ikke forstå disse lette omgørelser af sandheden, at Dansk Folkeparti skulle være kulturødelæggende på nogen måde. Næste gang der kommer de her påstande, vil vi godt have lidt mere hold i udtalelserne.

Finn Rudaizky (A): JP København påstår den 4. september, at der er varme toner mellem Socialdemokraterne og de borgerlige her på Rådhuset. Når man hører den konservative Helle Sjelles kulturvisioner før, så kan jeg kun sige, at der er ingen varme toner. Der er på det nærmeste brug for kolde pakninger.

Men hvad var det egentlig, Helle Sjelle sagde? Ja, hun sagde, at vi skal overlade mere kultur til det private initiativ. Vi skal turde gå nye veje, og i samme åndedræt

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger Mødet 7. september 1998

---

lægger De Konservative slet ikke skjul på, at en af de nye veje skal føre til en nedlæggelse af Kulturfabrikken og Vega.

I Kultur- og Fritidsudvalget er der ganske rigtigt en meget god stemning, men der er rent faktisk store forskelle på, hvad der skal være Københavns kulturpolitik. Efter Socialdemokratiets opfattelse er det vigtigt, at kulturpolitik ikke bliver det samme som erhvervs politik. Det er derfor vigtigt, at vi er meget på vagt over for nyvindalisternes letkøbte holdninger om, at der er en række kulturelle formål, der ikke skal have offentlig støtte.

København mangler ikke kulturtilbud på det fineste niveau. De flotteste udstillinger og de største kunstsatte kan dagligt ses i København.

Men Københavns kulturpolitik skal også komme de grupper i møde, der gerne vil gøre et frivilligt stykke arbejde for deres by, og København skal selvfølgelig række de lokale initiativer en hjælpende hånd.

Jeg så forleden, at SF's Jens Johansen udtalte, at Socialdemokratiet er søgt til højre. Jeg vil foreslå, at Jens Johansen ved lejlighed tager en snak med SF's medlemmer af Kultur- og Fritidsudvalget. Jeg tror, at de vil kunne fortælle ham, at der for Socialdemokratiets vedkommende absolut ikke er tale om nogen højredrejning.

Det er Borgerrepræsentationens kulturpolitikere på højrefløjen, som altså vil nedlægge Kulturfabrikken, Københavns eneste værksted for billedkunstnere. Det er højrefløjen, som stemmer imod bevillinger til spillestedet Vega. Det er højrefløjen, der betegner Københavns Internationale Teater, Sommerscenen, som noget med franske klovne og alt det der, og siger i øvrigt, at det er for snævert.

Men midt i alle disse sørgelige opremsninger om især den konservative kulturpolitik må jeg erkende, at der også er sket nogle fremskridt på højrefløjen. Da jeg for et par år siden ved en budgetdebat tillod mig at bruge ca. 20 minutter på at tale udelukkende om idræt i København, så var kommentaren dengang fra De Konservative, at det var sandelig noget pjat at spille vores tid på.

Heldigvis er der i dag ganske klare og helt andre positive idrætspolitiske signaler fra De Konservative. Såvel Helle Sjelle som kulturborgmesteren har jo udtrykt sig

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger

Mødet 7. september 1998

---

meget positivt om idrætten. Jeg kan kun sige, at det er vi i Socialdemokratiet meget glade for.

Man kan godt sige, at kultur er vaner, og at det er et personligt anliggende. Det er meget vigtigt, at i København skal der være plads til et bredt udbud af kultur. Der er ikke plads til den smalsporethed, som vi har set eksempler på ved debatterne i den seneste tid. Den smalsporethed vil der blive, hvis den konservative kulturpolitik får majoritet i denne forsamling. Men heldigvis er der vist ikke ret mange chancer for det.

Så har jeg for øvrigt noteret mig, at en enkelt ordfører hævdede stemmen i aversion mod tanken om, at der eventuelt skulle komme en ny skole på Holmen. Argumenterne var ikke ret mange, men det er vel urimeligt, at børn og forældre omkring Christianshavns Skole skal blive betegnet som populistiske, bare fordi deres holdning er, at det er bedst for børnene med en helt ny skole på Holmen.

Jeg er helt overbevist om, at Holmens Skole-drøftelserne vil fortsætte i den kommende tid.

Overborgmesteren (**Jens Kramer Mikkelsen**): Der er ikke flere, der har bedt om ordet i nogen af de potentielle runder, der er, så derfor er det nu op til mig, borgmester Thustrup Hansen, at prøve at samle enderne, inden vi går hjem, så vi alle sammen bliver enige.

Det vil jeg ikke gøre på nuværende tidspunkt. Jeg tror, der er blevet sagt meget, som har inspireret os alle sammen. Jeg har endda set, at de i New Zealand er blevet inspireret af SF's partiprogram, så man kommer vidt omkring. Det tror jeg også, vi kommer i den kommende tid. Det afgørende er, at vi vil være i stand til at vise, at det, at det går bedre – ikke at det går ufattelig godt – også kan bruges til at samle Borgerrepræsentationen så bredt som muligt i det arbejde, der følger herefter.

Mest konkret her ved forhandlingernes afslutning skal jeg foreslå sagerne og det stillede ændringsforslag henvist til Økonomiudvalget. Jeg går ikke ud fra, at der er bemærkninger hertil. (*Ophold*). Så er sagerne og ændringsforslaget henvist til Økonomiudvalget.

Københavns Borgerrepræsentations forhandlinger
Mødet 7. september 1998

Det er i indstillingen foreslået, at fristen for ændringsforslag til budgettet fastsættes til onsdag den 23. september kl. 16, og at fristen for underændringsforslag fastsættes til fredag den 2. oktober kl. 12. Jeg går ud fra, at der heller ikke ønskes afstemning herom. (*Ophold*). Fristerne er fastsat som foreslået.

Så skal jeg til slut gøre opmærksom på, at fristen for medlemmerne for at stille budgetspørgsmål både hvad angår kommunens budget og HS-budgettet er fastsat til tirsdag den 8. september kl. 12.

Der er ikke flere sager at behandle på dette dobbeltmøde.

Mødet sluttede kl. 23.07.